Махамбет Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті

ӨРКЕН

№4 (930) 30 сәуір 2017 жыл

В будущее - с уверенностью

14 апреля в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялось открытое заседание актива городского акимата с участием акима Западно-Казахстанской области Алтая Кульгинова и акима города Наримана Турегалиева. На активе обсудили основные принципы стратегии, обозначенные Главой государства Нурсултаном Назарбаевым в статье «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания».

Гости в сопровождении руководства университета посетили музей, в котором собрана вся 85-летняя история вуза. В год юбилея музей был пополнен новыми экспонатами.

Мероприятие прошло в актовом зале университета. Преподаватели и студенты приняли активное участие в обсуждении программной статьи.

С вступительным словом выступил аким области А.С.Кульгинов.

-Я рад, что данное мероприятие проходит в молодежной среде, в вузе. Все преобразования, инновации направлены в будущее, уважаемые студенты, - сказал, прежде всего обращаясь к собравшейся молодежи, аким области. - Рад в очередной раз встретиться с вами. Хотелось услышать ваш отклик, и если есть вопросы, мы готовы вам все разъяснить.

Он подчеркнул, что для реализации задач, поставленных Президентом Нурсултаном Назарбаевым, необходима консолидация всех слоев общества. Программная статья является своего рода продолжением Послания народу Казахстана и в большей степени направлена на духовное возрождение нации. Главная задача, о которой говорит Президент - это изменение общественного сознания. Так как масштабные преобразования в стране невозможны без преобразования общественного сознания. Нурсултан Абишевич подчеркивает, что мир начинает новый исторический цикл. Поэтому важно сконцентрироваться и адаптироваться к новым условиям, взяв лучшее из того, что несет в себе новая эпоха.

В своем выступлении ректор университета профессор А.С.Имангалиев затронул, в частности, вопрос перехода на латиницу, как шаг нового поколения в мировое образовательное пространство. Асхат Салимович подчеркнул, что тема актива не только разъяснение программной статьи Президента Н.Назарбаева, но достижение принятия всех его положений.

-В статье красной нитью проходит идея модернизации духовной жизни общества. Молодежи необходимо активно осваивать вузы мирового уровня, получая знания за рубежом. Большим шагом в этом стало в нашем университете внедрение академической мобильности студентов и магистрантов и двудипломного образования.

На совещании также выступили библиотекарь Гульнур Алгазы, уважаемый аксакал Хамза Сафин, председатель городского совета ветеранов Кенжебай Ныгмет, директор областного Центра детско-юношеского туризма и экологии В.П.Фомин.

Студентка первого курса Елена Полуфунтикова уверена, что молодежь должна поддержать преобразования и призвала молодежь говорить на казахском языке - государственном языке страны.

Свое мнение выразили руководитель воспитательного отдела Альфия Жаксыгалиева, студент 2 курса Мейирбек Тажкуранов.

По словам студентки 3 курса Зарина Ыксанова:

- Елбасының 12-сәуірде жарық көрген мақаласы жалынды жастардың жарқын болашаққа нық қадам жасауына септігін тигізер маңызы жоғары бірден-бір құжат. Өз басым «100 жаңа есім» жобасына қызығушылық таныттым. Расымен егемен еліміздің тарихында қалар бүгінгі заманның да біртуар азаматтары жоқ емес. Олар жайлы айтылар сөз де, түйіндер ой да жетерлік. Сондықтан әр санатта ой қозғап, саналы тәрбиені дәріптейтін мақаладан алр тәліміміз зор деп білемін.

В заключение совещания аким области А.С.Кульгинов поблагодарил всех собравшихся, ректора университета Асхата Салимовича Имангалиева за воспитание активной молодежи:

-Это хороший месседж, посыл, чтобы встретиться со студентами вашего университета. Желаю вам успехов!

М.ДЖУМАГАЛИЕВА

Аккредитация - 2017 в ЗКГУ им. М.Утемисова

Две внешние экспертные комиссии (ВЭК) Независимого агентства аккредитации и рейтинга (НААР) по внешней оценке образовательных программ провели свою работу в ЗКГУ им. М.Утемисова.

С 17 по 20 апреля экспертная комиссия под председательством д.ф.-м.н., профессора Казахского национального педагогического университета им. Абая (г.Алматы) В.Н.Косова провела работу по оценке четырех кластеров. Оценивалось качество следующих образовательных программ: 1 кластер - 5В060600-Химия, 5В072000-ХТНВ, 5В072100-ХТОВ, 5В011200-Химия, 6М011200-Химия; 2 кластер - 5В060800-Экология, 6М011300-Билогия, 6М060700-Билогия; 3 кластер - 5В060900-География, 6М011600-География, 4 кластер - 5В011100-Информатика, 5В060200-Информатика, 5В070300-Информационные системы, 5В070400-ВТиПО, 6М010900-Математика.

Внешняя экспертная комиссия по оценке образовательных программ первого этапа пяти кластеров под председательством д.фил.н., профессора Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (г. Астана) А.Е.Бижкеновой провела работу с 20 по 22 апреля. Оценивалось качество следующих образовательных программ: 1 кластер - 5В011800-Русский язык и литература, 6М011700-Русский язык и литература, 5В012200-РЯЛНШ, 5В020524-Филология: русский язык, 6М020524-Филология: русский язык; 2 кластер - 5В011900-Иностранный язык: два иностранных языка, 6М011900- Иностранный язык: два иностранных языка; 3 кластер - 5В050100-Социология, 5В050500-Регионоведение, 5В020200-Международные отношения; 4 кластер - 5В030100-Правоведение, 5В011500-Право и основы экономики; 5 кластер - 5В050700-Менеджмент, 5В051100-Маркетинг, 5В090200- Туризм, 6М050700- Менеджмент.

Целью визита ВЭК является оценка качества образовательных программ согласно стандартам и критериям специализированной аккредитации НААР и выработка рекомендаций для рассмотрения вопроса об аккредитации заявленных образовательных программ на Аккредитационном совете.

Оценка качества производилась посредством интервьюирования, анкетирования обучающихся и преподавателей. Кроме работы с целевыми группами, состоялись беседы с обучающимися и преподавателями вуза, выпускниками и работодателями. Члены ВЭК посетили учебные занятия по образовательным программам, приняли участие в обзорной экскурсии по университету, познакомились с базами практик и базами кафедр.

Решение об аккредитации аккредитуемых образовательных программ будет принято на очередном заседании Аккредитационного совета НААР.

Третья экспертная комиссия проведет оценку 16 специальностей по 5 кластерам 3-5 мая.

25 сәуір күні университетіміздің «Махамбет» музейінде ашық сырласу алаңы орын алды. Себебі, кештің басты қонағы- Жайсаң Досболатұлы Ақбай болды.

Университетіміздің 1950 жылғы түлегі, өлкетанушы, тарихшы, М. Өтемісұлы атындағы БҚМУ-дың, «Еуразия» институтының құрметті профессоры Жайсаң Ақбаймен тарих, экономика және құқық факультетінің студенттері әсерлі кездесу кешін ұйымдастырды.

Өмірі еңбекпен өрілген

Кездесуде басты қонақтан бөлек Қалам Жумашевич, Меруерт Жолдықайырқызы сынды сыйлы тұлғалар сөз сөйлеп, Жайсаң Досболатұлын 90 жас мерейтойымен құттықтай отыра, өмірлік естеліктерімен бөлісті. Кеш жүргізушісі Жайсаң ағайдың өмір дерегіне шолу жасап, университет белсенділері «Ағаларым», «Кездесу мен қоштасу» сияқты әуезді әндерін жолдады.

Кеш барысында Түймеш Малбағарқызы сөз алып, кейін студенттер өздерін қызықтырған сұрақтарын қойып, тұшымды жауаптар алды. Ғылым жолына енді қадам басып келе жатқан студент жастарға Жайсаң ағайдың айтқан сөздері болашаққа үлкен бағдар болды, оны өздері тілек білдіру барысында мойындады да. Өмір жайлы, кейіпкер басынын өткерген қызықтар мен қиындықтар жайлы өте қызық әңгіме өрбіді. Әңгіменің қызық болғаны соншалық, кездесу 2 жарым сағаттан асып та кетті. Қимай, қимай, жақсы тілектер айтылып, Жайсаң ағай жас буынға бата беріп, кездесуді аяқтадық. Кеш соңында университет ректорының құттықтау хаты мен арнайы сый- сияпаттары табыс етілді.

Бізге үлгі болар Жайсаң Досболатұлы сияқты ардагер ұстаздарымыз көп болсын, осындай ұстаздарымыздың еңбектерінен үлгі-өнеге алар ізбасар- шәкірттері көп болғай! Абыз ағаның 90 жас мерейтойы тағы да құтты болсын!

Айдана ДУЗБАСОВА,
тарих мамандығының 07303-топ студенті

Памяти ветерана

6 апреля в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялась областная научно-практическая конференция «Роль образования в жизни общества», посвященная памяти ветерана Великой Отечественной войны, старшего преподавателя кафедры географии К.Т.Турашева и в честь его 90-летия.

Пленарное заседание открыл ректор университета, д.п.н., профессор А.С.Имангалиев. Он был рад поприветствовать супругу Карасая Турмаковича, коллег, всех участников конференции и пожелал успешного проведения мероприятия.

Декан естественно-географического факультета, к.э.н. Г.Н.Сулейменова представила участников и гостей конференции, представила слово докладчикам. В мероприятии приняли участие преподаватели, студенты и магистранты естественно-географического факультета, преподавтели колледжей, учителя географии школ области.

Карасай Турмакович ушел из жизни, оставив прекрасных учеников, достойную смену, продолжившую дело Учителя, настоящих патриотов родной земли. С докладами выступили В.И.Амельченко, заведующий кафедрой географии, кандидат географических наук – «Ветеран войны, старший преподаватель кафедры географии ЗКГУ им. М.Утемисова Карасай Турмахович Турашев». С.К.Рамазанов, и.о. директора Центра истории и археологии ЗКО, кандидат географических наук – «Батыс Қазақстан облысының дала телімдері, оларды қорғаудың мәселелері мен перспективалары (Орал маңы үстірті мысалында)», Н.Х.Гатауов, заведующий отделом экологического туризма Областного центра детско-юношеского туризма и экологии, Асель Нуретдинова, студентка специальности 5В011600-География – «Становление детско-юношеского туризма в Приуралье».

Работа конференции была продолжена по секциям «Естественные науки» и «Гуманитарные науки». Итоговое заседание состоялось на естественно-географическом факультете.

Ғылыми кеңесте

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2017 жылдың 24 сәуіріндегі ғылыми кеңесінде «2016-2017 оқу жылындағы университеттің тәрбие жұмысы туралы» тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Т.М.Дәрішева, «БҚМУ шаруашылық қызметінің жұмысы туралы» шаруашылық қызмет жетекшісі Н.А.Жүсіпқали және «Білім беру үрдісіне келешекті IT технологияларды енгізу туралы» ақпараттық технологиялар орталығының жетекшісі Д.Г.Габдуллаевтардың есептері тыңдалды.

Ректоратта

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2017 жылдың 17 сәуірдегі ректоратында «БҚМУ-да оқу-әдістемелік әдебиеттердің дайындалуы мен басып шығарылуы туралы» оқу үрдісін ұйымдастыру және бақылау орталығының жетекшісі Р.Х.Латыпова мен «БҚМУ-да оқу және өндірістік сарамандарды ұйымдастырып өткізу туралы» мансап орталығының жетекшісі С.А.Қажиахметовтердің есептері тыңдалды.

О проблемах изучения языков

14 апреля состоялась областная научно-практическая конференция «Теория и практика обучения иностранным языкам с использованием современных технологий в школе и в вузе»**.**

Организаторами конференции выступила кафедра иностранных языков во главе с заведующим кафедрой, к.п.н., доцентом Г.Н.Кисметовой. на пленарном заседании выступили М.В.Чечетко, доцент кафедры иностранных языков, к.ф.н., - «Университетский театр и школьный театр - опыт содружества», И.А.Цубер - учитель высшей категории СОШ №21 - «Овладение лексическими и грамматическими структурами на уроках английского языка на материале физики, химии, биологии, информатики», К.М.Шунайбекова, старший преподаватель кафедры иностранных языков - «К вопросу о грамматических особенностях при изучении современного немецкого языка», Б.М.Куспанова, преподаватель педагогического колледжа им. Ж.Досмухамедова - «Роль сказки при обучении английскому языку на внеклассных занятиях», Е.Г.Леньшина, учитель высшей категории сош №17 - «Развитие устной речи учащихся через диалоговое обучение».

По окончании пленарного заседания работа конференции была продолжена по двум секциям - «Модернизация содержания иноязычного образования: проблемы и перспективы», модератором выступила доцент Г.Н.Кисметова, а также «Разработка информационных технологий в системе образования и направления по их применению», модератор - доцент М.В.Чечетко.

В будущее без взяток. Вместе!

26 апреля на площади нашего университета прошла антикоррупционная акция «В будущее без взяток. Вместе!» / «Парасыз болашаққа. Бірге!», где приняли участие студенты всех учебных заведений города. В ходе неофициальной части мероприятия проводились игры, викторины, разыгрывались призы и билеты на ЭКСПО. Целью акции «Парасыз болашаққа. Бірге!» являлось воспитание нулевой терпимости к любым формам коррупционных проявлений, консолидация всего общества в противодействии коррупции, где главными участниками были представители нашей молодежи, так как именно современная молодежь Казахстана на сегодняшний день формирует антикоррупционную политику общества, открыто демонстрирует нетерпимость к коррупции, как основного фактора, который мешает полноценному развитию страны.

В официальной части мероприятия на сцене выступили активисты - представители неправительственного сектора, спортсмены и лидеры молодежных общественных объединений. Слово было предоставлено председателю Совета по этике Департамента Агентства РК по делам государственной службы и противодействию коррупции по ЗКО Исакову Булату Алмухановичу:

- Давая взятку сегодня, мы губим будущее подрастающего поколения. Вымогательство денег карается законом.

На мероприятии было отмечено, что с марта текущего года в Астане была запущена акция «Адал бол», которую поддержали все высшие учебные заведения нашей области, в данной акции приняли участие свыше 1300 человек.

В конце мероприятия прошёл флеш-моб. Задачей акции было донести до сознания студентов то, что каждый сам должен понимать, что именно от него зависит будущее страны.

Айша КЕМЕШОВА

«Алаш рухы және Тәуелсіздік сыны»

2017 жылдың 17 сәуірінде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде ұйымдастырылған «Алаш» ұлт-азаттық қозғалысының 100 жылдығына арналған «Алаш рухы және Тәуелсіздік сыны» атты дөңгелек үстел өткен болатын. Басқосуда бірқатар өңірімізге белгілі тұлғаларымыз тұшымды ойлар айтып, тарихи деректермен жастарға рухани азық болатындай мәліметтер берді.

Биыл еліміз бойынша «Алаш қозғалысының» 100 жылдығына байланысты ел көлемінде үлкен ауқымды шаралар қолға алынып, өңірімізге белгілі тарихшыларды, өлкетанушыларды, журналисттерді жинап, магистранттар мен студенттер тыңдасын деген мақсатта «Алаш рухы және Тәуелсіздік сыны» атты дөңгелек үстел ұйымдастырылды. Оның үстіне Президентіміздің еліміздің бас газеті «Егемен Қазақстанда» жарияланған «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласы көтеріп отырған мәселенің қоғамдағы өзектілігін одан әрі күшейте түсті десек те болады. Бұл мақала екі бөлімнен тұрады. Соның бірінші бөлімі ұлттық тарихи санаға арналғандығын баршамыз білеміз.

Алғашқы сөзді тарих ғылымдарының докторы, профессор Тасмағамбетов Әсет Сембайұлы алып, «Алаш қозғалысы және қазақ мемлекеттілігі» деген тақырыпта мәселе көтерді. Сол кездегі алаштың ұлттық идеясының қалануы, қазақ ұлты элитасының қалыптасуының себебі неде деген мәселелерді тілге тиек етіп, яки ағартушылық қозғалыс, сол кездегі қазақ балаларын оқыту, көздерін ашу, білім алуға орталықтарға жіберу жайында сөз еткен баяндамасын тұжырымдады.

Расымен, Қазақ мемлекеттігінің дамуында Алаш қозғалысының орны ерекше. Тәуелсіз мемлекеттің пайда болуы Алаш қозғалысының негізінде қаланды деп толық айтуымызға болады. Қаншама қазақ зиялылары бастарын қатерге тігіп, құрбан болды. Олар ұлттық мемлекет болатынын сезіп, соған сенді. Ойды ары қарай Батыс өңірінің бірден-бір алаштанушысы, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің доценті, тарих ғылымдарының кандидаты Сүлейменова Дәметкен Досмұханқызы жалғап, «Батыс Алаш Орда жетекшісі Ж.Досмұхамбетовтің тума-туыстары хақында» атты баяндамасында Алаш зиялыларының еңбегі жайында көп мәләметтермен таныстырды.

Ғ.Қарашты қарау, зерттеу бүгінгі ұрпақтың басты парызы болып табылады. Бұл орайда ұрпақтары жайында, Ғ.Қараштың педагогикалық көзқарастары мен діни көзқарастары әлі де зерттелуі керектігін айтқан доцент, т.ғ.к. Бақтылы Боранбаева Сансызбайқызының «Ғ.Қараш алаш тұлғасы» атты баяндамасы жастарға үлкен ой салды.

Ары қарай Құрманалин Самат Бақытжанұлы ««Алаш» қозғалысы - Ресей империясының отарлық билік жүйесіне қарсы бағытталған ұлт-азаттық қозғалыс» тақырыбында салмақты ой таразылады.

Дөңгелек үстелге сонымен қатар журналисттер де шақырылған болатын. Облыстық Қазақстан телеарнасында «Тарихтан тағылым» деген бағдарламаны ұзақ жылдардан бері сәтті жүргізіп келе жатқан Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, ақын, журналист Балмолда Мұнайдар Мұхаметжанұлының «Алаш ізбасарлары» атты баяндамасы мықты жағымыз қандай, әлсіз жағымыз неде - бәрін соқырға таяқ ұстатқандай айқындап берді.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің доценті Шайхиев Тұрар Төлегенұлы- өңіріміздегі белді саясаттанушы. Әдетте, тарихшылардың көзқарасы өзінше бөлек болса, ал саясаттанушылар өзінің тосын ойларымен ерекшелікке ие болады. ««Үш жүз» және «Алаш» партияларының бағдарламалары: салыстырмалы талдау» деген тақырыпта ой бөлісті. Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің доценті, т.ғ.к. Хайдаров Есқайрат Ерболатұлының «1917 жылғы қос революция және азамат соғысы жылдарындағы жастар ұйымдары»атты баяндамасы құнды деректерімен қызықтырды.

Алаш зиялыларына қатысты зерттеулер жүргізіп, мақалалар жазып жүрген Байбулсинова Алфия Сабырғалиқызы «Ахмет Мәметов - алаш қайраткері, журналист, дәрігер» тақырыбында жасаған баяндамасында Ахмет Мәметовтің Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынов, Міржақып Дулатовпен бірге «Қазақ» газетін шығаруға ат салысқандығын, медицина факультетіне оқуға түсіп, кейін Кеңес үкіметі жылдарында «гигиена және тері аурулары» жөнінде 20-ға тарта ғылыми еңбектер жазғандығы жөнінде бірқатар маңызды деректермен таныстырды.

Алаш қайраткерлерінің тағдыры ұқсас, бірақ әрқайсысының өзіндік орны бар. Олардың елге қызмет жасауға бүкіл өмірін арнағанын мақтанышпен айтамыз.

Дөңгелек үстел соңында, 07403-топ студенті Қатарова Рысгүл Асхатқызы «Шахзада Шонанова (Қаратаева) - саяси қуғын-сүргін құрбаны болған қазақ қызы» баяндасымен өз пікірін айшықты жеткізе алды.

Аталған шара студент, магистрант жастар үшін мәні зор шара болды. Ғалымдардың өздерінің ішінде де кейбір мәселелер бойынша сұрақтар туындап, пікірталас болғандығы, дөңгелек үстелдің тағылымды өткенін дәлелдейді.

Алаш қайраткерлері және олардың ұрпақтары жайында әлі де зерттеп, зерделеу қажет.

«Өз жерінен шыққан кенді өзі алғанын,
Әдемілеп айқыш-ұйқыш жол салғанын,
Еуропаның өнерінен үлгі алғанын,
Тірлікте көзімізбен көреміз бе?»-деп жырлаған Алаш қайраткерлері түбінде егемендік алатынымызға кәміл иланғандай. Алаш арыстары өздері бақилық болғанымен, артына өр рухын және шығармашылық құндылықтарын тастап кетті.

Ақкенже БЕРКЕНОВА

БОЛАШАҚҚА БАҒДАР: рухани жаңғыру

2017 жылдың сәуір айының 21-і күні Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласы - бағдарламалық маңызды құжат» тақырыбында дөңгелек үстел өткен болатын.

Заман талабына сай білімді болуымыз керек. Мемлекет басшысы да білімге құштарлықты арттыруға ерекше мән берумен қатар, бәсекеге қабілеттілік, ұлттық бірегейлікті сақтау, сондай-ақ сананың ашықтығы жайында, өткеннен сабақ ала отырып, тарихқа көз жүгірту, болашаққа нық қадам жасай білуге шақырды. Қазіргі таңда бірлігі мықты, біртұтас ел болып жатырмыз. «Өмір сүру үшін өзгере білу керек. Оған көнбегендер тарихтың шаңына көміліп қала береді» - деп президентіміз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев пікір білдіргендей, тарихтың шаңына емес, келешектің қойнауына бой ұсынған абзал. Әрине, өткеннен сабақ ала отырып, болашағымызға сапар шегуіміз керек.

Елбасы «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында таяу жылдардағы орындалатын міндеттерді атап көрсеткендей: 1. Қазақ тілін біртіндеп латын әліпбиіне көшіру жұмыстарын бастау; 2. «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасы; 3. «Туған жер» бағдарламасы; 4. Қазақстанның қасиетті рухани құндылықтары немесе «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»жобасы; 5. «Жаһандану замануи Қазақстандық мәдениет» жобасы; 6. «Қазақстандағы 100 Жаңа есім» жобасы. «Біздерге қазіргі заманғы және болашақты терең түсіне алатын білімді адамдар ауадай қажет» - деген болатын.

«Нациестроительство в Казахстане – основной тренд эпохи независомости» деген тақырыпта ҒЖ және МС жөніндегі проректор, саясаттану ғылымдарының кандидаты, доцент Юров Олег Винальевич өзінің тұшымды ойын айта отырып, ректорат атынан алғысын білдірді.

Кезекті сөз алған - Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы «Латын әліпбиіне көшу – еліміздің рухани өміріндегі елеулі қадам» деген тақырыпта пікірін білдіріп, шын мәнінде жаңа әліпбидің негізгі құндылықтарына баса назар аударып, еліміз үшін келелі мүмкіндіктердің жемісі болмақ екенін, ел басының мақаласын сөзге тиек етіп, салмақты ой таразылады.

«Қазақтың рухани жаңғыруы – қазақтың рухының жаңғыруы» атты баяндамасымен тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Жақсығалиев Жаңабек Жаңабайұлы Қазақстан халқы үшін рухани серпіліс болашаққа нық қадаммен қарайтын өскелең ұрпақ үшін қажет дүние екендігін атап көрсетті.

«Ұлттық санамызға серпіліс берген бағдарлама» деген тақырыпта филология ғылымдарының докторы, БҚМУ профессоры Хасанов Ғабит Қайыржанұлы Елбасы Жолдауының ерекшелігі өз жаңғыртуының үшінші кезеңіне көшетінін, латын әліпбиінің тиімділігі тіл тазалығын сақтап қалу екендігін, тіліміздегі қазіргі жат дыбыстарды таңбалайтын әріптерді қысқартып, сол арқылы қазақ тілінің табиғи таза қалпын сақтауға мүмкіндік алатынымыз жөнінде пікір білдірді.

«Ұлттық кодты айқындайтын қазақтың ұлы музыкасы» деп аталатын баяндамасында өнертану қандидаты, доцент Ергалиева Айгүл Темірболатқызы өзінің айшықты ойын ортаға салды.

Бүгінгі таңда қоғамда әліпбиді ауыстыруға байланысты түрлі пікірлер айтылуда. Расымен, латын әліпбиінің оңтайлы тұстарын алға тартып, насихаттауда айтарлықтай үлкен кедергілер жоқ. Осы мәселеге байланысты халықтың көзқарасы, ниеті бір болған жағдайда қиындықтарды жеңіл шешуге болады. Менің ойымша, жастар жағы және орта буын өкілдері латын тілін дереу меңгеріп алады деген пікірдемін. Ал аға буынға сәл күрделі болуы әдбен мүмкін. Алайда, үкіметтің қаражаты белгіленіп, нақты бағдарламасы бекітілген жағдаятта Қазақстан халқы латынды көп қиындықсыз-ақ меңгеріп кететіндігіне сенімдімін.

Ақкенже БЕРКЕНОВА

1 апреля - День птиц

Наши пернатые соседи

31 марта в группе Б-21естественно-географического факультета был проведен открытый кураторский час, посвященный Дню птиц, отмечаемый в мире 1 апреля, на тему «Значение птиц в природе и жизни человека».

В кураторском часе приняли участие заведующая музеем М.К.Есикенова, доцент кафедры казахской филологии К.Г.Аронов, преподаватели, лаборанты и студенты кафедры биологии.

Студенты группы Б-21 рассказали присутствовавши о значении птиц в природе и жизни человека, зачитали сообщения о разных видах птиц, обитающих в Западно-Казахстанской области. В программе кураторского часа были песни, стихи, игры и кроссворды, посвященные теме пернатых выполнение тестовых заданий для студентов.

Сообщения студентов затронули темы происхождения, главных направлений эволюции птиц и их размножения. Интересной была тема миграции, а также акклиматизации. Живой отклик вызволо сообщение о домашних птицах.

-Очень важно воспитать в студентах любовь к природе, и птицы, одни из замечательных представителей живой природы Земли. Они являются не просто украшением нашей жизни, но и имеют важное значение в жизни природы планеты в целом. Кроме этого, кураторский час призван закрепить знания студентов в области орнитофауны, - сказал доцент кафедры биологии и экологии, куратор группы Б – 21Н.Р.Мулдаханов

Н.Р. МУЛДАХАНОВ,
доцент кафедры «Биологии и экологии»
куратор группы Б – 21

О ЗДОРОВЬЕ НАЦИИ на международном уровне

С 24 по 26 апреля в г. Атырау проходила международная научно-практическая конференция «Инновационные технологии в физкультурном образовании», в которой приняли участие ученые и педагоги-практики из России, Беларуси, Киргизии и всех регионов Казахстана.

В рамках конференции прошли круглые столы, практические обучающие занятия. Участники мероприятия рассматривали вопросы, касающиеся здоровья нации.

На пленарном заседании представители Министерства культуры и спорта, Министерства образования и науки рассказали о готовящихся изменениях в законодательстве по физической культуре и спорту. Особое внимание было обращено на причины, которые снижают уровень физической подготовленности и отношения к своему здоровью различных категорий населения.

С докладом «Массовый спорт: проблемы и решения» выступил д.п.н., профессор, руководитель Центра физической культуры и здорового образа жизни ЗКГУ им. М.Утемисова В.Ю.Салов. В своем докладе он указал на отдельные недостатки в организации учебно-методической и практической работы по физической культуре. Ученым был предложен проект программы по усилению профориентационной и агитационно-просветительской деятельности, который неоднократно рассматривали на заседаниях и конференциях различных уровней.

Распределение будущих учителей

7 апреля в ЗКГУ им. М.Утемисова прошло традиционное мероприятие - распределение выпускников педагогических специальностей. В этом году заканчивают 623 студента - будущих учителей, а также 105 студентов творческих специальностей.

В этом году на распределение приехали представители организаций образования Западно-Казахстанской, Атырауской, Мангыстауской областей. Как показывает практика, специалисты в области образования востребованы, в некоторых районах областей ощущается нехватка учителей. Несмотря на то, что выпускники с небольшой охотой идут работать в отдаленные поселки, государство старается поддержать молодых специалистов. Активно действует программа «С дипломом в село», местные государственные органы предоставляют для молодых специалистов жилье, другие условия.

С приветственным словом выступила проректор по учебно-методической работе Г.К.Жусупкалиева. Обращаясь к участникам распределения, а также к выпускникам университета, она пожелала успешной работы.

«День карьеры»

в Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова

11 апреля во Дворце спорта ЗКГУ им.М.Утемисова состоялась ярмарка вакансий для студентов - День карьеры. Это ежегодное, ставшее традиционным, мероприятие, проводимое в университете.

На ярмарке присутствовали представители областных управлений, городских и районных отделов занятости и социальных программ, творческих и культурных центров, компании «Карачаганак Петролеум Оперейтинг Б.В.», ПСП «Серик», управления внутренних дел, прокаратуры, экологических центров, Западно-Казахстанского филиала Национального банка, Департамента центра обслуживания населения, спортивных школ, Суда г. Уральска, Западно-Казахстанского филиала республиканской телерадиокорпорации, банков второго уровня, акционерных обществ, товариществ с ограниченными ответственностью, туристических фирм.

Всего в мероприятии приняли участие 387 студентов непедагогических специальностей ЗКГУ.

Цель мероприятия – содействие в трудоустройстве выпускников непедагогических специальностей, таких как «Экономика», «Государственное и местное управление», «Учет и аудит», «Финансы», «Туризм», «Информационные системы», «Экология», «Юриспруденция», «Дизайн» и др. Помимо этого выпускники отрабатывали практические навыки собеседования с работодателями.

Ежегодно юноши и девушки нашего вуза пополняют ряды специалистов, внося свой вклад в развитие экономики страны. Будем верить, что и нынешние выпускники станут настоящими профессионалами, найдут свой путь в жизни и будут радовать родной вуз своими успехами.

Неделя науки в ЗКГУ

24 апреля в актовом зале №7 корпуса Западно-Казахстанского государственного университета имени М. Утемисова прошло открытие Недели науки студентов и магистрантов «Молодежь и наука», посвященная 85-летию Западно-Казахстанского государственного университета им.М.Утемисова. Неделя была организована советом молодых ученых и офисом коммерциализации.

На открытии с приветственным словом выступил директор ИЕНИ «Алгоритм», доктор техничсеких наук, профессор Е.С.Айталиев. Ставшее традиционным мероприятие объединило студентов, магистрантов и преподавателей вуза - всех, кто интересуется научными исследованиями и кто уже активно занимается наукой и научно-исследовательской деятельностью. В течение Недели науки «Молодежь и наука» запланирована 75-я научно-практическая конференция студентов и магистрантов по 38 секциям, с количеством 692 участника.

НАУКА ГЛАЗАМИ СТУДЕНТОВ

«Где господствует дух науки, там творится великое и малыми средствами».

Н.И.Пирогов

12-ое число апреля знакомо всем, и ознаменовалось оно стовосьмиминутным первым полетом человека в космос - Юрия Алексеевича Гагарина. В нашей стране в этот день празднуется День науки.

Наука, которая появилась благодаря многочисленным вопросам в голове человека, на данном этапе является основой того, чем мы живем. Университет - первая ступень для студента, чтобы окунуться в мир, где фантазии и мечты посредством научной мысли становятся реальностью. В ЗКГУ в апреле традиционно проходит научная неделя, в которой активное участие принимают студенты.

Нам было интересно узнать, что такое наука и какова ее роль в жизни современного студента? С этим вопросом мы обратились к студентам нашего университета. И вот что они ответили.

Айымгуль Ахметова (биология, 4 курс):

-Наука - это моё настоящее и будущее. Она может доставлять неимоверное удовольствие, являясь при этом твоим хлебом.

Инкар Сакыпкереева (география, 4 курс):

-Наука - это поиски, старания и результаты. «Өмір бойы білім алу әрбір қазақстандықтың жеке кредосына айналуы тиіс». Эти слова Президента - моя жизненная позиция.

Нұртілек Бату (психология, 4-курс):

-Ғылым – терең білім. «Жақсының аты өлмейді, ғалымның хаты өлмейді» демекші ғылым өлмейтін ең маңызды болмыс.

Фариза Кажымурат (информатика, 2-курс):

-Ғылым - адам үшін маңызы зор рухани байлық. Ол арқылы менде көптеген өзім білмеген қырларым ашылып, қызығушылығым оянды.

Дарья Феклистова (география, 1 курс):

-Наука - это такая вещь, которая занимает все пространство и время. Мне очень нравится заниматься наукой. И моя будущая профессия география напрямую связана с ней. Школьные олимпиады, проекты и конкурсы были начальной ступенькой этой интересной деятельности, и надеюсь, будучи студенткой, я продолжу движение по этой лестнице.

Иманбек Гатауов (иностранный язык, 3 курс):

-Без науки не существует человек, его бытие. К примеру, медицина и образование также есть наука. Во-первых, это часть моей жизни. Во-вторых, это мои интересы, мое участие в науке - это олимпиады, конференции и научные проекты.

Жанайым Кабдыгали (физика, 4-курс):

-Мені күннен күнге шабыттандырушы нәрсе - ғылым. Ал түрлі сайыстар мен ғылыми жобалар сол шабытты іске асырушы.

Мейрамбек Женисов (юриспруденция, 1 курс):

-Для людей наука - это жизнь, а для преподавателей, врачей, программистов, адвокатов, ученых и других - это смысл жизни, что доставляет им доход и удовольствие одновременно.

А если говорить о тех студентах, кто занимается наукой, кто посветил свою жизнь на данном этапе науке, то их ответы сведут нас к мысли о нескончаемом продолжении развития человечества. Например, ***студент 4-го курса специальности география Жумабек Сапарбаев*** уверен: «Ғылым адамы үшін ғылым, ең алдымен, оның азығы. Сол азық та оның шабыты болып табылады. Ғылым - жер асты қабаттарын зерттеуде пайдалыны ойлап табу, оны білім үшін қолданып көңіліту. Мысалы, қоқыстан тас жасау іспетті жаңалықтар. Ғылымның сезсіз маңызына қарамастан, оған жастар тарапынан бетбұрыс аз және де мен бұны қателік деп ойлаймын». Он участвовал на разных конференциях и форумах, где занимал почетные призовые места. Среди них «Золото тюрков», где принимали участие 35 стран, «Евразиский форум» в Оренбурге с 60 странами, XII международная конференция, которая прошла в ЕНУ им. Л.Гумилева и др.

Студентка 4-го курса специальности казахский язык и литература, обладательница стипендии имени Президента РК Аксана Жумабаева является призером огромного количества конкурсов и конференций в ведущих университетах Республики Казахстан и России: ЖенПИ (Алматы), ЕНУ им. Л.Гумилева (Астана), Университет им. С.Демиреля (Алматы), КарГТУ (Караганда), КалмГУ (Калмыкия) и других. Для неё наука - это часть ее активной жизни в университете. По словам Аксаны, скучно не быть в гуще всех событий, происходящих в студенческой среде, а студенческая наука дает право наравне с преподавателями решать проблемы современности.

Как и все преподаватели, Эдуард Жусупович Имашев является настоящим путеводителем для студентов в мире науки. Он руководит научно-исследовательской работой студентов.

О студенческой науке он сказал:

-Научная жизнь университета развивается параллельно с учебным процессом испокон веков и является одним из составных частей подготовки высококвалифицированных кадров. По сложившейся традиции, ведутся работы по привлечению студентов к научно-исследовательским работам через студенческое научное общество, совет молодых ученых, кружки. Но насколько же активны сами студенты? На этот вопрос скажу, что статистика активности их участия каждый год меняется. В этом учебном году показатель вовлеченности студентов дневного отделения в НИР составил более 30%.

Студенты участвуют в республиканских конкурсах, в предметных олимпиадах, в конференциях, куда каждый год отправляются их статьи и работы.

-Каждый факультет активен по своим направлениям. Например, в этом году большую активность проявил филологический факультет, по республиканским олимпиадам – факультет истории, экономики и права, по призовым местам – факультет культуры и искусств, по студенческим работам – естественно-географический и педагогический факультеты, по конкурсам робототехники – физико-математический. Эти показатели очень неустойчивые и всегда разные в зависимости от года, что и является его неповторимой особенностью.

День Науки и научные недели способствуют вдохновению, появлению непреодолимого желания открыть свой путь в науке, в исследовательской работе. Все условия для этого созданы, стоит только не пренебрегать ими, прикрываясь отговорками о занятости учебой и нехваткой времени. Ведь именно наука есть то, что сделало нас людьми, и что дает нам возможность постоянно развиваться. Не важно, станешь ли ты кандидатом на Нобелевскую премию или посвятишь свою жизнь чему-то иному. Что бы мы ни выбрали без определенных знаний и науки – никуда!

Сая ДУЙСЕНБАЙ,
ИЯ-13

Тарих, экономика және құқық факультетінің

«Батыс - west» командасының жетістігі

14.04 – 15.04. 2017 ж. мерзім аралығында Алматы қаласы Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде VI республикалық туризм мамандықтарында оқитын студенттер арасында «Жас - Тур» кубогы үшін олимпиада оздырылып, оған М.Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, Тарих, экономика және құқық факультетінің «Батыс - west» командасы қатынасып қайтты.

Экономика және менеджмент кафедрасының оқытушысы А.Ж.Акмалиева жетекшілік еткен топ құрамы 5В090200 Туризм мамандығының студенттері: Кәдірғалиев Базарғали (09313 топ), Бекешев Асхат (09313 топ), Бекмұратова Мөлдір (09310 топ), Аймагамбетова Галия сынды студенттерден құралған болатын (Т-11топ). Олимпиада бағдарламасы екі күнге созылды.

Алғашқы күні, яғни, «Таныстыру» бағдарламасында команда көрермендер мен әділқазылардың зор ықыласы мен қошеметіне бөленді. Видеотаныстырылым арқылы университет пен факультеттің, кафедраның жетістіктеріне тоқталып өтті. Екінші тур «Туризм – болашақ энергиясы» атты Экспо – 2017 көрмесіне арналған үш тілді тест сұрақтарына жауап беруден тұрып, команда жақсы нәтижелер көрсетті. Үшінші тур, видеосұрақтардан тұрды. Онда Әлем және Қазақстандағы туристік нысандар көрсетіліп, атаулары жасырылып, негізге алынды. Келесі тур, капитандар байқауында, команда капитаны Кәдірғалиев Базарғали берілген уақыт ішінде әлем картасына жағажай курорттарын белгілеп, атауларымен толықтырды. Бірінші жарыс күнінің ең соңғы сайысы, «Туризм саласындағы жаңа технологиялар» деп аталып қонақ үй саласындағы брондау жүйесінен қателіктер табу мақсатында тапсырмалар беріліп, команда жалпы есепте алғашқы күнді үздік бестікте аяқтады.

Жарыстың екінші күні, Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің базасында спорттық туризмнен кросс-жорық ұйымдастырылды. Крос-жорық спорттық бағдарлау, көбелек, маятник, бөренелерден өту, құзға көлдененнен өрмелеу, аспалы арқаннан өту секілді техникалардан құралып, 3 км жуық қашықтыққа созылды. «Батыс -West» командасы жалпы көлемі 55 минут уақытта кросс- жорықты бағындырып, өте жақсы нәтиже көрсетті.

Жалпы командалық есепте М.Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, Тарих, экономика және құқық факультетінің «Батыс - west» командасы жүлделі III орынды иеленді.

Арайлым АКМАЛИЕВА,
экономика және менеджмент кафедрасының оқытушысы

2017 жылдың сәуір айында студенттер арасында өткізілетін Республикалық пәндік олипиадаға жаратылыстану-география факультеті бойынша 5В011300 Биология, 5В011600 География, 5В072100 ХТОВ мамандықтарының командалары қатысты.

Мақтануға тұрарлық

29-30 наурыз аралығында Аль-Фараби атындағы ҚазҰУ базасында 5В072100 ХТОВ мамандығы бойынша ЖОО студенттер арасында Республикалық пәндік олимпиада ұйымдастырылды. Олимпиада нәтижесі бойынша 5В072100 ХТОВ мамандығының 01313а топ студенттері: Қоныспай Райхан, Утепкалиев Думан, Серікқызы Нұршат қатысып, жеке есепте Қоныспай Райхан 3-орын иеленді.

5-6 сәуір аралығында 5В011600 География мамандығы бойынша М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті базасында студенттер арасында өткен пәндік олимпиада нәтижесі бойынша құрамында 01311а топ студенттері: Назарова Гульзира, Назарова Гульмира қатысқан 5В011600 География мамандығының командасы командалық есепте 2-орын иеленді.

2017 жылдың 5-7 сәуір аралығында Павлодар мемлекеттік педагогикалық институтында биология мамандығы бойынша республикалық пәндік олимпиада оздырылды.

Республикалық пәндік олимпиаданың мақсаты:

Республикалық ғылыми потенциалды дамытатын дарынды жастарды жетілдіру;

Биология бағыты бойынша білімдерін тереңдету;

Аталмыш олимпиадаға М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың жаратылыстану – география факультетінің биология және экология кафедрасының оқытушысы Ж.Н.Уалиахметованың жетекшілігімен 5В011300 – Биология мамандығының 3 студенті қатысты. Олар: Ерекешов Н.Х., Қамидолла Б.Н., Сартаев А.Қ. Олимпиада 3 турдан тұрды: 1.Теориялық. 2.Методикалық. 3.Практикалық.

Республикалық пәндік олимпиада қорытындысы бойынша 12 ЖОО-ның арасында біздің командамыз командалық есепте II дәрежелі дипломмен, жеке есепте биология мамандығының 1-курс студенті Сартаев А II орынды иеленіп, бағалы сыйлықтармен марапатталды. Жеңімпаздарды жеңістерімен құттықтаймыз!

Е.Е.АЙМАНОВА,
Жаратылыстану-география факультеті деканының орынбасары

Сәуір айының 30-шы жұлдызында Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті ұйымдастырған Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындары студенттерінің "Аймақтану" мамандығы бойынша IX Республикалық пәндік олимпиадасы өткізілген болатын. Республикалық олимпиадаға еліміздің ең танымал жоғарғы оқу орындарының озық ойлы студенттері қатысты. Атап айтар болсақ, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және Әлем тілдері университеті, Тұран университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеттері арасында өтті.

Айдарлы аймақтанушылар

Елімнің болашағы - бәсекеге қабілетті, білімді жастар
Н.Ә.Назарбаев

Олимпиада өте жоғары дәрежелігімен, кезеңдік ұйымдастырушылығымен, студенттік сапамен ерекшеленді. Алғашқы кезең үй тапсырмасы есебінде болды, әр топ "Жаһандық тренд және Қазақстан" тақырыбында презентациялық-түсіндіруді қорғау болды. Озық ойлы ЖОО-ның аймақтанушы студенттері дәл осы кезеңде идеялық басымдылықтарымен ерекшеленді. Әр тарап әр түрлі жаһандық трендтерді көрсеткен болатын, соның ішінде алғашқы болып Тұран университетінің аймақтанушылары БҰҰ-мен әлемдік мәселелерді 5 тілдік жүйемен қорғап көрсетсе, әл-Фараби атындағы Ұлттық университет студенттері бүгінгі әлемдік аренадағы "Қытай ықпалын" жаһандық тренд деп көрсетсе, өзіміздің Махамбеттіктер жаһандық тренд ретінде "Транс ұлттық корпорациялар санының артуы мен цифрлық техниканы" көрсетіп алдыңғы орыннан көрінген болатын. Екінші кезең, квест-ойындары түрінде болды, яғни топ бойынша белгілі бір халықаралық, аймақтық ұйымдар, Жаһандық мәселелер, Мемлекеттік бағдарламалар, қазіргі аймақтардың хал-ахуалы тақырыбы айналасында басқа топтарға квест сұрақтарын қою болды. Үшінші кезең, келіссөз жасау этикеті туралы өтті, нақтырақ айтар болсақ, Үкімет пен шетелдік компания арасындағы келісімді жүргізу болатын. Үкімет құрамынан 5 қызметкер, Шетелдік компаниядан 5 қызметкер арасында өтті. Бұл кезеңде, болашақ мамандардың шеберліктері, өз-өзін ұстау мәдениеттілігі, кәсіптік біліктілігі мен саяси білімдері сараланды. Жарыс барысында әрбір қатысушы студенттердің өзіндік қырлары да бағаланды. Жалпы есепте жүлделі 1-орынды Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенттері, 2-орынды Еуразия Ұлттық университет студенттері, жүлделі 3-орынды М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың студенттерінен құралған "West Trend" тобы алды. Жеке есепте "Үздік оратор" номинациясын қазақ лигасы бойынша М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың студенті Шайқы Ақерке Өміржанқызы алған болатын. М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың Тарих, экономика және құқық факультетінің "Аймақтану" мамандығынан қатысушы студенттер құрамы: Қабдығалиев Досхан, Шайқы Ақерке, Құрбан Мөлдір, Қайырғалиева Айгерім, Маралова Гулжансара. Осы орайда олимпиадаға қатысуға мүмкіндік берген қасиетті білім ордамыз М. Өтемісов атындағы БҚМУ басшылығына, Дүниежүзілік тарих және әлеуметтік саяси пәндер кафедрасының ұжымына, атап айтсақ, кафедра меңгерушісі А.Ш. Журасоваға, кафедра оқытушылары т.ғ.к. Х. И. Кужабергеноваға, аға оқытушылар Т.Т. Шайхиевке, Г.Н. Есееваға, кураторымыз М.Б. Гайсинаға және осы шара барысында бас-қасымызда жүрген жетекшіміз А.Ж. Аменовқа алғысымыз шексіз.

Бүгінгі жаһандану заманында еліміздің ұстап отырған позициясы өте ауқымды және ұзақ. Осындай бәсекелі жаһанда елдің дамуын жоғарлатып, ұлттық құндылықтарды сақтап қалушылар болып білікті-білгір, бәсекеге қабілетті, жаңалық ашуға бейім, цифрлы-техниканы игерген, саяси стратегия жасай алатын дамушы жастар. Дәл осындай жастар көшін "Аймақтанушы-студенттер" арасынан көру үлкен мақтаныш сезімін тудырғанын жасырмаймыз. Бірнеше тілді меңгерген, саяси қақтығыстардың себеп-салдарын көрсетуші, халықаралық, интеграциялық ұйымдарды сауатты талқыға салушы, жаһандық ахуалға баға беруші, аймақтық мәселелерді тиімді шешуші "Аймақтанушылардан" күтер үмітіміз зор.

Ақерке ШАЙҚЫ,
аймақтану мамандығы Рег-21 тобы студенті

Білім бәйгесінен жүлделі орынмен!

Рита СҰЛТАНҒАЛИЕВА,
ф.ғ.к., қазақ филологиясы кафедрасының қауымдастырылған профессоры

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде «Филология: қазақ тілі» мамандығы бойынша қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен студенттер арасындағы республикалық пәндік олимиадасы өткен болатын. Білім додасында 12 команда бойынша 36 студент бақ сынады.

Олимпиада төрт турдан тұрды. Алғашқы бөлімде команда мамандықты таныстырды. Таңдалған тақырып бойынша ауызша тілдік және әдеби талдау жасау және таңдалған тақырып бойынша эссе жазу және ғылыми жоба жасап, қорғау бойынша сынға түсті.

Мамандықты таныстыру бойынша мамандық туралы ақпараттың толықтығы, жүйелілігі, сөйлеу әдебі мен мәнері ескерілді. Морфологиялық талдау бойынша құрылымдық, сатылы, функционалдық ұстаным бойынша талдау, оның ішінде ұғымдық категорияларды анықтау, тіл деңгейлерінің «формадан мазмұнға» бағытындағы әрекеттестігін сипаттау бойынша талап қойылды. Синтаксистік талдауда сөйлемге сипаттама беру, сөйлем мүшесіне, сөз тіркесіне талдау, құрмалас сөйлемді құрылымдық, семантика-граматикалық, функционалдық ұстанымдар бойынша және сөйлемді коммуникативтік аспектіде актуальды мүшелеу, сөйлем семантикасы немесе логика-грамматикалық типі мен коммуникативті талапты анықтау бойынша сынға түсті. Әдебиеттік талдауда проза мен поэзия жанрларындағы шығармалардан үзінділер берілiп, бірден талдау талабы қойылды. Үзінді авторын, шығарманың атын, суреттеліп отырған кейіпкерді табу, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, автордың өмірбаяны мен шығармашылығын сипаттау бойынша талдау жұмыстары тартысты өтті.

М. Өтемісов атындағы БҚМУ командасында Зайнуллин Ақжол (топ басшысы), Сағидулиева Сандуғаш, Ғани Арайлым атты студенттеріміз сынға түсіп, білім бәйгесінде университет намысын абыроймен қорғады. Студент қыздарымыз тілдік талдау бойынша, Зайнуллин Ақжол әдебиет бойынша білімдерін көрсетті. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының әдебиетші ғалымдары студентіміз Зайнуллин Ақжолға Ахмет Байтұрсынов бастап, академик ғалымдар Қажым Жұмалиев, Зейнолла Қабдолов, Рымғали Нұрғали зерттеген сөз өнерін, әдебиет теориясы бойынша талдауларын жоғары бағалап, болашақта ғылыми ізденістер жасауға тілектерін білдірді.

Республикалық олимпиадаға бірнеше рет жетекшілік жасап барып жүрмін. Жыл сайын әр қалада әр түрлі жоғары оқу орындарында өтіп келеді. Биылғы жылы Алматы қаласында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да өтті. Өзім сол білім мен ғылым ордасында кандидаттық диссертациямды қорғап, ғылыми ортасын көріп, ғалымдардың тәлімін алғандықтан, мен үшін ыстық шаңырақ. Білім бәйгесінде өзің шәкірт боп кеткен ортада өз шәкірттеріңнің топ жарып, оза шабуы ұстаз үшін де үлкен бақыт, бедел мен абырой. Олимпиада қорытындысы бойынша М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің командасы әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың І дәрежелі, ҚР Білім және ғылым министрлігінің ІІ дәрежелі дипломымен марапатталды. Ұстаз еңбегінің жемісі – шәкірттерінің жеңісі. Білім бәйгесінде жетістіктеріміз көп болғай!

Сандуғаш САГИДУЛЛИЕВА,
«Филология: қазақ тілі» мамандығының 3-курс студенті:

Мен 2014 жылы алтын ұя мектебімнен түлеп ұшып, өңіріміздегі іргелі оқу орны М. Өтемісов атындағы БҚМУ-дың филология мамандығына оқуға қабылдандым. Осы сәттен бастап оқуда жақсы көрсеткіш көрсетіп, жетістіктерге жету жолында еңбек етіп келемін.

«Мақсат – айқын, міндет – бір», - деп, 30-31 наурыз аралығында әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде филология мамандығы бойынша қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен өткен республикалық пәндік олимпиадаға қатысып, жүлделі орынмен оралдық. Олимпиаданың 4 кезеңі бойынша сынға түсіп, соның ішінде, 1-кезең тапсырмасы бойынша сөйлемдерге синтаксистік талдау жасадым. Қатысушы 12 топтың арасында оза шауып, білім көрсеткішіміз бен дайындық деңгейімізді сенімділікпен көрсете білдік деп білемін. Сайыс барысында қобалжу сезімі болғанымен де, өз-өзімізге деген жігер, ұстаздарымыздың артқан үміті бізді алға қарай жетеледі. Іле Алатауының қойнауында орналасқан әсем қала Алматыны алғаш көруім ерекше сезімге бөледі.

Білім додасының биігінде самғауға сүбелі үлесін қосқан кафедра ұстаздарына және бізге жетекшілік жасап, дайындығымызды шыңдаған ұстазымыз Рита Сұлтанғалиеваға алғысымыз шексіз.

БҚМУ көктемі - 2017

2017 жылдың 24 сәуір мен 3 мамыр аралығында дәстүрлі «БҚМУ көктемі-2017» фестивалі өткен болатын.

Аталмыш фестивальдің мақсаты: университет қабырғасында білім алып жатқан студент жастарды біріктіріп, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаевтың басты идеяларын жүзеге асыруға, жаңа қазақстандық патриотизмге, ұлтаралық толеранттылық пен рухани келісімге тәрбиелеу және Алашордаың құрылғанына 100 жыл, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 85 жылдығын насихаттау, сонымен қатар талантты жастардың мәдени, рухани дамуына, шығармашылық өсуіне жағдай жасау. Білімгерлердің шығармашылығын дамытуға мүмкіндік беру арқылы оларды тек сапалы маман ғана емес, жан-жақты, ұлтжанды тұлға етіп қалыптастыру. Халықаралық, республикалық, облыстық «Дала дарындары», «Жаңа толқын», «Аламан», «Шабыт», «На Николаевской» жастар шығармашылық фестивалі, өнер байқауларына қатысуға талантты студенттерді дайындау

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің студенттері арасында дәстүрлі «БҚМУ көктемі-2017» фестивалінің салтанатты ашылуы 24 сәуірде өтіп, алғашқы күні өнер көрсеткен Жаратылыстану-география факультетінің концерттік бағдарласы көрерменді тәнті етті. Шараны әрі қарай жалғастырған Филология факультетінің концерттік бағдарламасы өте сәтті шығып, көпшіліктің көзайымына айналды.

Сейсенбі күні, 25 сәуірде, Физика-математика факультеті мен Педагогика факультетінің концерттік бағдарламасы болды.

26 сәуірде Тарих, экономика және құқық факультеті мен Сәндік қолданбалы өнер және мәдениет бөлімінің концерттік бағдарламасы өтті.

«БҚМУ көктемі-2017» фестивалінің Гала-концерті мен жеңімпаздарды марапаттау мамыр айының 3-жұлдызында өтті.

Ақкенже Беркенова

«ЖАСТАР ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ»

25 сәуір күні «Жастар және ғылым» атты студенттер мен магистранттардың 75 ғылыми-тәжірибелік конференциясы аясында «Информатика және ақпараттық-коммуникативтік технологиялар» секциясы оздырылды.

Информатика саласы бойынша орын алған секцияның төрағасы- п.ғ.к., доцент А.Б. Медешова, сарапшылар - Г.Г. Мухамбетова, С.М. Акимова, Д.Ж. Тлеккаблова, хатшы-Д.Н. Курмашева болды. Секция отырысына студенттердің 15 жұмысы ұсынылды. Студенттер өздерінің дайындаған баяндамалары бойынша презентацияларын демонстрациялап, тақырыптарын қорғады.

Аға оқытушы Г.Г. Мухамбетова жалпы студенттердің дайындығына тоқталып, алдағы уақытта әлі де дамытатын жұмыстарға ұсыныстар айтып, тыңдалған баяндамалардың ішінде Ислам Гульмиранның, Жалмурзина Гулайнаның, Сайын Айдананың, Тажкуранов Мейірбектің, Әнәпия Айжанның жұмыстарын ерекше атап өтті. Сонымен қатар конференция барысында студенттер бір-біріне сұрақтар қойып, пікір алмасса деген ой білдірді.

Төраға А.Б.Медешова конференцияға қатысқан студенттерге алғыс білдіріп, қорытынды жасады. Нәтижесінде:

1-орын: Ислам Гульмира, 5В070400 – «Есептеуіш техника және бағдарламалық қамтамасыз ету» мамандығының 3-курс студенті. Жетекшісі: Курмашева Д.Н.

2-орын: Жалмурзина Гулайна, 5В060200 – «Информатика» мамандығының 3 курс студенті. Жетекшісі: Есекенов А.М.

3-орын: Сайын Айдана, 5В070300 – «Ақпараттық жүйелер» мамандығының 3-курс студенті. Жетекшісі: Курмашева Д.Н.

Алғыс хатпен Тажкуранов Мейирбек 5В070300 – «Ақпараттық жүйелер» мамандығының 2-курс студенті және Әнәпия Айжан 5В070400 – «Есептеуіш техника және бағдарламалық қамтамасыз ету» мамандығының 3-курс студенті марапатталды. Жетекшісі: Тлеккабылова Д.Ж.

Алдағы уақытта студент жастарға білім көгінде сәттілік тілей отырып, биік белес-терден көрінулеріне тілектеспіз!

21 сәуір күні Ұлт жоспары – «100 нақты қадам», ҚР Президентінің 2017 жылғы Қазақстан халқына Жолдауына сәйкес, «Құқықтану» мамандығының студенттері, оқытушылар, БАҚ, БҚО облыстық соттардың судьялары бас қосқан семинар өтті.

Сабағы мол семинар

Семинарда судьялар Президент жолдауындағы заң саласына енгізілген өзгерістер, сот жүйесінде баса назар аударарлық мәселелерге көңіл бөлінгендігі жөнінде баяндамалар оқыды. Жолдауда көрсетілгендей, әділсоттылықты жүзеге асыру, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғау, халықтың сотқа деген сенімін жоғалтпау, бүкіл әлем болып терроризм қылмысымен күресу, сыбайлас жемқорлық қылмыстарына «мүлде төзбеушілік» идеясын қалыптастыру, заңнамаларды ізгілендіру үрдістері жөнінде әңгіме өрбіді. Шараның модераторы БҚМУ ректоры, академик Иманғалиев А.С. болса, шара соңында проректор, тарих ғылымдарының кандидаты Тасмағамбетов Ә.С. сөз сөйледі.

Сондай-ақ, тек заңи бағыттағы жаңалықтарды айтып қана қоймай, заңгерлерге тән қасиет – адамгершілік пен әділдікті қалыптастыруды, жақсы қызметте істеп, жоғары жалақы алу үшін адам өзін қазірден бастап дайындап, еңбек етіп, тер төгіп, іздену қажет екендігін айтты. Тәрбиелік мәні бар семинар-дәріс студенттерге де, оқытушыларға да қызықты болды. Осындай лауазымды тұлғалар студенттермен жиі кездесіп, ақыл-кеңестерін айтып, дұрыс бағытқа жол сілтесе, олардың соңынан ерген ізбасарлары да осал бола қоймас деп ойлаймын. Заң факультетінің студенті болғаныма қуанамын! Осындай игі істер жалғасын таба берсе екен!

Назерке ТҰРАРБЕК,
«Құқықтану» мамандығы, 08301-топ,
А.С.Пушкин атындағы арнаулы шәкіртақы иегері

21-22 сәуір аралығында Ақтөбе қаласының Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университетінде программалау бойынша жоғары оқу орнының студенттері арасында «ARSU IT Spring» республикалық олимпиадасы өткізілді.

ОЛИМПИАДА ЖҮЛДЕГЕРАЕРІ

Олимпиадаға біздің университетімізден физика-математика факультеті информатика кафедрасының 5В070400-«Есептеуіш техника және программалық қамтамасыз ету» мамандығының студенттері Маемиров Райымбек пен Садыков Сұлтан, 5В070300- «Ақпараттық жүйелер» мамандығының студенті Мақсотов Айөділ қатысты. Республиканың әр жерінен жиналған студенттер командалық және жеке сайыста өздерінің бақтарын сынады. Нәтижесінде студенттеріміз командалық сайыс бойынша 3-дәрежелі дипломға және олимпиадаға қатысқаны үшін сертификаттарға ие болды.

Олимпиада жүлдегерлерін шын жүректен құттықтаймыз!

Жайдарман қауымы

28 сәуір күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да «Жайдарман» ойындары өз мәресіне жетті. Университетіміздің 85 жылдығына орай ұйымдастырылған ол өз бастауын бір жыл бұрын алып, 6 факультет арасында өткізілді.

Ендігі финал кезеңіне филология, жаратылыстану-география, мәдениет және өнер, педагогика факультеттері жолдау алған болатын. Өзілге шебер мықтыларды бағалаушы қазылар алқасында тәрбие бөлімінің меңгерушісі - Альфия Сырымғожақызы Жақсығалиева, университет түлегі, белгілі шоумен, «Жайдарман» ойындарының спонсоры Сапарғали Жанайдар, студенттік ректор Дулат Жусупкалиев, студенттер кәсіподағының төрағасы Алмас Кабдешев, мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканы Оралхан Рахимов төрелік етті. Әдеттегідей, жүргізушісі бейнелеу және дизайн бөлімінің студенттік деканы Ерген Темеров болды.

«Studnїга» жайдарман ойындарының мақсаты - жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу, олардың арасында мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеру, университет студенттері арасында достық қарым- қатынасты қалыптастыру, талантттарды анықтау және оларды қолдау. Ұйымдастыруда М. Өтемісов атындағы БҚМУ мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканаты белсенділік танытты.

Ойын 2 кезеңнен тұрды:

1. Сәлемдесу; 2. Жұлдызды көрініс.

Қорытындысы бойынша үздік болып танылған жайдарман тобы филология факультетінің «Talant» құрамасы. Жүлделі 2-орынды Геофак факультетінің құрамасы», ал 3-орын иегерлері мәдениет және өнер факультетінің «Мұрагер» тобы болып анықталды. Педагогика факультетінің командасы «Жыл жаңалығы» номинациясын иеленді. «Үздік ойыншы» болып Абылқайыр Еслямғали атанды.

Болашақта қатысушыларға шабыт пен толағай табыс тілейміз.

Сая ДУЙСЕНБАЙ,
ИЯ-13

Өнегелі өмір

Ақзия Әділқызының дара жолы

Ағымдағы жылдың жиырма жетінші жұлдызында Қазақ тілі мен әдебиеті 11 тобының ұйымдастыруымен диалектолог-ғалым, арда ұстаз, қазақ филологиясы кафедрасының доценті, филология ғылымдарының кандидаты Ниязғалиева Ақзия Әділқызының дара жолы өткен болатын. «Мұғалім мамандығы-барлық мамандықтың анасы»демекші, ұстаз алдынан тәрбие алмайтын жан жоқ. Ұстаз берген тәрбие әрбір жанның өміріне жол сілтер шамшырақ секілді. «Дара жол»бағдарламасы арқылы өмірімізге, студенттер қауымына үлгі-өнеге бола білген Ақзия Әділқызының өмір жолымен жақынырақ таныстық.

«Адамды досына қарап таны»деген сөз бар. Ақзия апайдың қандай жан екенін бізге қарағанда жанында жүрген достары, жолдастары, әріптестері жақсы біледі.Сондықтан да Ақзия апайдың қандай жан екенін білу үшін әріптесі, ф.ғ.к., аға оқытушы Құспан Ғұмарұлы мен шәкірті, қазақ тілі мен әдебиеті - 23 тобының студенті Салауатов Бағдаулеттен видеоролик арқылы сұхбат алған болатынбыз. Сұхбат берушілер ұстаздың қарапайымдылығын, адамгершілігін, кез-келген ортада тіл табыса білетін көпшілдігін, өзіне де, өзгеге де талапшылдығын, атына заты сай әділдігін, ең бастысы, өз мамандығының шебері екендігін тілге тиек етті. Бағдарламамызға Ақзия Әділқызының ұстаздық жолындағы әріптестері - оқытушы Қадырғалиев Жоламан Дүйсенбіұлы, қауымдастырылған профессор, ф.ғ.к.Сұлтанғалиева Рита Бекжанқызы мен аға оқытушы Тұрғаналиева Ганмиркүн Ганмирханқызы, PhD докторы Дюсембина Гүлсамал Ерболқызы сынды шәкірттері лебіздерін білдіру үшін қонаққа келген болатын.Ақзия апайдың сіз бен біз біле бермейтін сан түрлі қырларын, соның ішінде әншілік өнерін осы әріптестерінің өз аузынан естіп білдік. Кеш барысында студенттердің сұрауы бойынша Ақзия Әділқызы «қонақ кәде»ретінде тамылжыта ән шырқап берді.

Дара жолды Қазақ тілі мен әдебиеті - 11 тобының студенті Оразхан Бағдат жүргізсе, Чарыкуллева Камила «Қазақпыз бәріміз»әнін кереметтей етіп шырқады. Ақзия апайға балалық шағынан, өмір жолынан, ұстаздық қызметінен түрлі сауалдар қойылды. «Жақсы сұрақ-жарты жауап» демекші, қойылған сұрақтарға тұшымды жауаптар қайтарылды. Ақзия Әділқызы балалық шағындағы, ұстаздық жолындағы тәтті естеліктерімен бөлісті. Кешімізді Зали Мөлдірдің орындауындағы «Ұстазым» әнімен аяқтадық.

Ақзия апайдың сырлы да салиқалы сұхбатының арқасында өмірімізге қажетті көп нәрсе ала білдік. Сырға толы сұхбат - кеш өте қызықты өтті. Ұстаз бен шәкірттер арасында жіпсіз байланыс, жылы қабақ, кіршіксіз көңілдің бар екенін аңғардық.

Ұрпақ тәрбиесі ұстазға байланысты. «Ұстазы жақсының - ұстамы жақсы»дегендей, өнегелі ұстаздан жақсы шәкірт шығатыны сөзсіз. Ия, Ақзия Әділқызы да әріптестеріне сыйлы, шәкірттеріне өнегелі ұстаз. Әркімнің өз жолы бар, ал оны дара ету өз қолдарыңызда. Бүгінгі кештің қонағы Ақзия Әділқызы ешкімге ұқсамайтын, ешкім қайталамайтын ұстаздық дара жолымен жүріп келеді. Біз Ақзия Әділқызы сияқты ұстазымызбен мақтанамыз және өз ісіне адал қызмет ететін ұстазымызды мақтан тұтамыз.

Бағдат ОРАЗХАН,
қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының
1-курс студенті

ШЕШЕН СӨЙЛЕЙ БІЛЕМІЗ БЕ?

2017 жылдың 7 сәуірінде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде «Шешен сөйлей білеміз бе?» (шешен сөйлеу мәдениетінің қағидалары) атты оқу құралының тұсаукесері мен «Шешендік – көшбасшы көркі» тақырыбындағы шеберлік класы (мастер класс) өткен болатын.

Шешендік сөз – жанды сөз әрекеті арқылы көрініс беретін эмоционалды-интеллектуалды шығармашылықтың ерекше бірегей түрі. «Жалпақ әлемді аузыңа қарату үшін, рухани ерлік керек. Жалпақ әлемге қысылмай, қымтырылмай қарау үшін, рухани байлық керек» деп Әбіш Кекілбайұлы айтып кеткендей, шешендік –қазақ елінің көнеден келе жатқан дәстүрлі тіл өнер кеніші. Шешендік өнер – сирек ұшырасатын қасиет, дарын. Шешендік сөз терең ойға, ұтқыр шешімге, тапқыр қисыннан құрылады. Шешендік өнер суырыпсалма жүрекжарды әділ сөздерге негізделіп, шығармашылық сипатымен ерекшеленеді. Ел алдында шебер, шешен сөйлеу көп еңбектену мен оқып үйренуді талап етеді. Шешен адамдарда сөз көркемдігі ой тасқынынан табиғи түрде туындап жатады. Көркемдік талғам мен әртүрлі шешендік тәсілдерді дұрыс пайдалана білген адам ғана эстетикалық әсер ету күшіне ие бола алады деген ойдамын. Сонда шешендік өнерге көп сөйлеп үйренуге болады ма, әлде оған арнайы жазып дайындалған дұрыс па? Бұл жайында шарада толық мәлімет бере отырып, шешен сөйлеудің қыр-сырын танытқан болатын.

Шешендік өнер жайында қанатты сөздер топтастырылған оқу құралының тұсаукесері мен шеберлік класында модератор болған: философия докторы (PhD), аға оқытушы, магистр Қамар Сағынғалиқызы Алдашева, ал спикерлері Гүлден Амангелдіқызы Рүстем, «Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының әдіскері, Нәзік Ғазез, Мөлдір Латифова, Ақбаян Таймұқанова 02405-топ студенттері, Айгүл Меңдіғалиева «Филология: қазақ тілі» мамандығының I курс магистранты, Сандуғаш Сағидуллиева, ҚР Президенті Н.Назарбаев атындағы шәкіртақы иегері, Аққенже Беркенова, Арайлым Қабдол, Анара Шынарова, Айнұр Бауыржанова, Айсана Отарбаева, Гүлжамал Каленова, Гүлсара Марат, Нұрсұлтан Мықтыбай, Асыланбек Шығыров, Эмилия Ниязова , Мейірман Жанұзақов, Ақнұр Жұмағалиева, Нұржауған Серікова, Жаңылсын Өтешова, Айзада Дүйсенова, Сымбат Рысбай, Ақерке Халел, Ақжол Зайнуллин, Балдырған Ағатаева және филология факультетінің III-IV курс студенттері болды.

Шарада алғы сөз М.Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры, п.ғ.д., академик Асхат Сәлімұлы Иманғалиевке беріліп, ол өз сөзінде аталмыш ғылыми еңбектің берер құндылықтары мол екенін әңгімеледі.

«Шешен сөйлей білеміз бе?» (Шешен сөйлеу мәдениетінің алтын қағидалары) кітабының тұсаукесер рәсімі жасалып, рәсімге орай ізгі ниеттерімен ақын, ҚР еңбек сіңірген мәдениет қызметкері, «Құрмет» орденінің иегері Шолпан Қыдырниязова, Болат Баймұқанов, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті жанындағы «Жұбановтану» ғылыми зертханасының меңгерушісі, ф.ғ.к., Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, «Мақсат» медициналық колледжінің директоры, КСРО денсаулық сақтау ісінің үздігі Мақсот Берген, Мұрат Сабыр, ф. ғ. д., профессор, Нұрғали Жолдасқалиев, «Жас Отан» жастар қанаты БҚО филиалының төрағасы, Қазыбек Құттымұратұлы «Егемен Қазақстан» газетінің тілшісі, Болат Жексенғалиев, БҚО әкімдігінің «Мемлекеттік қызметшілерді қайта даярлау, біліктілігін арттыру және мемлекеттік тілді оқыту орталығы» МКҚК директоры, Рақымжан Хамза БҚО дарынды балаларға арналған қазақ-түрік мамандандырылған мектеп-лицей интернаты директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары, Мерген Сүлейменов, «Ақиқат» пікірталас жастар қоғамдық бірлестігінің төрағасы, қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі, ф.ғ.к. А.Ә.Раманова ой бөлісті.

Аталмыш шараның II бөлімінде «Шешендік – көшбасшы көркі» тақырыбындағы профессор Абат Сатыбайұлы Қыдыршаевтың шеберлік класында студенттер 3-5 минут көлемінде шешендіктің қағидалары жайында сөйлеген болатын. Мәселен:

Шешендік-тұлға сәні – Асыланбек Шығыров, 02305-топ студенті.

Шешен сол-сөйлер сөзден қамалмаса – Асылай Ниязбаева, 02305-топ студенті.

Шаршы топта сөз бастау қиын – Ақжол Зайнуллин, 02304-топ студенті.

Сөз сөйлеуге даярлық-демосфендік дағды – Балдырған Ағатаева, 02302-топ студенті.

Шешеннің тілі – шебердің бізі – Нұржауған Қайырова, 02305-топ студенті.

Әр сөздің айтылуына қарай мың мағынасы бар –Асылай Нарынбаева 02305-топ студенті.

От сықылды жылы болсын жүзіңіз бен сөзіңіз – Мөлдір Аманғосова, 02302-топ студені.

Ұстамды әрі орынды сөйлеу ділмарлықтан көп артық – Диана Жеңісова, 02301-топ студенті.

Ең қысқа сөз – мағыналы көзқарас – Сымбат Рысбай, 02302 – топ студенті.

Үндемегеннің өзі де жауап – Аққенже Беркенова, 02304-топ студенті.

Сөзге сақ болу шешендіктен де биік – Айзада Дүйсенова, 02303 – топ студенті.

Ірі сөзге-ізетті жауап – Арна Жолманова, 02302-топ студенті («ҚТӘ» мамандығы).

Көңіл-қазы, көз-таразы – Сандуғаш Сағидуллиева, 02305-топ студенті.

Ымға түсінбеген, дымға түсінбейді – Эмилия Ниязова, 02304-топ студенті.

Комплимент – Мейірман Жанұзақов, 02304-топ студенті.

Өзін-өзі ұстай білу мәдениеті – Арайлым Ғани, 02305-топ студенті.

Дауыс–Ақнұр Жұмағалиева,02303-топ студенті.

Тыңдай білу – ұлылық – Райхан Нұржанова, 02305-топ студенті.

Аузында әзілі жоқтың, қолында шоқпары бар – Ақерке Халел, 02305-топ студенті.

Естіге айтқан тура сөз – шыңға біткен тумен тең – Жаңылсын Өтешова, 02304 – топ студенті.

Ақылды сөзді нақылсыз айтпайды, Бір айтпаса, нақылды ақылсыз айтпайды – Тұрсынай Қажығали, 02302 – топ студенті.

Дәлелсіз сөз желмен тең – Жаңылхан Рашидқызы, 02303-топ студенті.

Жүйелі сөз - киелі - Нұржауған Серікова, 02301-топ студенті.

Адамның ұқпағаны – бойына жұқпағаны - Гүлзат Қалмат, 02301-топ студенті.

Сөз тапқанға қолқа жоқ - Саяжан Насибуллина, 02301-топ студенті.

Іскерлік қатынас адамды сыйлай білуден басталады - Мөлдір Латифова, 02405-топ студенті.

Естілердің сөзін ескеріп жүрсек... - Нәзік Ғазез, 02405-топ студенті – осындай тақырыптарда өздерінің тұщымды ойларын қанатты сөздер арқылы шебер жеткізе алды.

Шараның соңында өзінің түйін сөзімен п.ғ.д., профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев келген қонақтарға алғысын білдіріп, шеберлік класына қатысқан студентерге сертификат табыстады.

Шешендік – кісі көркі, ақылмен билеу өнері, тіл өнері мен сөйлеу мәдениетінің ең жоғарғы сатысы болса керек. Сондықтан, жүйелі сөз сөйлей білгенге не жетсін?! Бұл орайда ғалым, профессор Мәтжан Тілеужановтың сөзі есіме түсіп тұр: «Сөзбен қаймықтыру, сөзден тыңдарлық жағдайға түсіру – мықты өнер. Ол қару-жарақтан да күшті. Суырылған қылышты қынабына қайта тақтыру – қарсыласыңды қаһарлы сөзіңмен, тапқырлығыңмен, шешендігіңмен иілткенің. Ал бұл ойлау қабілетіңе байланысты, оның күштілігіне, құбылмалылығына байланысты» деуі әбден құптарлық. Қысқасы, шешен сөйлеу– ел келешегі мен өскелең ұрпақтың рухын асқақтатар өнер.

Аққенже БЕРКЕНОВА

МАГИСТРАНТТАР ТАҒЫЛЫМДАМАДАН ӨТТІ

«Білім берудің тиісті деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» ҚР Үкіметінің 2016 жылдың 13 мамырындағы №292 қаулысына сәйкес, 2017 жылдың 3-14 сәуір аралығында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің магистранттары: «6М011400-Тарих» мамандығы бойынша Сагидуллаев Дарын, Амангелдиев Миржан, Гайсина Альбина, Аяпбергенұлы Ернұр, Сагитова Айдана, Кумарова Ақманар, Жұбатова Жанар, «6М020300-Тарих» мамандығы бойынша Қайралы Қарлығаш, Сапарова Ильмира Тарих және құқық институтындағы профессор-оқытушылар құрамынан дәріс алып, тағылымдамадан өтті.

Тағылымдаманың мақсаты: Педагогика мамандығы бойынша ғылыми және ғылыми-педагогикалық кадрларды ғылымға, білімге даярлау. Тағылымдама кезінде көлемі 60 сағаттан тұратын «Тарихи-антропологиялық зерттеулердегі әдістерді қолданудың әдіснамалық негіздері мен принциптері» деп аталатын дәрістер курсы тыңдалды.

Магистранттарға тағылымдама барысында т.ғ.д., профессор, ҚР ҰҒА мүше корреспонденті М. Қ. Қойгелдиев «Алаш қозғалысы тарихының деректік негіздері және тарихнамалық мәселелері», т.ғ.д., профессор Б.О.Жангуттин «Документы органов государственной безопасности 1920-1930 г.г. как исторический источник», к.ф.н., доцент, Н. Базылхан «Көне түрік тарихнамасының деректанулық мәселелері», т.ғ.к., доцент Т.Т.Далаева «Междисциплинарный характер исследований социальной истории Казахстана нового времени», т.ғ.д., профессор А.У. Тоқтабай «Қазақ халқының дәстүрлі мал шаруашылығы», д.п.н., профессор Г.Р. Нұрымбетова «Модернизацияның әлеуметтік экономикалық түрлері», т.ғ.к., аға оқытушы З.Б. Мырзатаева «Айтылған тарих теориясы мен тәжірибесі», т.ғ.к., доцент Ш.Т. Нұрман «Тарих ғылымында және білім беруде ақпараттық технологиялар» атты дәрістер оқылды. Жалпы аудитория болғандықтан біздің тарихшы магистранттарға дәрістер қызығушылық тудырып, сұрақтар мен пікір алмасу өте жақсы болды. Әр магистрант өз тақырыптары бойынша ғалым-профессорлардан жеке кеңестер сұрап, ғылыми жұмыстарының тақырыбы, әдіснамасы, құрылымдарын талдап, т.с.с. осы бағытта көптеген жұмыстар жүргізілді. Сонымен қатар магистранттарға арнайы кеңесші жетекшілер тағайындалып, «зерттеу жұмысының сапалық бағыттағы тәжірибелері» мәселесінде пікір алмасу жұмысы жүргізіліп отырды. «Қазақстан тарихының методологиясы» атты дөңгелек үстел ұйымдастырылып, онда кафедра оқытушылары мен магистранттары, докторанттар өзекті тақырып бойынша ой алмасты.

Магистранттар ҚР бірінші Президентінің мұрағатына, ҚР Орталық мемлекеттік мұрағатына, Ғылым Ордасы, Абай атындағы ҚазҰПУ-дың, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ғылыми кітапханасы мен ҚР Ұлттық кітапханасында ғылыми ізденіс жұмыстарын жүргізді.

Ғылыми практикалық тәжірибенің жұмысын қортындылап, магистранттар мен жетекшілердің ұсыныс пікірлері тыңдалды.

Ғылыми тағылымдамадан өтуге мүмкіндік бергені үшін университет әкімшілігіне, ректор Иманғалиев Асхат Сәлімұлына, жоғары оқу орнынан кейінгі дайындық бөлімі және ҚР тарихы кафедрасының ПОҚ құрамына алғысымызды білдіреміз.

Қарлығаш ҚАЙРАЛЫ,
6М020300-Тарих» мамандығының 1-курс магистранты

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің «Физика» мамандығының 1-курс магистранттары сәуір айының 3-14 аралығында Алматы қаласында орналасқан Абай атындағы ҚАЗҰПУ-да ғылыми тағылымдамадан өттік.

Абай атындағы ҚАЗҰПУ-да өткен ғылыми тағылымдама

Тағылымдаманың алғашқы күнінде физика және математика факультетінің деканымен кездесу өткізіліп, бізді тағылымдама жетекшілерімен таныстырды.

Келген күні белгіленген жоспар бойынша барлық магистранттармен физика, математика және информатика факультетінің ғимаратына экскурсия жасадық. Ғимаратпен танысқан соң, тағылымдама жетекшісінің «Кванттық механика» пәнінен оқыған «Движение квантовых частиц в центральном поле» атты дәрісіне қатыстық.

Сонымен қатар әр күн сайын университет кітапханасында өзіміздің магистрлік диссертация тақырыбымызға байланысты көптеген мәліметтер іздеп, ақпаратқа толы электронды кітапханасынан қажетті мәліметтерімізді таптық. Өз дүнитанымымызды одан әрі кеңейтіп, диссертацияға қатысты көбірек мәліметтер табу мақсатында еліміздің беделді университеттері Әл-Фараби атындағы ҚАЗҰУ мен Қ.Сәтбаев атындағы ҚАЗҰТУ-дың кітапханаларына бардық. Әр кітапхананың өз ерекшеліктерімен танысып, диссертация тақырыбына сәйкес мақалалар мен авторефераттарға шолу жасап, үлкен ізденістің арқасында мол ақпаратқа кенелдік.

Магистрлік диссертация бойынша кеңес алу кезінде жетекшіміз Қ.Қ. Истеков біздің көкейіміздегі әрбір сұраққа тұшымды жауап беріп, диссертация жазудағы өз тәжірибесімен бөлісті.

Тағылымдама жетекшісі өзі дайындап жатқан магистрлік диссертацияларымен танысуымызға мүмкіндік жасады.

Белгіленген жоспар аясында университеттің білікті оқытушыларының «Движение квантовых частиц в центральном поле», «Динамические уравнения квантовой механики» «Обобщенная сверхтекучая модель плотности» атты тақырыптарда өткен қызықты әрі танымды дәрістерін тыңдадық. «Еркіндік дәрежесі бірге тең механикалық жүйенің мәжбүр тербелісі» атты К.Бисенбаевтың 2-курс магистранттарына арналған ашық сабағына, сонымен қатар магистранттардың диссертация бойынша есеп беру семинарына қатыстық.

Бұл тағылымдама негізінде дәрістердің жүру барысымен, материалды-техникалық базамен, жалпы университеттің білім беру жүйесімен, қала тарихы және мәдениетімен танысып, әрбір магистранттың диссертация тақырыбы бойынша теориялық мағлұмат іздестіріп, өзімізге мол тәжірибе жинап қайттық. Тағылымдама соңында бізге сертификаттар тапсырылды.

Ғылыми тағылымдамадан өтуге мүмкіндік бергені үшін университет әкімшілігіне, ректор Иманғалиев Асхат Сәлімұлына, жоғары оқу орнынан кейінгі дайындық бөлімі және физика-математика кафедрасының ПОҚ құрамына алғысымызды білдіреміз.

Мөлдір МҰХАМБЕТОВА,
6М011000 - «Физика» мамандығының 1-курс магистранты

Покой и умиротворение, или Как я съездила в Калмыкию

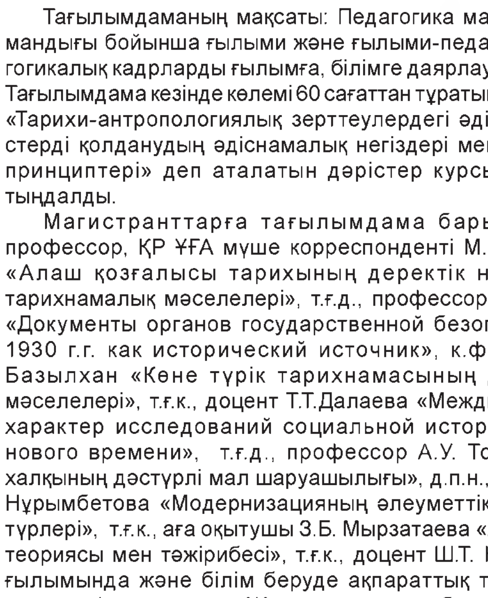

С 10 по 28 апреля я жила в Калмыкии (г.Элиста), куда поехала на обучение по программе академической мобильности.

Меня принял Калмыцкий Государственный Университет им. Б.Б.Городовикова. К приезжим студентам профессорско-преподавательский состав относится очень приветливо, но как к норме, потому что в КГУ обучаются студенты из тридцати шести стран мира. К примеру, я училась в группе с туркменками, калмыками, казахами, вьетнамцами, жила с крымчанами; также дружила с марокканцами, китаянками и испанцами. Более многонационального вуза я еще не видела.

Учебная программа отличалась от программы нашего университета, поэтому пришлось некоторое время входить в колею и настраиваться на их лад. Но преподаватели и студенты меня поддерживали во всем. С их помощью я быстро включилась в учебный процесс и привезла в родной университет хорошие оценки. Если бы не доброта местных жителей и студентов, я (как и любой, оказавшийся в другой стране) растерялась бы и впала в панику, что бывает свойственно некоторым людям.

В целом, все население города – очень дружелюбное, гостеприимное. Они могут просто подойти на улице и, улыбаясь, спросить, как мои дела, как настроение, провести мини-экскурсию, а потом уйти, пожелав хорошего дня. В Элисте, кажется, сам воздух пропитан добром и смирением.

Возможно, этому способствует то, что большинство жителей Калмыкии – буддисты. Здесь расположен второй по величине в мире буддийский храм – Золотая Обитель Будды Шакьямуни, где мне довелось не единожды побывать. Я думаю, что если бы от просветленного Тибета оторвали кусочек и перенесли на другой конец планеты, то это точно была бы Элиста. Повсюду – аромат благовоний, и мантры, кажется, звучат в твоей голове сами по себе. Словом, покой и умиротворение.

Благодаря КГУ я посетила научно-практические конференции, в одной из которых заочно поучаствовала. Университет постоянно организовывает поэтические встречи, музыкальные концерты, флешмобы и прочие мероприятия. Соскучиться здесь невозможно. Город мал, но он живет, дышит, развивается, так как здесь очень много активной молодежи. При желании можно даже изучить несколько языков (кстати, калмыцкий язык очень похож на казахский).

В Элисте удивительным образом сочетается восточная архитектура с домами советского периода. А воздух! Тут хочется Дышать, Развиваться, Учиться и Радоваться Жизни. Хочется чувствовать, как свежесть местных ветров уносит из твоего тела и головы все ненужное. А бесконечное множество цветных ленточек, привязанных к деревьям (буддистская традиция), возвращает веру в то, что все желания непременно сбудутся.

Даже фотографировать все и вся кажется кощунственным, потому что ни одно изображение не сможет передать атмосферу университета с его многонациональным составом и города, наполненного светом и добром.

Подытоживая, хочется сказать, что если вам, студенты ЗКГУ, выпадет возможность поехать в Элисту по академической мобильности, не упускайте возможность и получить отличное образование, и отдохнуть.

Анна КРИУЛЯ,
магистрантка 1 курса специальности
«Филология: русский язык»

Изучение немецкого в Германии, или Трудно, но очень интересно!

О возможности поехать в Германию по программе обмена я узнала в декабре 2014 года и сразу поставила себе цель – учиться в высшем учебном заведении Германии.

Прежде всего, для того, чтобы поехать по программе обмена, необходимо собрать соответствующие документы для подачи заявки, полный список которых можно найти на официальном сайте университета, и, в случае необходимости, для уточнения можно связаться с международным отделом, e-mail которого также есть на официальном сайте. Список документов включает в себя выписку из зачетки, полную транскрипцию пройденных дисциплин с экзаменационными результатами, мотивационное письмо, CV (резюме) и заявление на поступление по программе обмена. Все выбранные дисциплины должны соответствовать предметам в ЗКГУ, а также не превышать количество кредитов.

По приезду в Майнц я заселилась в общежитие, которое выбрала и забронировала на специальном сайте со всеми общежитиями вуза, ссылку на который мне прислал международный отдел JGU вместе с приглашением на обучение. У меня была отдельная комната и кухня, ванная. Кухня и ванная были весьма большими, и поэтому было очень комфортно делить их с соседкой. За эти полгода у меня сменились 2 соседки, и с обеими сложились хорошие, дружеские отношения. В каждом общежитии без исключения имеются парковочные места для автомобилей и отдельная комната для хранения/парковки велосипедов, которые есть примерно у 70% студентов. В моем общежитии есть спортивные и тренажерные залы, которые я с удовольствием посещала.

Первым делом по прибытии я направилась в международный отдел, в котором мне подробно объяснили, что мне необходимо сделать, выдали студенческую карту и представили контакты.

Оказалось очень сложным обучение на немецком языке. Нужно иметь очень хороший уровень знания языка, чтобы понимать хотя бы всю общую информацию, которая не касается терминологии по дисциплине, в том числе общие лингвистические и языковые термины.

Так как я обучалась на немецком языке и выбранные мною дисциплины были на разных факультетах, то у меня не было постоянной группы, и я занималась по каждой дисциплине с разными группами и даже разными курсами: и с первым курсом, и со вторым, и с четвертым. И это было отдельной трудностью. При выборе обучения на английском большинство дисциплин были бы с одной группой, где учатся в основном иностранцы и многие тоже по обмену.

За один семестр я прошла такие дисциплины, как Семантика/ Прагматика, History of English, Фонология/ Фонетика, Коллоквиум, Grammatical Variation и Sprachstrukturen der Erde. Также по каждой дисциплине проводились Туториумы, которые я все посещала, ведь они помогали лучше закрепить изученный материал и кроме этого узнать что-то новое по пройденной теме. Все предметы были очень интересные и я не пожалела, что выбрала такие сложные дисциплины с большим количеством кредитов (33).

Отдельно стоит упомянуть библиотеку, потому что она состоит из трех огромных зданий, в каждом из которых есть большое количество мест для занятий, оборудованных всем необходимым. Иначе говоря, каждый желающий студент может найти в библиотеке большой письменный стол и посидеть за книгами, которых там по каждой дисциплине огромное множество. Библиотеке оборудованы кондиционерами, есть Wi-fi и всегда стоит абсолютная тишина, что позволяет комфортно учиться. Однажды, при подготовке к экзаменам мы с подругой провели в библиотеке весь день с 8:00 до 23:30. Также есть отдельные комнаты, чтобы заниматься в группах и готовить какой-либо совместный материал. Так, мы с моей напарницей подготовили две презентации, при подготовке к которым нам пришлось прошерстить всю библиотеку и прочитать больше 10 книг, но это того стоило. За выполненную работу мы получили пятерку (точнее 1.0 по немецкой оценочной системе).

Столовые расположены в нескольких частях кампуса, потому что корпусов для обучения тоже очень много. Все столовые очень хорошие. До них всегда удобно дойти и там вкусная еда. Есть даже отдельная столовая с «Bio-едой», где вся еда выращена и произведена с соблюдением всех норм и не содержит различных вредных добавок. Но чаще всего я готовила сама.

Также я посещала не только выбранные обязательные дисциплины, а ещё дополнительно те, которые мне были просто интересны, потому что это разрешается. Это было очень познавательно. Можно посещать любые занятия по любым дисциплинам, кроме лабораторных.

Ещё мне понравилось то, что на каждом кабинете висит расписание всех занятий в этом кабинете.

Кстати о расписании. Первая пара начинается в 8:15, а последняя - восьмая - пара может заканчиваться в 21:50. Но, как правило, больше пяти пар в день не бывает.

Очень удобно, что при подготовке к экзаменам можно скачать все лекции, практические задачи с решениями и другие учебные материалы за весь семестр по каждой дисциплине на специальном университетском портале. Для меня экзамены показались очень сложными, потому что, как я написала выше, обучение на немецком языке оказалось сложнее, чем я думала. И почти на всех экзаменах мне показалось, что дается очень мало времени на выполнение заданий. Из-за того, что занятия у меня были с разными группами, сессия у меня получилась ненормированная, то есть у меня не было между экзаменами перерыва в три-четыре дня как у всех. После моего первого экзамена у меня был перерыв два дня, а затем три дня подряд были три других экзамена без перерыва, и получилось так, что я готовилась одновременно сразу к нескольким экзаменам, и это сказалось на результатах.

Город Майнц очень чистый, красивый, спокойный и тихий город с большим количеством старинных зданий. Основные достопримечательности – это Дом (католическая церковь) и Альтштадт (Altstadt – старая часть города). Мне посчастливилось посетить почти все выставки и все музеи Майнца. Также Майнц известен своим большим Театром, и так как я большой фанат театра, я старалась его посещать каждые выходные. Очень удобно, что студенты могут смотреть спектакли бесплатно, заранее забронировав билет.

В заключение хотелось бы сказать, что в результате моего обучения в JGU я получила огромный опыт, представление об образовании в Германии, узнала новые методы и подходы к изучению различных дисциплин. Также в значительной степени улучшила свои коммуникативные навыки и владение немецким языком. Я не сомневаюсь, что полученные за этот семестр знания и навыки помогут мне в дальнейшем в освоении моей профессии. Кроме того, хотела бы выразить благодарность ЗКГУ и Центру Болонского процесса за предоставленную возможность участия в данной программе обучения по обмену. А также настоятельно рекомендую всем, кто владеет английским или немецким языками, воспользоваться программами обмена и получить огромный опыт от обучения в иностранном вузе.

Юлия ЗИНИНА,
студентка гр. 03304

Тәжірибе алмасу және жаңа стандарттарға сай жетілу мүмкіндігі

Ғылым – айрықша ой сана ізденісі мен жандүние құштарлығының жемісі. Ғылым – тамшылай төгілген тердің, тынымсыз еңбектенген ізденістің, дәлелдеу түбіне тереңдеп бойлаудың, машақаттанудың жолы. Білім мен ғылымның дамуы – адамзат өркениетінің өлшемі. Білім саласы үнемі жетіліп жаңарып отыруды қажет етеді. Біз сүріп отырған қазіргі кезең- бұл жаңа дәуір, жаңа көзқарасты, жаңашылдықты талап ететін кезең.

Біз М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, педагогика және психология факультеті, «Педагогика және психология», «БОПмӘ», «Психология» мамандықтардың 1-курс магистранттары 3-14 сәуір аралығында Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінде ғылыми тағылымдамадан өтіп келдік. Ғылыми тағылымдама бағдарламасы 72 академиялық сағат көлемінде жүргізілді.

Университет табалдырығын аттаған алғашқы күннен ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор, кафедра меңгерушісі, тағылымдама жетекшісі және университеттің оқытушылар құрамының қолдауына ие болып, белгіленген бағдарлама және сабақ кестесі негізінде жұмыстандық. Университеттің профессор оқытушылар құрамынан диссертация тақырыбымызға байланысты кеңестер алып, семинар лекция сабақтарға қатысып, тәжірибе алмастық. Мол кітап қорымен мақтана алатын ҚР Ұлттық кітапханасы, Ұлттық академия, ғылыми орталық кітапханаларына барып, магистрлік диссертация тақырыбы бойынша кітапханадағы барлық ресурстарды пайдаланып, қолжетімді ақпаратты өз қажетімізге жарата білдік. Оқумен қатар бос уақытымызда қаланың көптеген мұражайларын, көрнекті жерлерін аралап, қала туралы жақсы естеліктер қалдырдық. Білімді ұстаздарға бай университетте тағылымдамадан өтуіміз біліміміздің толығуына, тәжірибе алмасуымызға, тақырыбымыз бойынша құнды мәліметтер жинауымызға үлкен септігін тигізді.

Бұл ретте, әрине, осындай ғылыми ортаға келуімізге, ғылыми тағылымдамадан өтіп, білікті ғалымдармен ғылыми байланыс орнатып, кәсіби біліктілігімізді саралауға мүмкіндік берген М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті ректоратына, педагогика және психология факультетіне, жоғары оқу орнынан кейінгі дайындық бөліміне алғысымыз шексіз.

Муканова А.Д., Муканаева А.С.,
1-курс магистранттары

How Did April Fool's Day Begin?

If you see footage of penguins flying, check your calendar. There's a good chance it's April 1! The first day of April each year is celebrated as April Fools› Day (sometimes called All Fools› Day).

Although it's not a legal holiday, April Fools' Day is celebrated all around the world as a day filled with practical jokes and general silliness. You may want to be a little more cautious or skeptical on April 1, since family members, friends, neighbors, co-workers, and even teachers may try to tickle your funny bone with a practical joke or a hoax of some kind.

So how did this tradition of craziness begin? In truth, it remains a mystery, although there are many theories about how April Fools› Day got started.

Some believe the first association between April 1 and playing tricks can be found in Geoffrey Chaucer's The Canterbury Tales from 1392. In «The Nun›s Priest›s Tale,» a fox tricks proud rooster Chauntecleer on syn March biganthrittydayes and two.

Although Chaucer probably meant 32 days after March (May 2), many readers apparently misunderstood the line to mean March 32 — or April 1.

Others believe that April Fools' Day was the result of a desire to celebrate the turning of the seasons around springtime. In fact, many cultures have historically held such celebrations around the beginning of April.

For example, the ancient Romans had a festival named Hilaria on March 25. The Hindu festival called Holi is held in March and celebrates the arrival of spring.

Still others believe April Fools' Day got its start because of the adoption of a new calendar in 1582. Many ancient cultures celebrated New Year›s Day around April 1.

In 1582, Pope Gregory XIII ordered the use of a new calendar, known as the Gregorian calendar, which celebrated New Year›s Day on January 1. According to legend, many people refused to recognize the new calendar or simply didn't know about it. These people continued to celebrate New Year's Day on April 1.

Eventually, other people began to make fun of these "fools" by sending them to look for things that did not exist (called a "fool's errand ") or tricking them into believing something false.

Although we can't really pinpoint how or when April Fools› Day got its start, people the world over still celebrate it with glee year in and year out. Pranks can be quite simple, such as telling a friend his shoe is untied, or very elaborate, like some of the hoaxes described below.

Whatever the gag, it usually ends with the prankster yelling "April Fool!" when the victim falls for it. To give you a sense of how seriously some people take April Fools' Day, here are three of the greatest April Fools' Day hoaxes of all time:

Swiss Spaghetti Trees — In 1957, the British Broadcasting Company (BBC) news program *Panorama* announced that Swiss farmers were harvesting a record spaghetti crop thanks to the elimination of the spaghetti weevil. News footage showed Swiss peasants pulling spaghetti from trees. Thousands of viewers were fooled. The BBC reported receiving many calls inquiring how to grow spaghetti trees!

"Taco" Liberty Bell — In 1996, Taco Bell announced that it had bought the Liberty Bell to help ease the national deficit. When the company claimed it would be renaming it the Taco Liberty Bell, thousands of citizens were fooled and called to complain. The company revealed it was a practical joke a few hours later, but not before reporters asked White House press secretary Mike McCurry about the sale. Creating a joke of his own, he responded that the Lincoln Memorial had also been sold and would now be known as the Ford Lincoln Mercury Memorial!

"Left-Handed" Whopper — In 1998, Burger King ran an advertisement in *USA Today* announcing its new «Left-Handed Whopper,» which was specifically designed for left-handed Americans by rotating all condiments exactly 180 degrees. Burger King revealed the hoax the next day but claimed that thousands of customers had requested the new sandwich at their restaurants!

Dariya KAYUPOVA,
2-year student of specialty "Foreign language: two foreign languages", group ИЯ-22

Встреча с делегацией из Польши

3-5 апреля в ЗКГУ им. М. Утемисова состоялась встреча с делегацией из партнерского вуза Университета экономики города Быдгощ по реализации Договора о сотрудничестве. В состав делегации вошли Филип Сикора (Filip Sikora) – Канцлер Университета экономики, Александр Скалий (Olexander Skaliy) – Директор Института Здоровья и Физической Культуры Университета экономики, Ежи Рутковски (Jerzy Rutkowski) – научный сотрудник института экономики Университета экономики, Президент Кластера Европа на Востоке.

Согласно подписанному Договору в 2016 году до 2021 года между ЗКГУ им.М.Утемисова и вузом-партнером Университета экономики в рамках реализации проекта Международной Кредитной Мобильности обучающихся и ППС, задачами которого является осуществление работы по проведению лекций, мастер-классов и обучающего семинара для профессорско-преподавательского состава и обучающихся в ЗКГУ им.М.Утемисова по программе Эразмус+, финансируемой Европейской Комиссией.

4 апреля состоялась встреча делегации Университета экономики с руководством ЗКГУ, которые торжественно встретили гостей, повели их в юрту, где угостили национальной едой, а после гостей познакомили с университетом. В тот же день состоялось подписание дополнительного соглашения. С приветственным словом выступил Канцлер Университета экономики Филип Сикора:

- Поляки воспринимают Казахстан и оценивают как наиболее динамично развивающая страну Средней Азии, так же как и Польша является лидером в Европейском развитии, мы под огромным впечатлением от того, как развивается Казахстан. Прежде всего мы хотим делиться нашими успехами и вести к успешному развитию двух стран. В Стратегии развития Казахстана-2050 Нурсултана Назарбаева написано, что надо обращать внимание на соединение направлений предпринимательства, обучения, науки и

бизнеса, поэтому мы пригласили одного из важных партнеров нашего университета, это президент огромного кластера Европа на Востоке, который соединяет университетскую науку с бизнесом и предпринимательством. Коротко говоря, очень важно, чтобы мы могли быстро определять цели тех людей, которые учатся, и соединять их цели с потребностями работодателей. Главным эффектом в отношении нашего сотрудничества будет, если нам удастся соединить социально-экономическое развитие двух стран. Одной из форм сотрудничества является академическая мобильность, обмен опытом. Один из наших проектов, которые мы привезли с собой и хотим здесь его реализовать - это открытие центра центрально-европейской и восточной культуры здесь, в Казахстане, который будет формировать культурные, научные отношения между странами. А также мы хотим попросить поддержать нас, чтобы открыть казахстанский центр у нас в городе.

Польские коллеги провели гостевые лекции по международной программе Эразмус+ на тему «О пользе и эффективности международного сотрудничества между партнерскими университетами» для студентов и магистрантов специальностей «Физическая культура и спорт», «Педагогика», «Психология», «Педагогика и методика начального обучения», «Туризм», «Филология», «Физика», «Информатика» и др.

Специальную лекцию на тему «Барьеры в обучении детей плавать» провел доктор А.Скалий для будущих учителей физкультуры и тренеров.

Для преподавателей университета был проведен обучающий семинар с вручением сертификатов «Европейские проекты и гранты».

Насыщенная программа пребывания польской делегации позволила не только ближе познакомиться с коллегами, но и составить дальнейший план сотрудничества. Ответный визит делегации ЗКГУ им. М.Утемисова в Университет Экономики (г. Быдгощ, Польша) планируется на июнь 2017 года с целью проведения лекций, мастер-классов, обучающего семинара и прохождения научной стажировки.

Айша КЕМЕШОВА,
Фил/п-22

Видеть красоту

Впервые студенты специальности «Дизайн» нашего университета, будущие дизайнеры одежды, завоевали на Республиканской предметной олимпиаде призовое место!

На участие в IX Республиканской предметной олимпиаде, которая проходила в Алматы, поехала команда ЗКГУ в составе: студенты 4 курса специальности «Дизайн» Айболат Коблан, Зульфия Утешова и студент 1 курса специальности «Декоративное искусство» Султан Бахтыгулов, руководителем команды стала преподаватель кафедры «Изобразительное искусство и дизайн» Э.Е.Файзуллина.

Олимпиада проходила в двух университетах культурной столицы - КазГАСА (МОК) и в Академии им. Жургенева с 4 по 7 апреля.

Для дизайнеров одежды первый тур предполагал разработку коллекции одежды, на втором туре из предложенных материалов нужно было создать макет красивого наряда и дать своему творению название. Айболат из красного бархата и серебристой парчи создал прекрасный образ, назвав его «Империя чувств». Жюри очень понравился подход к выбору образа и подбор тканей, они особенно оценили название. По итогам Айболат Коблан получил достойное 3 место.

Для Зульфии Утешовой участие в олимпиаде такого уровня стало большим опытом общения с профессионалами, а советы мастеров во время создания макета платья - настоящей школой для будущего дизайнера. Она получила сертификат участия в олимпиаде.

Для первокурсника Султана Бахтыгулова было очень волнительно участие в олимпиаде такого высокого уровня. Но он смог покорить жюри. Его коллекция, эскизы ювелирных украшений, посвященные «EXPO-2017», также очаровали жюри. И студент получил 3 место в республиканской олимпиаде.

- Это большой прорыв для специальностей, которые раньше не были представлены на республиканских олимпиадах. Думаю, мы сможем еще показать высокие результаты, - сказала руководитель команды Э.Е.Файзуллина.

12 апреля институт естественно-научных исследований «Алгоритм» ЗКГУ им. М.Утемисова, под руководством д.техн.н. У.С.Айталиева совместно с департаментом юстиции ЗКО провел круглый стол на тему «Вопросы охраны интеллектуальной собственности» в рамках недели науки.

Об охране интеллектуальной собственности

Учеными рассматривались вопросы авторского права, патентования, товарных знаков, открытии и изобретении, патентно-лицензионных работ, охраны литературных и художественных произведений, программного обеспечения, музыкального, сценарного, архитектурного, фотографического произведения, а также производные произведения (переводы, рефераты, обзоры) и т.д. в соответствии с законодательством.

Целью круглого стола являлось просвещение населения и студенчества в области изобретательской деятельности, разъяснение патентно-лицензионной работы без чего невозможно индустриально-инновационное развитие Казахстана.

На круглом столе участвовали студенты, магистранты, ППС университета, изобретатели ЗКО. Модератором мероприятия выступил Е.С.Айталиев.

На круглом столе свое видение проблемы выразили А.К.Маштаков, руководитель отдела по правам интеллектуальной собственности Департамента юстиции ЗКО, Е.Зинуллин, главный специалист Департамента государственных доходов по ЗКО - «Охрана интеллектуальной собственности в Западно-Казахстанской области»; Ли Чжон Хюн, доктор PhD - «Основы построения информационной безопасности в организациях»; С.А.Монтаев, директор Научно-исследовательского института инжиниринга и ресурсосбережения, д.техн.н., профессор - «Подача заявки на изобретения (для получения инновационного патента) в сфере промышленного строительства»; З.Г.Габдуллин, инженер-конструктор, изобретатель, автор патента №1 Республики Казахстан - «Опыт подачи заявки на патенты по техническим решениям»; Т.М.Шадьяров, руководитель отдела науки и международных связей ЗКАТУ им. Жангир хана, магистр технических наук - «Интеллектуальная собственность в учебном процессе и научно-исследовательских работах в высших учебных заведениях»; Е.С.Айталиев, директор ИЕНИ «Алгоритм», д.техн.н, профессор; Айдар Қоқабаев, представитель авторского общества РК по ЗКО - «Өнеркәсіптік меншік объектісін құқықтық қорғау және оқу процесі», Б.Б.Махашева, преподаватель кафедры правовых дисциплин - «Правовое регулирование авторских прав в Республике Казахстан», Данат Ухманов, студент 3 курса гр.08302 факультета истории и права, - «Правовая сущность традиционных и общеизвестных товарных знаков».

Подводя итоги работы круглого стола, участники круглого стола пришли к выводу о необходимости введения дисциплины в обучении студентов, связанной с охраной интеллектуальной собственности, стимулирования изобретателей на всех уровнях, подтягивая к научной работе, открытиям молодежь со студенческой скамьи, устранить несовершенства и проблемы патентов на законодательном и методическом уровне.

Болашақта еңбек етіп, өмір сүретіндер – бүгінгі мектеп оқушылары, мұғалім оларды қалай тәрбиелесе, Қазақстан сол деңгейде болады. Сондықтан, ұстазға жүктелетін жүк ауыр.

Н.Назарбаев

«Ұрпақ болашағы, халқымыздың келешегі бүгінгі ұстаздардың қолында» деп Елбасы Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына Жолдауында айтқандай, егеменді еліміздің ертеңгі тізгінін ұстар иесі - бүгінгі жас ұрпақ. Еңсеміз енді көтеріліп, тәуелсіз ел атанып, төбемізге ту тігіп, тіліміздің мәртебесі артып, әлемге атымызды танытып жатқан кезеңде ұлттың, елдің болашағы – жас ұрпақ тәрбиесіне де мықты көңіл бөлінуі қажет. Тәуелсіз Қазақстанда өркениетке бастар жолдың бастауы – мектеп десек, мектептің басты тұлғасы, жүрегі – мұғалім.

Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсыновтың: «Мектептің жаны – мұғалім. Мұғалім қандай болса, мектеп сондай болмақшы» деген қанатты сөзі бар. Шындығында да қазіргі таңда білім мен ғылымға қояр талап артып, оқу жүйесі күрделенген шақта жаңа қоғам һәм бүгінгі заман мұғаліміне жүктелер жүк еселене түсуде. Ұстаз қауымы алдында білім беру ғана емес, сондай-ақ өркениет көшіне жол бастайтын, әрі ұлттық рухта тәрбиеленген білімді де білікті азамат тәрбиелеп шығару міндеті тұр. Бұл тұрғыда мұғалімге артылар – жүк, қойылар – талап жоғары болатыны рас.

Ұстазы жақсы қандай-ды

Студенттің төрт жылғы оқыған білімінің сыналар тұсы сараман десек, сол сын сағаты бізге де келіп жетті. Осындай биік талап пен ауыр жүкті арқалап мемлекеттік педагогикалық сараманға жол тарттық. Ә.Молдағұлова атындағы №38 мектеп-лицейінен екі айдан астам уақыт мемлекеттік педагогикалық сараманнан өттік. Аталған білім ордасына бес студент аттанып, бес түрлі ұстаз, бес түрлі сынып, алуан түрлі оқушымен жұмыс жасадық. Маған 8а сыныбы бекітілді. Сыныпқа ат басын тіреген сәттен үш бозбала мен он бес ақ бантикті бұрымдылар құшақ жая қарсы алды. Сәлден соң төрт жылдан бері сағынған қоңырау сыңғыры естіліп, оқушылар парталарына отыра қалды. Осы сәтте маған бекітілген пән мұғалімі Тасқарина Гүлзихан Үмбетқызы кіріп келіп, амандасып танысқан соң сабағын бастап кетті. Осылай бір апта артқы партада отырып, ұстаздың сабақ беру барысын, сынып белсенділігін бақыладым. Бақылап қана қойғаным жоқ, ұстазымның талапшыл, қаталдығы сондай мен де күнде оқушы сияқты тапсырма орындап отырдым. Сөйтіп, сараманның екінші жұмасының таң шапағы атқанда менің де алғашқы ұстаздық қызметім басталып кетті. «Сабақ беру үйреншікті жәй ғана емес, ол жаңадан жаңаны табатын өнер» - деп Жүсіпбек Аймауытов айтпақшы, осылай күнде-күнде сабақ жоспар дайындау, қосымша тапсырма іздеу, жаттығу жұмысы, түрлі тапсырмалар... Әр сабақ соңында пән мұғалімім кеткен қателіктерім мен жетістіктерімді айтып, талдап отырды. Дәл оқушы сияқты оқулықтағы бүкіл тапсырманы орындап, алдымен тексертіп, содан соң ғана сабақ беруге кірісетін едім. Сөйлемді талдау кезінде менің тарапымнан еш қате болған жоқ, осы сәтте білім нәрімен сусындатып, жаңа технологияны қолданып сабақ беруді үйреткен Ганмиркүн Ганмирханқызына, дыбыстарды сөйлетіп, сөз бен сөйлемді саптатып, талдауды «жаңғақша шағуды» үйреткен Ақзия Әділқызына іштей күнде алғысымды білдіріп жүрдім. Балалығымыз ба, шалалығымыз ба, бәлкім, өзіміздің «даналығымыз» ба, қайдам, семинар уақыттарында «осы талдаудың не қажеті бар?» деп түлкібұлаңға салған сәттер сараман уақытында шекеге тиіп жатқанын да байқадым. Сондықтан қолда барда алтынның қадірін біліп, уақытында үйреткен білімді қоржынға сала беру керек. «Ұстаз талапты болса, шәкірті талантты болады» демекші, сынып оқушылары бірінен бірі өткен, «сен тұр, мен атайын». Қай тұстан сұрақ қойсаңыз да мүдірместен жауап береді. Шынын айтсам, оқушыларды оқыта жүріп, оқыдым, үйрете жүріп, үйрендім. Сынып - облыстық, республикалық олимпиада жүлдегерлері, спорттық ойын жеңімпаздары, пікірсайысшы, ақын, суретшілер жиналған орта. Жолдиева Гүлназ облыстық қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің І орын иегері болса, Рахимова Инабат «Ақберен» жас ақындар мектебінің мүшесі, Үмбетқалиев Жәлміш жас пікірсайысшы, Арманұлы Ришат болашақ спортшы.. Осылай жаңа XXI ғасырға сай өзгеше қабілет-қасиетке ие, әлеуметтік желіден гөрі оқулыққа әуес жаңа заман жастарының алдына барып мұғалімдік мамандықтың қыр-сырын меңгеріп қайттық.

Сараман барысында сабақ беруден бөлек өзіме көп тәжірибе жинақтадым. Мектеп-лицей қаладағы алдыңғы қатарлы оқу ордасы болғандықтан, семинар, жиналыс, шеберлік сағаттары көптеп болып тұрды. Соның бәрінде машыққерлер болып жұмыла көтеріп, мектеп-лицей әкімшілігінің алғысына бөлендік. Қорытынды жиналыс болған уақытта бәрімізді жеке-жеке бағалап, түгел сараманымызды «үздік» деген бағамен аяқтап, университетке абыроймен оралдық. Бәрі маған «Гүлзихан апайдан «жүз» деген баға алдың, жарайсың, болашақта сеннен мықты маман шығады» дегенде іштей осы мектепте. Тасқарина Гүлзихандай білікті ұстаздың тәлімінен өткеніме «тәубе!» дедім. Мен де апайыма ұлы ойшыл Әл-Фарабидің сөзімен баға бердім, «ұстаздар - құдды жұрт айтатын, тамшысымен тас тесетін су сияқты». Сократша айтсам, «Ұстаздың биігі ойлана қарасаң, биіктей береді, үңіле қарасаң, тереңдей береді, қол созсаң, қарсы алдыңда, айналсаң, артыңда тұрғандай» екен.

XXI ғасыр – қатаң бәсеке ғасыры. Бұл ғасыр – марғаулықты көтермейтін ғасыр. Демек, әлемдік бәсекелестіктің жылдам дамуына ілесе алатындай білімді де тапқыр, дара тұлғаның тағдыры біздің қолымызға аманат ретінде тапсырылып отыр. Бүгінгі ұстаз шәкіртіне мәлімет беріп қана қоймай, оны дүниежүзілік білім, ақпарат, экономика кеңістігіне шығуға, яғни қатаң бәсеке жағдайында өмір сүруге тәрбиелеу керек. Ендеше, «ел келешегі - ұстаз қолында» деген лепті тұжырымды баса айта отырып, өнімді шығармашылықты өрістету жолында, өркениет шыңына ілгері басу мақсатында шебер ұстаздарымыздың саны жыл санап арта берсін деген тілегімді білдіремін.

Заңғар жазушы Мұхтар Әуезов «Халықты халықпен теңестіретін – білім» деп атап көрсеткендей, ертеңгі келер күннің бүгінгіден гөрі нұрлырақ болуына ықпал ететін, адамзат қоғамын алға апаратын құдірет күш те – білімде. Бүгін мектеп партасында отырған бүлдіршіндер - ертең ел тағдырын шешетін азаматтар. Сондықтан олардың сапалы білім алуын бүгін қамтамасыз ету – біздің басты міндетіміз.

Мұғалім - мамандық болса, ұстаздық - қасиет, табиғат дарытқан құдірет екен. Бойыңа қуат, жүрегіңе жарық жігер беріп өрге сүйрейтін де, жаныңа азық, өміріңе өзек боп төрге сүйрейтін де осы ұстаздық қасиет екен, соны ұқтым...

Ақсана ЖҰМАБАЕВА,
қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 4-курс студенті,
Н.Ә.Назарбаев атындағы атаулы шәкіртақы иегері

«Өнермен өрілген өмір»

20 сәуір күні Ж.Молдағалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық әмбебап ғылыми кітапханасында, Қазақстан Республикасына еңбек сіңірген мәдениет қызметкері, ұстаз, асыл ана, күй атасы Құрманғазының ұстазы Ұзақ күйшінің немересі, режиссер Қуатова Айман Сисенғалиқызымен «Өнермен өрілген өмір» атты кездесу кеші өтті.

Кешке Айман Сисенғалиқызының шәкірттері Қазақ драма театрының режиссері С.Абуов, актриса, аудармашы Э.Мақашева, магистр, оқытушы И.И.Искакова, А.А.Сундеткалиева, Ғ.Құрманғалиев атындағы облыстық филармония режиссері А Серікқалиқызы және М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің, Мәдениет және өнер факультетінің «Мәдени-тынығу жұмысы» мамандығының 1-2 курс студенттері қатысты. Кездесу кеші бірінші -танысу бөлімі, екінші- сұрақ-жауап бөлімі, үшінші -шеберлік сыныбы бөлімінен тұрды. Кездесу кешін облыстық кітапхана директорының орынбасары Сара Кенжебаева ашып, Айман Сисенғалиқызын өмірбаяны жөнінде бейнеролик көрсетілді. Ғ.Құрманғалиев атындағы облыстық филармониясының «Орал сазы» фольклорлық ансамбілінің домбырашысы,Республикалық конкурстардың лауреаты Б.Шаймарданов Ұзақ бабаның "Ақжелең" күйін орындады. Ұзақ жылдар бойы өмірін өнерге арнап, талай дарындарды қанаттандырып, талай таланттарды сахна төріне көтерген Айман Қуатоваға университет студенттері сұрақтар қойып керекті жауаптарын алды. Айман Қуатова сөз барысында студенттерге қазақтың мыңжылдық тарихи салт-дәстүріне тоқталып, отбасында қазақ қызын халқымыз қалай тәрбиелегені жөнінде сыр шертті. Кездесу кешін Айман Қуатованың өнердегі шәкірті, Ғ.Құрманғалиев атындағы облыстық филармония әртісі, Қазақстан Республикасы Мәдениет саласының үздігі Камалиден Айтбаев жүргізді. Кеш соңы Айман Сисенғалиқызының студенттерге арналған шеберлік сыныбымен жалғасты. Шеберлік сыныбында сонымен қатар сценарий дегеніміз не, сценарий жазудың бес қағидасын айтып өтті. Бұл кездесу кешіне қатысқан студенттердің режиссерлік өнерге деген құштарлығы артып, кәсіби шеберліктері шыңдала түсті деген сенімдеміз.

Оралғаным ОРАЗОВА,
хореография және мәдени-тынығу жұмысы кафедрасы.
МТЖ мамандығының 4-курс студенті

Көктем вальсі

Көздің нұрын алатын, жанға ажар болатын өнер түрлерінің бірі – би өнері. Кейбіреуі кәсіптік, кейбіреуі әуесқойлық тұрғыдан бұл өнерге өз уақытын тиімді бөледі. Бірақ билегенді ұнатпайтын не билемейтін адам жоқ деуге болады.

Көркем көктем мезгіліне деген ілтипат пен келе жатырған халықаралық би күніне орай шет тілдері кафедрасында ИЯ-13 тобының кураторы Айгул Бисембаевна Насимуллина мен топ студенттері «Көктем вальсі» кешін өткізді.

Бұл мереке ИЯ-13 пен ИЯ-15 топтарының арасында сайыс ретінде өткен болатын. Әр топтан 3 биші шығып, 3 түрлі номинацияда заманауи би, халық биі, вальсті көрермендерге паш етті. Олар Динара Хапизова, Айымгуль Самиголлаева, Адэля Абадияева, Иманбек Ғатауов, Ақерке Санақова, Сая Дуйсенбай. Сайыс болғандықтан бұл кеште шет тілдері бөлімінің аға оқытушылары Салтанат Болатовна Бекмухамбетова, Ольга Геннадьевна Полянина және хореография бөлімінің 3- курс студенті Гульмира Кунарова әділқазылық етті. Қонақ және көрермен ретінде филология факультеті деканының орынбасары Самал Сериккалиевна Альмурзина, шет тілдері кафедрасының оқытушылары Айсулу Амангельдиевна Кульжумиева, Гульнар Исамадиновна Есбергенова, шет тілі бөлімінің студенттік деканы Жұлдыз Атшыбаева және де ИЯ-13, ИЯ-15, ИЯ-03303 тобының студенттері қатысты.

Керемет кештің көркін ашуда қазақтың ұлттық «Қара Жорға» биі тамашаланып, Насимуллина А.Б. сөз сөйледі. Бұл шараның барысы қатысушылар үшін сайыс ретінде емес, бейне бір көңіл көтеру үшін ұйымдастырылған кішігірім концерт ретінде өтті. Бірі өз өнерімен көрерменді қуантса, бірі сахнаға алғаш шығып, сол ғажап сезімді өз басынан өткерді. Студенттер тарапынан жаңа таланттарды ашу өте қызықты екен, себебі қасыңдағы досыңның бұл қабілеті сенің оған деген ілтипатыңды арттыра түседі. Қорыта келсек, өнер сайыстары мен жиын- шаралары «өнерге әркімнің-ақ бар таласы» демекші, әр жанның бойындағы қабілетін ашуға септігін тигізіп, көрерменге тамаша көңіл күй сыйлайды.

Сая ДУЙСЕНБАЙ,
ИЯ-13 тобының студенті

«Если мы хотим быть состоятельным государством и хотим построить свою государственность в расчете на долгую и достойную перспективу, то нам надлежит осмыслить истоки нашей духовности».

Назарбаев Н.А.

Мировоззренческо – идеологическая статья Елбасы

«Курс в будущее: духовное обновление»

Историческое значение статьи Президента страны в том, что она дополняет программу политической реформы и экономической модернизации уникальным видением духовной модернизации казахстанского общества и каждого казахстанца. Тем более что во введении к статье Президент напоминает: в начале года он объявил народу Казахстана о стартеТретьей модернизации страны. Ее цель, включающая в себя политическую реформу и модернизацию экономики, – вхождение в число 30 самых развитых стран мира. Но, делая ставку на технологии и инновации, на развитие новых отраслей экономики и строительство современной инфраструктуры, мы не должны забывать и про духовные сферы, которые, безусловно, неоценимы для развития любого народа. При этом Глава государства отмечает, что духовное возрождение Казахстана началось не сегодня. За годы независимости была проделана большая работа. По программе «Культурное наследие», которая начала работать в 2004 году, обновлены историко-культурные памятники, а по другой – «Народ в потоке истории», которая начала работу в 2013 году, – собраны самые важные документы, касающиеся истории нашей страны и народа. Теперь предстоит еще более масштабная работа. И здесь Президент на первый план выдвигает конкурентоспособность, причем в масштабном понимании.

Видение Главы государства относительно верховенства духовного развития в иерархии модернизаций – это новое слово в мировоззренческом теоретико-практическом дискурсе. Первое условие модернизации нового типа – это сохранение своей культуры, собственного национального кода. Без этого модернизация превратится в пустой звук.Без опоры на национально-культурные корни модернизация повиснет в воздухе. Я же хочу, чтобы она твердо стояла на земле. А это значит, что история и национальные традиции должны быть обязательно учтены.

Обосновав содержание дефиниции «модернизация сознания», Президент выделяет 6 направлений модернизации:

- Конкурентоспособность.
- Прагматизм.
- Сохранение национальной идентичности.
- Культ знания.
- Эволюционное, а не революционное развитие Казахстана.
- Открытость сознания.

Все эти направления предельно актуализированы и четко отвечают вызовам времени.

Он подчеркивает, что сегодня добиться успеха можно, лишь повышая конкурентоспособность всего народа, а не отдельных людей. И это, по словам Лидера нации, – главное. Любому казахстанцу, как и нации в целом, необходимо обладать набором качеств, достойных XXI века. И среди безусловных предпосылок этого выступают такие факторы, как компьютерная грамотность, знание иностранных языков, культурная открытость.

Поэтому и программа «Цифровой Казахстан», и программа трехъязычия, и программа культурного и конфессионального согласия – это часть подготовки нации (всех казахстанцев) к жизни в XXI веке. Это часть нашей конкурентоспособности.

Продолжая эту мысль, он говорит в статье, что казахстанцы должны стать прагматиками, расширить границы национального самосознания, при этом сохранив главное в национальном менталитете. Умение жить рационально, с акцентом на достижение реальных целей, с акцентом на образование, здоровый образ жизни и профессиональный успех – это и есть прагматизм в поведении. Реализм и прагматизм – вот лозунг ближайших десятилетий. Культ образования должен быть всеобщим. Каждый казахстанец должен понимать, что образование - самый фундаментальный фактор успеха в будущем. В системе приоритетов молодежи образование должно стоять первым номером. Если в системе ценностей образованность станет главной ценностью, то нацию ждет успех.

Как сказал Президент: в этом году исполняется 100 лет со дня тех радикальных перемен на огромной части Евразии, что произошли в октябре 1917 года. Весь ХХ век прошел под знаком революционных потрясений и для нашего народа во многом трагический. И сейчас мы должны понимать, только эволюционное развитие дает нации шанс на процветание. Эволюционное развитие как принцип идеологии должно быть одним из ориентиров и на личностном, индивидуальном уровне для каждого казахстанца.Поэтому серьезное переосмысление того, что происходит в мире, – это часть огромной мировоззренческой, идеологической работы, которую должны провести и общество в целом, и политические партии и движения, и система образования в современный период.

Многие проблемы возникают из-за того, что большой, глобальный мир стремительно меняется, а массовое сознание остается в «домашних рамках».Необходимость массового и форсированного обучения английскому языку это условие для работы в глобальном мире. Это готовность к переменам,которые несет новый технологический уклад. Открытость и восприимчивость к лучшим достижениям, а не заведомое отталкивание всего «не своего» – вот залог успеха и один из показателей открытого сознания.

Статья Президента является новой идеологической концепцией, определяющей стратегическое направление интересов нации, а также, как было сказано одним политологом, сборник принципов, которые мобилизуют народ на позитивные действия.

Повестка дня на ближайшие годы. Об этом Нурсултан Назарбаев сказал так: – Общественное сознание требует от нас не только формирования основных принципов модернизации, но вместе с тем и осуществления конкретных проектов, необходимых для соответствующего противостояния вызовам современности. В связи с этим я предлагаю несколько проектов, за которые необходимо серьезно взяться в ближайшие годы. Во первых, нужно начать работу по переводу казахского языка на латиницу. Мы понимали, что в этом вопросе была необходимость некоторой последовательности, внимательно относились к нему и тщательно готовились с обретения Независимости. Вспомним, что еще в декабре 2012 года в своем ежегодном Послании народу Казахстана «Казахстан-2050» Президент сказал: «Нам необходимо с 2025 года приступить к переводу нашего алфавита на латиницу».

Действительно, латиницей сегодня пользуются большинство стран мира, так как вся информация, независимо от назначения и языка, применяет ее. Несколько государств СНГ еще ранее перешли на латиницу, тем самым войдя в мировую систему графического изображения письменных знаков. Конечно, на первых порах, особенно пожилым людям и тем, кто забыл изучаемые в школе английский, немецкий или французский языки, будет нелегко. Но, как сказал Глава государства, молодежь, будущее страны, это воспримет без усилий. Тем более что Президент не «рубит с плеча». Он, как всегда, все делает поэтапно, идя от простого к сложному. Как отметил Президент, осталось не так уж много времени, поэтому уже сейчас мы должны приступать к работе. Правительству поручено выработать конкретный график перехода казахского языка на латиницу. До конца 2017 года с помощью ученых, широкой общественности необходимо принять единую стандартную форму казахского алфавита в новой графике. С 2018 года приступить к подготовке специалистов, которые будут обучать новому алфавиту, и учебников для школ. В следующие два года должна вестись организационная и методическая работа. Конечно, до полного овладения новой графикой будет использоваться и кириллица, пояснил Нурсултан Назарбаев.

Во-вторых, это проект «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» по общественным и гуманитарным наукам.

Суть его состоит в следующем:

Мы должны создать условия для полноценного образования студентов по истории, политологии, социологии, философии, психологии, культурологии, филологии. Нам нужны не просто инженеры и медики, но и люди, хорошо понимающие современность и будущее.

Нам нужно перевести в ближайшие годы 100 лучших учебников мира с разных языков по всем направлениям гуманитарного знания на казахский язык и дать возможность нашей молодежи учиться по лучшим мировым образцам.

Для этих целей на базе уже существующих переводческих структур нужно создать негосударственное Национальное бюро переводов.

В итоге это: 1. Качественно другой уровень подготовки сотен тысяч наших студентов.

2. Подготовка кадров, адаптированных к глобальной конкуренции в сфере знания.

3. Это те люди, которые и станут главными проводниками принципов модернизации сознания – открытости, прагматизма, конкурентоспособности.

Президент предлагает программу «Туғанжер», которая легко перейдет в более широкую установку – «Туған ел». Особое отношение к родной земле, ее культуре, обычаям, традициям – это важнейшая черта патриотизма. Это основа того культурно-генетического кода, который любую нацию делает нацией. Для системной работы этой программы нужно:

Организовать серьезную краеведческую работу;

Это содействие всех, которые, переехав в другие регионы страны, хотели бы поддержать свою малую родину;

Местным властям нужно системно и организованно подойти к программе «Туғанжер»;

Наряду с проектом «Туғанжер», который направлен на местные, локальные объекты и поселения, нам необходимо укрепить в сознании народа и другое – общенациональные святыни.

И в рамках этой системы, по словам Президента, нам нужен проект «Духовные святыни Казахстана», или, как говорят ученые, «Сакральная география Казахстана».

И наша задача состоит в том, что бы увязать в национальном сознании воедино комплекс памятников вокруг Улытау и мавзолея Кожа Ахмета Яссауи, древние памятники Тараза и захоронения Бекет-Ата, древние комплексы Восточного Казахстана и сакральные места Семиречья, и многие другие места. Все они образуют каркас нашей национальной идентичности.

Когда сегодня говорят о воздействии чуждых идеологических влияний, мы не должны забывать, что за ними стоят определенные ценности, определенные культурные символы других народов. А им может противостоять только собственная национальная символика.

Культурно-географический пояс святынь Казахстана – это и есть такая символическая защита и источник гордости, который незримо несет нас через века.

Исходя из этого, по словам Президента, мы должны реализовать следующие проекты – «Современная казахстанская культура в глобальном мире» и «100 новых лиц Казахстана».

Речь идет о том, чтобы мир узнал нас не только по ресурсам нефти и крупным внешнеполитическим инициативам, но и по нашим культурным достижениям. Главная задача этой программы, что бы наша культура зазвучала на всех континентах и на всех главных языках мира. И стала известна история 100 конкретных людей из разных регионов, разных возрастов и национальностей, которые добились успеха за эти стремительные годы независимости.

В заключении Президент отметил, что «Государство и нация – не статичная конструкция, а живой развивающийся организм. Чтобы жить, нужно обладать способностью к осмысленной адаптации.На новом разломе эпох у Казахстана есть уникальный исторический шанс через обновление и новые идеи самим построить свое лучшее будущее.В новой реальности внутреннее стремление к обновлению – это ключевой принцип нашего развития».

Г.Т. ЖАЛЕКЕНОВА,
старший преподаватель, магистр кафедры История РК, факультета Истории, экономики и права, ЗКГУ им. М. Утемисова

Школа - вуз

Участие в модернизации

Гульмира ТАСЕМЕНОВА,
заместитель директора областной специализированной школы № 8 для одарённых детей, г.Уральск, ЗКО.

С большим интересом и огромным удовольствием ознакомилась с программной статьёй Президента РК «Взгляд в будущее: направления модернизации общественного согласия». 2017 год, действительно, как верно отметил наш Президент, «будет особенным годом». Впереди много дел, много глобальных проектов, предложенных нашим Лидером, которые, обязательно, будут реализованы. Нурсултан Абишевич Назарбаев по праву является Лидером страны, потому что помнит прошлое, продуктивно трудится в настоящем, заботится о будущем. Мне, как педагогу, всегда интересно слушать нашего Президента. Читая статью с карандашом в руках, я отмечала для себя ключевые моменты, которые помогут нам, казахстанцам, стать «нацией успешных людей»: мощная опека государства, открытое сознание, душевное спокойствие, ежедневный кропотливый труд, развитие культуры, национальная идентичность, закономерные этапы, алгоритм развития личности, целеустремлённость, интеллектуальное развитие, ясность намеченных целей.

Многое зависит от нас самих, от того, насколько продуктивно мы будем трудиться, чтобы направления программы «Модернизация 3.0» были реализованы.

Язык - посредник для установления дружбы и согласия

Татьяна Викторовна Романенко,
учитель химии, биологии областной специализированной школы №8 для одарённых детей, г.Уральска.

В системе образования происходит много изменений. Предполагается начать преподавание четырех предметов естественного цикла на английском языке– это химия, физика, информатика и биология. Учителя вышеперечисленных предметов проходят курсы повышения квалификации по изучению английского языка. Учителям и ученикам нашей школы легче принять эти инновации, особенностью школы является то, что она полиязыковая. В ней ведется преподавание некоторых предметов на английском языке еще с 2004 года. Детям нравится учиться на трех языках (казахском, русском, английском), нравится общаться друг с другом и с носителями языка. В школе часто бывают гости из англоязычных стран. В этом учебном году в школе проведено много открытых уроков на английском языке для коллег города и области. Современные учителя должны взять лучшие моменты традиционного обучения и применять в педагогической деятельности, но на первое место в работе должны поставить новые подходы к преподаванию и обучению. Чтобы увидеть плоды всех инноваций в образовании необходимо время, но благодаря мудрой политике нашего Лидера, поддержке педагогов, всё получится.

НАЧАТЬ С СЕБЯ

Анаргуль Шалибековна КАРЖАУОВА,
директор областной специализированной школы №8 для одарённых детей, г.Уральска.

Именно эти слова я отметила особо, когда слушала выступление нашего Лидера на XXV сессии Ассамблеи народа Казахстана. Свыше полутора тысяч человек на встрече во Дворце мира и Согласия рассмотрели с Президентом страны важные вопросы и приоритетные направления модернизации страны, обсудили облик казахстанца будущего. Каждый житель нашей огромной дружной страны, независимо от вероисповедания, национальности может принять участие в глобальных проектах, предложенных Нурсултаном Абишевичем Назарбаевым, а также внести свой вклад в процветание любимой страны. «Включайтесь в работу, каждый на своём рабочем месте. Не будьте равнодушными. Создавайте судьбу страны вместе со всем народом!»- повторяет всегда наш Президент. «Начни с себя»!- вслед за Председателем Ассамблеи должен проговорить каждый казахстанец. Только задумавшись о своей роли в судьбе страны, мы найдем решения всех вопросов.

Новые условия, новые впечатления

Студенты 2 курса специальности «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения» К.Боранбаева, Н.Джалмуханова, А.Сламкул, М.Кабиева, И.Канат проходили обучение по включенной академической мобильности в Астраханском государственном университете (РФ) с 1 марта по 10 апреля.

В ходе обучения студентами были прослушаны лекции по курсам «Зарубежная литература», «История русской литературы XIX века (I половина)», «Современный русский язык», «Инклюзивная компетентность учителя». Университетом было предоставлено общежитие. Вместе со студентами из Казахстана обучение проходили студенты из Украины, Чешской Республики, Италии, Туркмении, стран Африки и др.

Подобное обучение в российских вузах, несмотря на то, что они продолжают изучать в основном те же курсы, что и в казахстанских, по мнению самих студентов, помогают им получить знания в других условиях обучения по линейной системе, в коллективе обучающихся из разных стран. Тем самым, они получают возможность быть включенными в полиязычные условия, знакомятся с культурой русского и других народов. Такие формы обучения способствуют приобретению бесценного опыта коммуникации с иностранцами, освоению новых дисциплин и возможности применения знания и умения на их основе на практике.

Об участии в научной конференции

14-15 апреля студенты вторых курсов кафедры русской филологии Западно-Казахстанского государственного университета им. М.Утемисова Айгерим Когабай, Алина Аймухамбетова, Альбина Тлеулиева (специальность «Русский язык и литература» «РЯЛ-22»), Альбина Каспи (специальность «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения»), Айша Кемешова (специальность «Филология») принимали участие в XIII Международной научной конференции студентов, магистрантов и молодых ученых «Ломоносов – 2017».

Конференция была организована Казахстанским филиалом Московского государственного университета имени М.В.Ломоносова совместно с Евразийским Национальным университетом имени Л.Н.Гумилева и явилась составной частью Международного молодежного научного форума «Ломоносов – 2017», проводимого Московским государственным университетом.

В секции 4 «Язык и литература в современном мире» в подсекции «Теория и история художественного текста» выступили студенты ЗКГУ Айгерим Когабай с докладом «Литературный язык в историческом романе Н.Ф. Корсунова «Лобное место» (руководитель, доцент Г.С. Умарова); Алина Аймухамбетова – «Образы Маши Мироновой в «Капитанской дочке» А.Пушкина и Устиньи Кузнецовой в «Лобном месте» Н.Корсунова» (руководитель, доцент Г.С.Умарова); Альбина Каспи – «Отличие мифов казахов от мифов других народов»; Альбина Тлеулиева – «Имена собственные в повести «Бикей и Муляна» В.И.Даля» (руководитель, доцент Г.С. Умарова; Айша Кемешова – «Идея манкуртизма в произведении Чингиза Айтматова «И дольше века длится день…» («Буранный полустанок») (руководитель, доцент А.А.Абдульманов).

Все доклады были опубликованы в сборнике материалов XIII Международной научной конференции студентов, магистрантов и молодых ученых «Ломоносов – 2017». В качестве лучших докладов признаны работы студентов и вручены грамоты Алине Аймухамбетовой, Альбине Тлеулиевой, Айше Кемешовой.

Г.С.УМАРОВА,
руководитель команды, доцент

В Тольятти по академической мобильности

Студентка специальности «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения» группы РЯЛШ-22 Аймекен Алиева прошла обучение по программе академической мобильности в Тольяттинском государственном университете Российской Федерации с 3 марта по 21 апреля. Ответственной за реализацию данной программы на кафедре назначена кандидат филологических наук, доцент Г.С.Умарова.

В результате обучения студентке предоставлен транскрипт, в котором отражены баллы уровня знаний и компетенций по следующим дисциплинам: «Русская литература XX века», «История зарубежной литературы», «Ономастика».

По мнению самой Аймекен, подобное обучение обогатило ее не только знаниями и умениями, полученными на лекциях и семинарских занятиях, но и предоставило возможность познакомиться с российскими студентами, с ребятами из Узбекистана, Таджикистана, Туркмении, Армении, Бельгии, Китая. Такое общение, полагает студентка, помогает понять и воспринять специфику различных культур, учит дружелюбию.

Новой для студентки оказалась дисциплина «Ономастика», по которой ей удалось подготовиться и выступить с докладом на тему «Модель антропонимики в Казахстане».

-В образовательной системе российских вузов меня удивило то, что занятия проходят по 90 минут. Такие лекции и семинарские занятия по спецдисциплинам помогают совершенствовать знания по русскому языку и литературе студентам, обучающимся по специальности «РЯЛШ».

Русский язык и литература

13-14 апреля 2017 года студенты второго курса специальности «РЯЛ-22» кафедры русской филологии ЗКГУ им. М.Утемисова Айгерим Когабай, Алина Аймухамбетова и Светлана Клименко приняли участие в Республиканской студенческой предметной олимпиаде по специальности 5В011800 – «Русский язык и литература», которая проводилась в г. Астане на базе кафедры теоретической и прикладной лингвистики филологического факультета Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. В ней участвовали команды студентов 14 вузов Республики Казахстан.

Олимпиада проводилась в три тура. По результатам в творческом конкурсе, включающем презентацию команды и стилизованное выступление на тему «Язык – всем знаниям и всей природе ключ» (Г.Державин), команда заняла 3 место.

18-19 апреля команда специальности «Филология: русский язык» в составе Айша Кемешова, Вероника Ротнова, Алмагуль Жантемирова под руководством доцента Г.С.Умаровой также приняла участие в Республиканской студенческой предметной олимпиаде в Казахстанском филиале МГУ им. М.В.Ломоносова в Астане. В командном зачете студенты завоевали почетное третье место, получив от строго жюри грамоты за творческий конкурс и за призовое место.

Для участников и руководителей олимпиады были организованы встречи с учеными, круглый стол, семинары по актуальным темам русского языка и литературы.

***

Для вручения ректору вуза, академику А.С. Имангалиеву был передан «Алғыс хат» («Благодарственное письмо») от имени ректора ЕНУ им. Л.Н.Гумилёва Е.Сыдыкова за организацию и подготовку студентов, за их активное участие в Республиканской студенческой предметной олимпиаде по специальности 5В011800 – «Русский язык и литература»;

В этот период 13-14 апреля 2017 года руководитель олимпийских команд, доцент Умарова Гульнара Сидагалиевна приняла участие в семинаре «Формирование межкультурной компетенции личности в условиях полиязычного Казахстана» и круглом столе «Филологическое образование в РК: состояние и проблемы» в рамках Республиканской студенческой предметной олимпиады по специальностям «Русский язык и литература» и «Филология: русский язык», по итогам которых ей были вручены Сертификаты от ЕНУ им. Л.Н. Гумилева и КФ МГУ им. М.В.Ломоносова.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың әр жылдағы Жолдауын ерекше ықыласпен, аса қызығушылықпен күтетініміз рас. Дәлірек айтсақ, Президенттің әр жылдағы Жолдауынан еліміздің даму барысына қатысты тың жаңалық күтеміз. «Кеңес қылған ел азбас, кеңінен пішкен тон тозбас» дегендей, Елбасымыздың биылғы 2017 жылғы 21-інші Жолдауы да елдің еңсесін көтерген, елдік идеяларға толы бірегей стратегиялық тарихи құжат болды. Егер де Елбасы 2013 жылы «Қазақстан – 2050» стратегиясын – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты тұрғысында жариялап, 2014 жылғы Жолдауда дамыған 30 елдің қатарына кіру жоспарын нақтылы шегелей ұсына білсе, биылғы 2017 жылғы Жолдауында Қазақстанның үшінші жаңғыруы жөнінде нақты міндеттер қойып, елдің жаһандық бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ететін экономикалық өсімнің жаңа моделін құру қажеттілігін баса айтады. Елді іс біріктірері, сөз бұзары хақ десек, Елбасы Жолдауында экономиканы жеделдетілген технология негізінде жаңғырту; бизнес - ортаны түбегейлі жақсарту және кеңейту; макроэкономикалық тұрақтылық; адами капитал сапасын жақсарту; институционалдық өзгерістер, қауіпсіздік және сыбайлас жемқорлықпен күресуге қатысты салаларда атқарылар, ел дамуын биіктетер басты басымдықтарға орынды тоқталды. Елбасымыз тапжылмастан баспа бетіндегі жазба материалына зер салып, сүйенер ұлының әрбір сөзін қалт жібермей, мұқият оқып отырған туған халқының мерейін тасытып, рухын көтеріп, соны серпіліс жасай білді.

Елбасы Жолдауы - жаңаша жаңғыруға негіз

Ел қуатты болмай, қуаныш тұрақты болмайды. Дамыған ел – белсенді де білімді, денсаулығы мықты тұлғалары бар мемлекет. Бізге мәлімі, күллі дамыған елдердің сапалы да қалыптасқан бірегей білім беру жүйесінің толымдылығы. Демек, ұлттық білім берудің барша буынының сапасын жақсартуда бізге ауқымды да кешенді істерге бел шеше кірісу қажет. Мәселен, бұл орайда ең алдымен, білім беру жүйесінің рөлін өзгерту мәселесі. Бұл реттегі міндет – білім беруді экономикалық өсудің жаңа моделінің орталық буынына айналдыру қажеттілігі, оқыту бағдарламаларын сыни ойлау қабілетін және өз бетімен іздену дағдыларын дамытуға бағыттау керектілігі, сондай-ақ, IT білімді, қаржылық сауаттылықты қалыптастыруға, ұлтжандылықты дамытуға баса көңіл бөлу керектігі, қала мен ауыл мектептері арасындағы білім беру сапасының алшақтығын азайту тұрғысында кешенді нақтылы іс-қимыл қажеттілігінің назарда ұсталуы. Бұған қоса Елбасы Н.Ә.Назарбаев үш тілді оқуға кезең-кезеңмен көшу мәселесі бойынша ұсыныстар әзірлеуді тапсыра келіп: «Бүгінде ағылшын тілі – жаңа технология, жаңа индустрия, жаңа экономика тілі. Қазіргі кезде 90% ақпарат ағылшын тілінде жарияланады. Әрбір екі жыл сайын олардың көлемі екі есе ұлғайып отырады. Ағылшын тілін меңгермей, Қазақстан жалпы ұлттық прогреске жете алмайды. 2019 жылдан бастап 10-11 сыныптарда кейбір пәндерді ағылшын тілінде оқытатын боламыз. Бұл мәселені тиянақты ойланып, ақылмен шешу қажет. Мектептердің және мұғалімдердің деңгейі, әсіресе, ауыл мен қалада әртүрлі. Білікті педагогтардың жетіспеу проблемасы да бар. Сондықтан осының барлығын ескеріп, ағылшын тілін кезең-кезеңмен енгізуіміз керек», - деп атап көрсетеді. Демек, бұл тұжырымдар ағарту, білім беру саласы мамандарына еселенген зор жауапкершілік жүктері даусыз.

«Тозар елдің жанжалы, озар елдің арманы бітпес» дегендей, Елбасының жоғары білім беру жүйесі сапасына ерекше назар аудару қажеттілігі, жоғары оқу орындарының кадрлық құрамына, материалдық-техникалық жабдықталу деңгейіне, білім беру бағдарламаларына қатысты бақылау мен талаптың күшейтілуінің қажеттілігін айтуы жоғары оқу орны профессор-оқытушылар ұжымына да терең ой салады. Бұл мәселе алдыңғы реттерде де сыналап айтылып жүргені де мәлім.

Халықтың жаны ана тілінде. Ана тіліміз – рухани тірегіміз де. Ел Президенті Жолдауда көптілді білім беруге кезең-кезеңімен көшу тұсында қазақ тілінің басымдылығы сақталатындығын баса айтып, оның әрі қарай дамуына зор көңіл бөлетіндігін ерекшелеуі жүрек қуантады. Бұл тұжырымды қағида Елбасының алғы кезекте айтқан: «Енді ешкім өзгерте алмайтын бір ақиқат бар. Ана тіліміз Мәңгілік Елімізбен бірге Мәңгілік тіл болды. Оны даудың тақырыбы емес, ұлттың ұйытқысы ете білгеніміз жөн», - деуімен сәйкес. Бұл – қазақ елінің әр ұланының кеудесін қуанышқа толтырады. Қазіргі сан қатпарлы аумалы-төкпелі күрделі кезеңде ел мерейін тасытар, алғы бағыттарымызға мығым сенім ұялатар, ілгергі тұсқа қарышты қадам жасатар осындай түйін-тұжырымдарды жалтақсыз айтар тау Тұлғамыз – Елбасымыздың барлығына шүкіршілік етеміз. Елбасымыз – қазақ елінің көшбасшы тұлпары. Демек, тұлпары озған елдің тайы да озарына сенсек, бұл бағыттағы түйінді тұжырым – ұлт ұрпағына зор қуат берер қағида.

Қашан да ел дамуының әр қадамы ғылыми негізді болғанға не жетсін. Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан-2050» стратегиясындағы басты мақсаттарға жетуді көздейтін күллі іс-әрекетіміз негізделер нақтылы қағидаттар сапынан қабылданатын барлық шешімдердің үнемі эволюциялығын, өзара тиімді ашықтықты, халқымыздың әл-ауқатын арттыруды, бүкілхалықтық қолдауды әркез баса атайды. Осы тұрғыдан тарата айтар болсақ, Елбасы биылғы Жолдауында да Қазақстанның жаһандық бәсеке жолындағы үшінші жаңғыруын толымды жүзеге асырар цифрлық технологияны қолдану арқылы құрылатын жаңа индустрияларды өркендету, жаңа индустриялар құрумен қатар дәстүрлі базалық салаларды дамытуға серпін беру, еңбек нарығын жаңғырту сынды маңызды кешенді міндеттерді шерте атайды.

Биылғы Жолдаудың ерекше құнды арнасы – жаһандық бәсеке жолында Қазақстанды үшінші жаңғырту жөнінде келелі міндет қою. Бұл ретте Елбасы: «Болашағын айқындап, сын-қатерлерді күтіп отырмастан, оған табанды түрде қарсы тұра алатын халық қана жеңіске жетеді. Біздің көз алдымызда болып жатқан ұлы өзгерістер – әрі тарихи сын-қатер, әрі ұлтқа берілген мүмкіндік. Біз өзіміздің мықты тұстарымызды пайдаланып, Тәуелсіздігіміздің 25 жылында бірге қалыптастырған әлеуетімізді жоғалтып алмауыз керек», - деп түйіндейді. Иә, жастың да, жасамыстың да кредосы іспетті алтын қағидалы тұжырым. Рухы асқақ ұлт ұландарының келешегіне айқын бағыт-бағдар беретін де, ұлтымызды ұйымшылдыққа ұйыстыратын да, межелі ұлы мақсаттарға жетелейтін де осы еліміздің жаңаша жаңғыруы идеясы екені айқын.

Қысқасы, биылғы 2017 жылғы Президентіміздің Қазақстан халқына Жолдауы – сан тарау салихалы пайымдармен өрілген, елімізді өркениет өресіне өркендете өсірген, ең бастысы Қазақстан халқына ерекше толғаныс, қозғалыс, серпіліс берген ерен құжат. Ендігі айтпағымыз, қашан да мақсатымыз айқын, мүддеміз бірегей, болашағымыз баянды бола бергей! Ал қазіргі таңдағы әрқайсымыздың міндетіміз – масылдыққа жол бермей, ел ертеңі үшін еңбек етіп, белсене тер төгу екенін естен шығармау.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,
«Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор

Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік

Қазақ жастары қай жерде, қай елде, қай мекенде жүрмесін өздерінің ана тілін, дінін, ділін, нанымын ұмытқан емес және ұмытпайды. Себебі, олардың айқын арманы, қояр мұраты нық. Сол мақсатта қазақ жастары Елбасымыздың жыл сайынғы халыққа Жолдауын насихаттау мақсатында арнайы дөңгелек үстел ұйымдастырды. Мұндағы негізгі ұстаным жастардың қабілеттіліктерін ұштап, ғылым, ілім, инновация жолында әрмен қарай рухтандыру болып табылады. Баяндамалар оқылып, жастардың ойлары ортаға салынды.Қазақстанның бірінші жаңғыруы бәріміздің есімізде. 25 жыл бұрын КСРО-ның қирандысынан шығып, өз жолымызды қалай бастағанымыз жадымызда тұр. Сол кезде біздің буын іргетасынан бастап қолға алып, әлем картасында болмаған жаңа мемлекет құрды. Жоспарлы экономикадан нарықтық экономикаға көшу жүзеге асырылды. Қазақстан бұл кезеңде аз шығын шығарып, зор жетістіктерге қол жеткізді.Екінші жаңғыру «Қазақстан – 2030» стратегиясының қабылдануымен және жаңа елорда – Астананың салынумен басталды. Оның нәтижелі болғаны дау тудырмайды. Еліміз экономикалық тұрғыдан артта қалған аймақтан шығып, әлемдегі экономикасы бәсекеге қабілетті 50 мемлекеттің қатарына кірді.Табысты өткен екі жаңғыру арқылы баға жетпес тәжірибе жинақтадық. Біз енді алға батыл қадам басып, Үшінші жаңғыруды бастауға тиіспіз.Бұл жаңғыру – қазіргі жаһандық сынқатерлермен күрес жоспары емес, болашаққа, «Қазақстан – 2050» Стратегиясы мақсаттарына бастайтын сенімді көпір болмақ. Біздің заңнамамызды жаңа жағдайға бейімдеу керек. Коммуникацияның дамуы мен оптикалық-талшықты инфрақұрылымға жаппай қолжетімділікті де қамтамасыз ету керек. Цифрлық индустрияны дамыту басқа барлық салаларға серпін береді. Еліміздің мүддесі үшін аянбай адал еңбек етіп, келешек ұрпақты саналы біліммен қарулandырайық. Тәуелсіздігіміздің берекесі нығая берсін!

Аида ХАСАНОВА,
3-курс студенті

ТРЕТЬЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ КАЗАХСТАНА – ПУТЬ К КАЗАХСТАНСКОЙ МЕЧТЕ

В прошлом году Казахстан отметил 25-летие своей Независимости. За эти годы достигнуто много вершин в экономическом, политическом, социальном и культурном отношении. Начало 2017 года ознаменовано стартом в Алматы XXVIII зимней Универсиады-2017, в которой приняли участие более 2000 спортсменов из 57 государств. Основным исторически важным событием этого года станет проведение международной выставки «EXPO-2017» в Астане. Казахстан - первое государство среди стран СНГ и Центральной Азии, которое получило возожность провести столь значимое мероприятие мирового масштаба. Все это является результатом высокого авторитета Казахстана на мировой арене и правильного политического курса Главы государства Н.А.Назарбаева. В СМИ опубликовано ежегодное Послание Главы государства «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность». В этом стратегическом документе очень ясно изложено видение дальнейшего развития страны.

Нас, работников образования, в первую очередь интересует четвертый приоритет – улучшение качества человеческого капитала, в рамках которого рассматривается роль системы образования. В Послании уделено особое внимание формированию IT-знаний, финансовой грамотности и воспитанию патриотизма у молодежи, а также качеству системы высшего образования. Главой государства поставлена цель развивать в стране такие перспективные отрасли, как 3D-принтинг, онлайн-торговля, мобильный банкинг и цифровые сервисы.

Библиотека издавна явлалась движущим механизмом цивилизации и всей системы образования. Поставленные в Послании стратегические задачи требуют осмысления новой роли библиотек университетов в современном обществе. Чтобы соответствовать времени, библиотека должна внедрять в свою работу IT-технологии. Для решения этих задач ректорат университета активно поддерживает процесс автоматизации библиотечных систем и ежегодно внедряет новые цифровые технологии, что дает мощный импульс развития системы высшего образования для подготовки высококвалифицированных специалистов. Современная библиотека ЗКГУ им. М. Утемисова имеет богатый ресурсный потенциал и крепкую материально-техническую базу. Это: *RFID - технология*, позволяющая обеспечить сохранность книжного фонда библиотеки в условиях открытого доступа, электронная библиотечная программа ИРБИС64, также имеется высокоскоростной сканер Элар ПланСкан, который позволяет вести работу по оцифровке книг и журналов.

Наша задача – сделать цифровую библиотеку центральным звеном новой модели системы высшего образования.

Следуя основным принципам Послания, при этом, собрав уникальный богатый опыт в создании цифровых информационных ресурсов, мы делаем все возможное, чтобы принять вызов времени и решить задачи по дальнейшей модернизации работы библиотеки.

ТОТЫ АЛИМБЕКЕРОВА,
директор научной библиотеки ЗКГУ им. М. Утемсова

Обращение Лидера – путь к процветанию

Наша страна отметила 25-летие Независимости. Политика Главы государства, его указы и полномочия неоспоримо ведут нашу страну к развитию и процветанию. В связи с этим Глава государства издал новый указ, в котором дал старт к новым вершинам. Казахстан успешно развивается наряду с другими странами мира благодаря правильно поставленной политике нашего Лидера.

26 января в ЗКГУ имени М. Утемисова на факультете культуры и искусств прошла открытая лекция, посвященная указу Главы государства Н. А. Назарбаева о перераспределении полномочий между ветвями власти.

Лекцию провел магистр исторических наук, выпускник программы «Болашак» Алдияров Жигер Канатович. В ходе лекции он ознакомил с указом Президента студентов факультета.

«Предлагаемая программа позволит решить три задачи. Во-первых, создать запас устойчивости политической системы на многие годы вперед. Во-вторых, повышение роли Правительства и Парламента даст более эффективный механизм ответа на современные вызовы. Да, это более сложная система управления, но и общество стало более сложным. Я сознательно иду на делегирование значительной части полномочий, которыми обладает Президент. И делаю это с одной-единственной целью – построить более эффективную, устойчивую, современную систему управления страной. В-третьих, в мире нет универсальной модели государственного устройства. Все находятся в поисках. Предлагаемая нами реформа опирается, прежде всего, на собственный опыт и потребности самого Казахстана», – отметил Президент.

В ходе лекции Жигер Канатович ответил на интересующие вопросы студентов, а также полностью ознакомил с указом Президента.

Мы верим, что данный указ, как отметил сам Лидер Нации Н.А. Назарбаев, даст стимул к процветанию и демократическому развитию нашей страны.

М. Өтемісов атындағы БҚМУ, мәдениет және өнер факультеті, кітапхана ісі мамандығы, БД-21 тобы

ПАТРИОТИЧЕСКИЙ ФОРУМ

18-20 апреля текущего года мне посчастливилось стать участником международного форума под названием «Современная молодежь: интернациональные основы патриотического мировоззрения», проведенного в филиале СамГУПС в г. Саратове.

Целью форума стало совершенствование системы патриотического, интернационального и духовно-нравственного воспитания молодежи в образовательных организациях. Официальная часть форума прошла на высшем уровне, а в военно-спортивном празднике в виде интерактивной игры «Военно-исторический экспресс» наша сборная команда заняла почетное первое место.

Подобные мероприятия в очередной раз дают стимул расти, самосовершенствоваться, достигать высот и воплощать в реальность все задуманные цели.

Зарина ИХСАНОВА,
студентка 3 курса специальности «Иностранный язык: два иностранных языка»

Лауреатом фестиваля XII Международных Дельфийских игр СНГ в номинации «Фотография», которые прошли в Екатеринбурге (РФ) с 18 по 23 апреля, стал студент 2 курса специальности информационные технологии Мейирбек Тажкуранов.

Мгновения ЖИЗНИ

Увлечение фотографией в школе переросло у студента в профессиональный интерес. Активная жизненная позиция помогает видеть мир не только в рамках учебного процесса, а фотокамера открывает мир его интересов для окружающих.

-Участие в конкурсах повышает мой профессионализм, знакомит с мастерами этого вида искусства. Их оценка моих работ - большой стимул для роста, - уверен Мейирбек.

Конкурс проходил в три тура. Первый тур включал в себя домашнее задание на тему «Моя многоликая страна». Мейирбек представил фотографии, посвященные празднованию Наурыза, показав обычаи и традиции казахского народа, и работы на свободную тему. Студент выбрал работы о природе, поскольку, по его словам, природа - самая интересная и неисчерпаемая тема.

На втором туре оценивалась репортажная съемка «Дельфийские игры - 2017. Открытие». Участники снимали других конкурсантов, вели фотолетопись открытия мероприятия. Темой третьего тура было заявлено «Город и люди». Творческая съемка продолжалась в течение дня. Мейирбек в основном фотографировал участников уличного спорта и детей.

В составе жюри были представители стран СНГ. Работы оценивались по техническим и творческим находкам. Участники были очень сильные - из Азербайджана, представлявшие «Баку-медиа центр», из Молдовы, России, всего 18 участников из 6 стран.

85 ЗКГУ в потоке истории

27 апреля на факультете истории, экономики и права прошло мероприятие, посвящённое 85-летию Западно-Казахстанского государственного университета имени М.Утемисова, организованное старшим преподавателем, магистром кафедры истории РК Гулбарам Тлеккабыловной Жалекеновой и студентами 1 курса.

«ЗКГУ в потоке истории» - так называлась тема мероприятия, основная цель которого было вспомнить историю второго педагогического вуза в Казахстане. Сценарий, декорации, костюмы, дизайн актового зала - все, что продумывали студенты на протяжении месяца. Ежедневные репетиции, безграничное время и силы - все это было главным залогом успешного проведения концерта. Фантазии студентов можно лишь удивляться. Стихи собственного сочинения, спортивные трюки с мячом, постановки, песни, современные танцы! Талант каждого студента был привнесен для празднования юбилея родного университета.

В адрес нашего любимого университета поступили многочисленные добрые слова и пожелания от профессорско-преподавательского состава университета.

В завершение нашего концерта нашим главным подарком было видеть бурные овации и эмоции зрителей, пришедших разделить этот торжественный вечер с нами.

БҚМУ – ордалы ортам еңселі

БҚМУ - ордалы ортам еңселі,
Мақтан тұтам, асқақтатам мен сені.
Оралымның ортасында орнаған,
Ортақ мекен жастарымның белсенді.

БҚМУ- мақтанышым, айбыным,
Бір өзіңмен жайнай берер Жайығым.
Оралымның кіндігінде салынған,
БҚМУ - сенсің менің байлығым.
Бір өзіңмен жайнай берер жұлдызым,
Бір өзіңмен жаркырайды ұл-қызың.
БҚМУ, бір өзіңе ризамын,
Жалғастырған 85 жылдай ұлы ізін

БҚМУ- сенсің менің тірегім
БҚМУ-сен бағымның гүлі едің
БҚМУ, саған тағы рахмет
Сен арқылы көп нәрсені білемін.

Сен арқылы самғадық болашаққа
Қайта тұрдық орыннан құласақ та
Сен бізге тәлім мен білім бердің
Бәрін бердің асыра сұрасақ та.

Болашаққа жол сілтеген мекенім,
БҚМУ, сенсің менің ертеңім.
4 жыл бойы білім алып өзіңде.
Бір күндері мен де сенен кетермін.

Жайнай берсін, әрі карай самғасын,
Қанаттарын кеңге жайсын, талмасын.
БҚМУ - студенттік кезеңім
Жүрегімде мәңгі бақи қаласың!

Ботагөз АХМЕТОВА,
ПиП-12

Кафедрой музыкального образования с 10 по 14 апреля была проведена методическая неделя на тему «Совершенствование педагогического мастерства как условия формирования профессиональных и творческих способностей студентов», посвященная 85-летию ЗКГУ им. М.Утемисова.

НОВЫЕ ФОРМЫ РАБОТЫ

Все мероприятия носили актуальный характер и соответствовали требованиям высшей школы. На семинарах большое значение уделялось инновационным формам работы. На основе собственного педагогического опыта и представленной презентации Бригида Л.В. продемонстрировала возможность использования на музыкальных лекционно-практических занятиях аудио- и видеоинформации в целях повышения качества образовательного процесса у музыкантов – исполнителей.

Также на открытых занятиях было уделено большое внимание изучению опыта ведущих музыкантов – педагогов. Проведение мастер-классов вносит неоценимый вклад в совершенствование учебного процесса, и особенно полезным является для молодых педагогов.

Важной составляющей проведения методических семинаров является разработка и анализ каталога элективных дисциплин. Методические рекомендации, предложенные преподавателями, отражают необходимость внедрения в учебный процесс элективных дисциплин с целью расширения профессиональных навыков студентов.

О.А.БАБЕНКО,
заведующая кафедрой музыкального образования и вокала

Мұнайлы астанадағы ашық турнир

Көш бастау қиын емес, қонатын жерде көл бар;
Қол бастау қиын емес, шабатын жерде жау бар;
Сөз бастау қиын. Тауып айтсаң, мереке қылады,
Таппай қалсаң, келеке қылады,- деп атақты шешен Досбол би айтқандай, қиын жүкті көтеріп жүрген пікірсайысшылар - болашақ элита өкілдері- еліміздің арқа сүйер тірегі.Шаршы алаңда сөз бастаған нағыз дебатердің көтерер жүгі ауыр. Себебі, пікірсайысшының әрбір сөзі дәлелді, ойы ұтымды, жүйелі,нақты болуы тиіс. Осындай жүрегінде оты бар жастар арасындағы ең үздік, ең ұтқырды анықтау мақсатында Атырау облысы, Х. Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университетінің «Сенатор» пікірсайыс клубының ұйымдастыруымен үлкен турнир болып өтті. Турнирдің ашылу салтанатты жиынында алғы сөзді алған бас төреші Жансерік Мұғалімов өз сөзін «Шындық көп, ақиқат біреу» деп бастап, Атырау, Орал, Ақтөбе, Жаңаөзеннен келген пікірсайысшыларға алғысын білдіріп, ойында сәттілік тіледі. Ойын арнайы дайындалған аудиторияларда жалғасын тапты. Ойынның іріктеу кезеңі Британдық парламенттік форматта өтсе, қалған ойындар Американдық парламенттік форматта жалғасын тапты. Бұл пікірсайыс турниріне Орал қаласынан М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Ақиқат» ЖҚБ-ның пікірсайысшылары қатысып, жоғары деңгейге лайықты ойын көрсетіп, мол тәжірибе жинап қайтты. Ең үздік пікір сайысын көрсете білген командалар ойын соңында салтанатты түрде марапатталды. Алашымыздың ізін жалғар айбынды пікірсайысшы жастарымыз осы бетінен таймай, биіктерге өрлей берсін деп тілейміз.

Тоқжан ӨТЕПҚАЛИЕВА,
тарих, экономика және құқық факультетінің «Құқықтану» мамандығының 1-курс студенті

Талант

«Талант еліктеуді білмейді, өзі тудырады, сондықтан ол ел мақтанышы».

Ел даналығы

«Қадыр жолымен..»

«Қадыр жолымен..» жобасы аясында өтіп жатқан кезекті жыр мәжілісінің бүгінгі кейіпкері – Орынбек Меңдіқұлов. Жыр сағатына айдар қылып таққан тақырыбы «Тағдырдың бәрі қайғылы емес» болды.

Таңдаған тақырыбы талқылауға жатпайтынын жақсы білетін жас ақын жүрегін сөйлеткен жырларымен ғана мазмұнды кештің мәнін аша білді. Орталық басшысы Бауыржан Халиолла Орынбекті тырнақалды жыр кешімен құттықтап, кеш иесіне ақжарма тілегін жеткізді.

«Үлкен» Бауыржан бастап берген кешті «кіші» Бауыржан (*өңірімізге белгілі талантты ақын Бауыржан Ширмединұлы*) тізгіндеп, бас-аяғын жинақы ұстап, жиналған жас оқырмандардың ойынан шыға білді.

Жалпы жұртшылық кеш иесінің айтыстағы аяқ алысын бақылап, жазба өлеңдеріне баға беріп жүргенмен, осы кеште Орынбек тыңдаушыларын тағы бір өнерімен тәнті етті. Өйткені, оның ән жазатын қасиеті бұрын-соңды ән сүйетін қауымға аян емес еді. Жалпақ елден жасырып жүрген өнерін жарыққа шығарып, көңілдісі бар, мұңдысы бар, әйтеуір, көңілді тебірентетін бірнеше әнін өзі де, өзгелер де орындап берді.

Жас күнінде жасындай жарқылдап, жарқ етіп сөнген жұлдызымыз Асылбек Ищанов аунап-қунап өскен Айдархан ауылынан (*Жаңақала ауданы*) аты алысқа ұзап, облыстың барлық аумағына таныла бастаған айтыскер ақын өзін жоғарыда аталған ақын ағасының өкшесінен ілескен ізін жалғасытырушы ретінде есептейді.

Ақынмен шынайы сұхбат жүргізіліп, көрермен көкейіндегі сауалдарға жауап алынды.

Өнерліге өріс кең демекші, Қазақстанның әр түкпірінен өнердегі достары, замандастары бейнеролик түрінде құттықтау-сәлемдемелерін жолдады. Өзі білім алатын М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Мәдениет және өнер» факультеті деканаты атынан ұстаздардың Алғыс хатын арқалап келген кураторы Гүлжазира Ермекқызы сөз алса, оқу ордасы студенттері Орынбектің өзі бейнеленген картинаны өзіне сыйға тартты. Өлең өлкесіндегі ақын ағалары Т.Таймасұлы мен А.Бисенғалиев те жылы лебізін арнап, мерейін тасытты.

Қысқа қайырғанда, бұл кешті көрген де арманда, көрмеген де арманда… Ал, біз орындық жетпей қалатын деңгейде оқырман жиналып өткен жұмадағы жыр мәжілісін Орынбектің кешінде көрдік.

Орынбек Меңдіқұловтан бір өлең:

Уа,менің барқыт белім, жібек желдім,
Мен сенде шімірікпей шіренгенмін.
Сен деген — байтақтардың байтағысың,
Ұртына сыймайтұғын ірі елдердің.
Бабам болмад(ы) сен үшін босқа құрбан,
Тарихыңды оқимын тастарыңнан.
Құмдарың құмартады қырларыңмен,
Бақыт жырын оқимын аспаныңнан.
Өзендер мен көлдерің мөлдіреген,
Арудың бейнесіндей пәк салынған.
Саған ғана нұр сәуле түсетіндей,
«Күн» дейтін ұлы жарық ақ шамыңнан.
Соншалықты сұлулық сыйғызсаң да,
Жаратылған асылсың көп сабырдан.
Тудырған бұрымды мен кекілдісін,
Туған жер,тектілікке көпірмісің?!
Туған жердің картасы — сен, мен үшін,
Дүниенің жүрегі секілдісің!

Айшолпан ҚАЙРАТҚЫЗЫ,
МТЖ мамандығының 3-курс студенті

«Мейірім көктем» атты қайырылымдылық шара

Батыс Қазақстан облысының әкімі А.Көлгіновтің тапсырмасы бойынша ағымдағы жылы облыс шеңберінде «Мейірімді көктем» атты облыстық қайырымдылық акциясы жоспарланған болатын.

Осыған орай, 2017 жылдың 10 сәуір күні, Жастар шығармашылығы орталығының қолдауымен, «Мәдениет және өнер» факультетінің «мәдени-тынығу жұмысы» мамандығының 4-курс студенті Машыққер Темірбекова Айнұр дипломдық тақырыбына байланысты Қалалық қарттар мен мүгедектерге арналған медициналық-әлеуметтік мекемесінде «Мейірімді көктем» атты шығармашылық жұмысын өткізді. Концерттік бағдарламаның мақсаты қарттардың бос уақытын ұйымдастыру, мәдени демалыс сыйлау, туған туыстың қамқорынсыз қалған қарттарға мейірімділік, ізгілік сезімдерін сезіндіру.

Концерттік бағдарламада дәстүрлі халық әндерін насихаттаушылар - Мұхамбетжанова Айжан, Асхат Оразов, ЖШО әншілері: Нұргүл Оразғалиева, «БатысStar» тобы, Тимур Мусин, Артем Мукатаев, Құрманғазы атындағы саз колледж студенттері Олжағали Еркебұлан, Мұхит Тұрсынғали сынды әншілер қатысып, «Әдемі» бишілер тобы өз өнерлерін қарттарға ұсынды.

Концерттік бағдарлама барша көрермендерге ерекше көңіл күй сыйлады.

А.А. ТЕМІРБЕКОВА,
«Мәдени-тынығу жұмысы» мамандығының 4-курс студенті

«Практикалық сабақтар арқылы студенттердің шығармашылық қабілеттерін дамыту» атты апталық

Мәдениет-және өнер факультетінде, сәуір айының 10-жұлдызымен 14-і жұлдызы аралығында « Практикалық сабақтар арқылы студенттердің шығармашылық қабілеттерін дамыту» атты апталық оздырылған болатын. Апталық барысында мәдени-тынығу жұмысы мамандығының 2-курс студенттерінен құралған бес бірдей топ өздерінің салт-дәстүрлік шарасын көрермен назарына ұсынды. Алғаш боп апталықты « Шалғайдағы Шотландия» атты салт-дәстүрлік шарасы ашса, жалғасын « Есте бар - ескі Татар», « Түбі бір-түрік халқы», « Аңызға бай ел – Грузия», « Жомарттықтың мекені – орыс халқы» атты шаралар оздырылды. Студенттеріміз өздері таңдаған халықтың салт-дәстүрін, ұлттық тағамын, әні мен биін, ұлттық киімі мен ойындарын, сол ұлттың өзіндік ерекшеліктерін көрермендерге таныстырды. 12 номинация бойынша сынға түскен бес команда шараларын жоғары деңгейде өткеріп шықты. Апталықтың жабылу кешінде мәдени-тынығу жұмысы кафедрасының аға оқытушысы, магистр Гүлжазира Ермекқызы Жұмағалиева жүлделі номинацияларды жеңімпаздарға табыс етті. Атап айтсам: «Үздік жүргізуші» атағын Жұмен Назгүл, Еслямғалиев Абылқайыр иеленсе, «Үздік видеоролик» номинациясымен Грузия халқы, «Үздің би» номинациясымен - Шотландия халқы, «Үздік ән» номинациясымен - Түрік халқы, «Үздің ұлттық костюм» - Шотландия халқы, «Үздік ұлттық тағам» - татар халқы, «Үздік ойын»- Шотландия халқы, «Үздік декорация» - Грузия халқы, «Үздік көрініс»- Орыс халқы,

«Үздік топ» номинациясымен орыс халқы марапатталды. Бұл апталық мәдени – тынығу жұмысы мамандығының студенттері үшін үлкен практика болды.Ең алдымен студенттердің білімі мен біліктілігі сыналса, екінші жағынан, достығы мен бірлігі сыналды. «Жұмылы көтерген жүк жеңіл» дегендей, группаластарым бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып, апталықты өз деңгейінде өткізді. Мұндай шаралар өз жалғасын таба берсін!

Гүлзада ТЛЕКҚАБЫЛОВА,
МТЖ - 2-курс

Ойы озықтың өмірі қызық

Бүгінгі жастар бәсекеге қабілетті, жарқын жүзді, білімге құштар, ар-намысы мен рухы биік, тарихына таныммен, өнеріне құрметпен қарайтын, еліне жаны ашитын адамгершілігі мол жан болуы тиіс. Білімі мен білігі, өнері мен тәрбиесі ұштасқан жастардың ой-өрісін дамытуда көптеген сайыстар мен ойындарға куә боп жүрміз. Осы орайда дипломдық жұмысымды жазуда теория мен практиканы ұштастыру үшін жастардың ойлау қабілетін дамытудағы логикалық сайысын өткіздім.

Сайыс сәуірдің 5 жұлдызында Х.Есенжанов атындағы балалар мен жасөспірімдер кітапханасындағы «Балалар және жасөспірімдер кітабы» апталығымен тұспа-тұс келгендіктен, апталық аясында «Ой мен ойын» логикалық сайысын ұйымдастырдым.

Сайыстың басты мақсаты: Жастардың ой-өрісі мен логикасын дамытып, оларды тапқырлық пен жан – жақтылыққа баулу болатын. Сайыста Ж.Досмұхамбедов атындағы педколледж студенттерінен құралған — «Томпақтар» тобы мен Орал гуманитарлық колледжінің студенттерінен құралған «Жалын» тобының өзара жарысы тартысты өтті.

Сайыс «Көп сөйлеме», «Әнді тап», «Суреттер сөйлейді», «Тұлғаны таны», «Өлең – сөздің патшасы» деп аталатын 5 турдан тұрды. Ойында М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың Мәдениет және өнер факультетінің аға оқытушы Г.Е.Жұмағалиева мен оқытушы А.С.Абуова және Х.Есенжанов атындағы кітапхананың жасөспірімдер мен балаларға қызмет көрсету бөлімінің басшысы А.Чайпалиқызы қазылық етті.

«Өлең – сөздің патшасы» деп аталатын сайыстың шешуші кезеңі ойынның көркін қыздыра түскендей. Бұл кезеңде қатысушылар қара сөзбен жасырылған ән мәтінін табуда тартысты да қызықты ойын көрсете білді.

Сондай-ақ бұл сайыста біздің көрермендер де назардан тыс қалмады. Әділ-қазылардың шешімі дайын болғанша көзіқарақты көрермендермен өткен «Қызықты сұхбат» ойыны көптің көңілінен шығып, көпшілікті бір серпілтіп тастады. Сайыс соңында қазылар алқасының төрайымы Г.Е.Жумагалиева қорытынды сөз сөйлеп, жеңіске жеткен командаларды құттықтап, дипломмен марапаттады. «Ой мен ойын» логикалық сайысында өздерінің шапшаңдығымен, тапқырлығымен Ж.Досмұхамбедов атындағы педколледж студенттерінен құралған «Томпақтар» тобы жүлделі бірінші орынды қанжығаларына байлады.

Г.М.САУЛЕЕВА,
МТЖ 4-курс студенті

«Көңілді мәре» атты спорттық сайысы өтті

Ағымдағы 2017 жылдың 22 сәуір күні Ж.Молдағалиев атындағы №2 жалпы орта білім беретін мектеп спорт залында Облыстық жастар шығармашылығы орталығының қолдауымен «Мәдениет және өнер» факультетінің «Мәдени-тынығу жұмысы» мамандығы 4-курс студенті, машыққер ретінде бастауыш сыныптар арасында «Көңілді мәре» атты спорттық сайысын өткіздім.Сайыс мақсаты салауатты өмір салтын қалыптастыра отыра ептілікке,жылдамдылыққа,-шапшаңдылыққа тәрбиелеу, бос уақыттарын тиімді пайдалану, спорттық шеберліктерін артыру. Сайысқа барлығы 3 топ, яғни, «Барыс», «Қыран», «Тұлпар» топтары қатысты.

Сайыс қорытындысы бойынша 1- ші орынды «Тұлпар» тобы еншілесі, 2-ші орынды «Қыран», 3- ші орынды «Барыс» тобы иеленді.Барлық топтарға кубоктар мен дипломдар табысталды.Сайыс соңында мектептің бастауыш сыныптар бойынша оқу- ісі меңгерушісі Иманғалиева Алтынгүл Қажиақбарқызына сөз беріліп, ұйымдастырушыларға өз ризашылығын білдірді.Спорттық сайыс қатысушы топтар мен көрермендер көңілінен шықты.

Ә.С. БЕЙСҚАЛИЕВА,
«Мәдени-тынығу жұмысы» мамандығының 4-курс студенті

Донорство

Спасти жизни

Что может быть важнее жизни? И самое страшное, пожалуй, терять близких, когда спасение было так близко... Дважды в год работники станции переливания крови Уральска работают в ЗКГУ им. М.Утемисова, принимая кровь доноров - студентов и преподавателей.

По словам врачей и специалистов, всегда доноры очень активны. Всегда отзывчивые и доброжелательные, они искренне благодарны всем, кто жертвует свою кровь нуждающимся в ней. А таковых, к сожалению, не становится меньше.

Что же такое донорство? Донорство крови - добровольное жертвование собственной крови или её компонентов для последующего переливания нуждающимся больным или получения медицинских препаратов. Кровь требуется пострадавшим в различных катастрофах, от ожогов и травм, при проведении сложных операций, при тяжёлых родах, больным заболеваниями крови (гемофилия, лейкоз) - для поддержания жизни. Кровь является жизненно необходимой для онкологических больных при химиотерапии. По статистике каждый третий житель Земли хоть раз в жизни нуждается в донорской крови.

Само слово донор происходит от латинского donare - «дарить». И если вдуматься, то донор не просто приносит в дар свою кровь, а дарит саму жизнь.

А какое же влияние имеет сдача крови на самого донора? Если человек абсолютно здоров, его возраст в допустимых пределах (18-60 лет), то изъятие 400-500 грамм крови безопасно. Считается, что сдача крови для донора имеет свои плюсы. В первую очередь это моральное удовлетворение от сделанного доброго дела. При систематическом донорстве организм становится более устойчивым к кровопотерям при операциях, несчастных случаях, серьёзных травмах, ожогах, то есть это своеобразная профилактика организма. За счет стимуляции кроветворения, организм самообновляется, происходит стимуляция иммунитета. Для органов, которые принимают участие в утилизации отмирающих эритроцитов (селезёнка, печень), это тоже некая разгрузка. Из организма выводится лишний балласт: избыток крови и её элементов. Это хорошая профилактика заболеваний сердечно-сосудистой и иммунной системы, нарушений работы печени, поджелудочной железы, пищеварения. Донорская кровь - это незаменимое лечебное средство, уникальный ресурс для лечения больных людей. В определённые моменты, не смотря на наличие больших денег, дорогой медицинской аппаратуры и лекарств, жизнь пациенту может спасти только вовремя перелитая кровь или её фракции. Так что польза донорства налицо и именно поэтому тысячи людей ежедневно говорят спасибо донорам за спасённые жизни!

8-ой полумарафон ПРОЙДЕН!

Преподаватель кафедры физического воспитания Максот Кажгереевич Кенжегереев занял почетное 3-е место в 8-ом Саратовском Полумарафоне.

23 апреля в Саратове состоялся ежегодный легкоатлетический пробег, в котором в возрастной категории 60-69 лет призовое место завевал наш преподаватель.

К слову, Максот Кажгереевич был единственным, кто защищал честь Республики Казахстан на соревнованиях, выступив с личной инициативой, как независимый спортсмен.

- Спорт - это здоровье. В настоящее время легкая атлетика, которая является признанной Королевой спорта, не привлекает большого числа молодежи. Мое участие в соревнованиях - это мой вклад в развитие и популяризацию этого классического, прекрасного вида спорта, - сказал Максот Кажгереевич.

Мы желаем ему новых спортивных достижений, успехов и крепкого здоровья.

Значение иммунизации для здоровья детей

В борьбе с инфекционными заболеваниями все большее значение приобретают методы специфической профилактики. Защита от инфекции при помощи иммунизации известна уже многие сотни лет. Успехи в области ликвидации инфекционных заболеваний, таких как натуральная оспа, полиомиелит, дифтерия, корь, краснуха, эпидемический паротит непосредственно связаны с применением новых методов специфической профилактики данных заболеваний, т.е. прививок. В борьбе с детскими инфекциями профилактические прививки играют основную роль.

В последние годы в арсенале средств борьбы с инфекционными заболеваниями - более 25 профилактических препаратов. В первый год жизни проводится иммунизация против 6 заболеваний – туберкулеза, полиомиелита, гепатита В, дифтерии, коклюша, столбняка. В мире ежегодно подвергаются прививкам 1,5 миллиона человек. Дети, имеющие какие-либо заболевания, прививаются по индивидуальному плану.

Постоянных медицинских отводов существует очень мало, это в основном дети, страдающие судорогами. При наличии аллергии, ребенку проводится двухнедельная медикаментозная подготовка.

Современные вакцины хорошо переносятся детьми, редко дают небольшое повышение температуры и небольшую местную реакцию в виде покраснения кожи.

Профилактические прививки делятся на следующие группы:

1) обязательные (вакцинация по возрасту согласно Национальному календарю прививок против туберкулеза, гепатита, дифтерии, коклюша, столбняка, полиомиелита, гемофильной инфекции, кори, паротита, краснухи);

2) по состоянию здоровья - пациентам с высоким риском возникновения и тяжелого течения инфекций, вакцинация, против которых не предусмотрено в плане обязательных прививок (ветряная оспа, менингококковая, пневмококковая инфекции, грипп, гепатит А и др.);

3) прививки по эпидемическим показаниям, в эндемических и эпизотических районах (против туляремии, бруцеллеза, желтой лихорадки, бешенства, гриппа, дифтерии, столбняка, краснухи и др.);

4) рекомендуемые (по желанию пациента) - против любого инфекционного заболевания, для иммунопрофилактики которого есть вакцина или иные медицинские иммунобиологические препараты (против гриппа, гепатита А, ветряной оспы и др.).

Сейчас разговоров о том, стоит или нет прививать малыша, очень много. Споры не утихают, каждая сторона предоставляет свои аргументы, каждые из которых звучат вполне убедительно. А что уж говорить о примерах: где-то у ребёнка появились осложнения из-за проведённой вакцинации, а где-то ребёнок заболел инфекцией, против которой не был привит.

К сожалению, статистика говорит не в пользу той стороны, которая отрицает необходимость профилактических прививок. Увидев однажды ребёнка, больного коклюшем или, скажем, дифтерией, вопрос о необходимости прививки у родителей даже бы не возник, т. к. эти заболевания считаются очень тяжелыми, а клиническая картина ужасает страданиями малыша. Многие заболевания, особенно это касается дифтерии, имеют очень высокую смертность. На волне отказов рост числа таких заболеваний повысился и, к сожалению, иногда регистрируются случаи с печальным исходом. Следует совершенно чётко понимать, что та группа заболеваний, против которых проводится вакцинация, является опасным. Существует реальный риск заражения, т. к. эти заболевания не считаются «побеждёнными» как, скажем, оспа, против которой прививки на данный момент уже не проводятся. Кстати, оспу удалось победить именно при помощи вакцинации.

Вакцинация - это «маленькая» болезнь. Вакцины содержат либо живые и ослабленные вирусы и бактерии, либо их части, полученные при помощи генной инженерии.

Попадая в организм, они вызывают реакции, сходные с заболеванием. Это процесс выработки нормального иммунного ответа. Поэтому и возникает температура, слабость, могут быть и специфические симптомы для данной инфекции (например, сыпь при кори, краснухе). Такие поствакцинальные реакции более характерны для живых вакцин. Вакцины, содержащие лишь единичные компоненты возбудителей, таким эффектом практически не обладают (против гепатита В, против гриппа, пневмококка, гемофильной палочки).

Реакция на вакцину зависит от здоровья иммунной системы ребёнка на момент прививки. И поэтому нельзя на 100% предугадать, как среагирует организм. Также нельзя сказать, как у двух разных людей будет протекать одно и то же заболевание, хотя общие закономерности имеются. Поэтому не стоит опираться на опыт знакомых. На момент прививки ребёнок должен быть максимально здоров (для детей с хроническими заболеваниями - вне обострения). Это позволит снизить вероятность осложнений и выработать хороший иммунитет.

Очень много говорят о консервантах, которые используются для продления срока хранения вакцин. Их количество очень мало, и при проведении исследований не было отмечено их пагубного воздействия. Гораздо больше веществ содержится в воздухе, почве, продуктах, просто на этом не заостряется внимание, но это уже вопрос экологии. И добавлю тут же, если ребёнка лечить, то сколько всего попадёт в организм?

Хочу коснуться часто болеющих детей и детей с хроническими заболеваниями. Многие родители говорят: «Он у нас и так больной, куда ему прививки делать...». Т. е. у ребёнка снижен иммунитет, а значит, если он заболеет, то протекать болезнь будет тяжелее, и риск осложнений выше, чем у здоровых детишек. Таким малышам проводить вакцинацию лучше в то время, когда нет обострений, на фоне адекватной базисной терапии при необходимости, с соблюдением мер предосторожности (которые зависят от конкретного заболевания.) Риск осложнений при заболевании во много раз выше, чем при вакцинации. Конечно, никто не будет заставлять вас делать прививки, и вы и только вы решаете, что лучше и правильнее для ваших малышей. Но подходите к этому взвешенно и разумно, а не следуя моде или чьим-то советам. Бояться прививок не стоит, но, отказываясь от них, родители обрекают ребенка на то, что он может заболеть этими инфекциями во взрослом периоде жизни, и в более тяжелой форме, а от таких инфекций, как дифтерия, могут быть очень тяжелые последствия. Помните, что только Вы несёте ответственность за здоровье своего ребёнка!

В.Т. БИГЕЛЬДИЕВА,
врач-иммунолог, городская поликлиника №3

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

Газет - халықтың көзі, құлағы һәм тілі.
А.Байтұрсынов

Журналист (Journalist)

№4 (15), сәуір, 2017 жыл

Сөз - құдірет

Шешендік ізденістің үздік үлгісі

Профессор Абат Сатыбайұлы ғылыми-зерттеу жұмыстарының негізгі бағыты - қазақ тілін және шешендіктануды (риторика) оқытудың теориясы мен практикасы мәселелері. 2001 жылы «Шешендіктануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері» тақырыбында докторлық диссертациясын қорғап, әдіскер ғалым ретінде қалыптасқан жан. Ғалым: «Бүгінгі таңда зиялы адамның сүреңсіз де сөлекет сөйлеуі, яғни шешен сөйлеу мәдениетінің төмендігі адам баласының оқи және жаза білмеуі сияқты ыңғайсыз көрінуі тиіс, ал білім беру мен тәрбиелеу ісін толық жүзеге асыруды шешендіксіз көзге елестету қиын», - дей келіп, шешендіктанудың ғылым саласы және оқу пәні екенін дәлелдеді. Ғылыми еңбектерінде шаршы топ алдында сөз сөйлеудің заңдылықтарын зерделей, шешендіктанудың теориялық және практикалық қырларын талдап түсіндірген. Шешендіктану - ғылым, оны кейде «сендіру коммуникациясының теориясы» ретінде қарастыруға болады. Ғалым: «шешендік сөз - жанды сөз әрекеті арқылы көрініс беретін эмоционалды-интеллектуалды шығармашылықтың ерекше бірегей түрі», - деп тұжырымдайды. Сонымен қатар шаршы топ алдында сөз сөйлеуге даярлық пен оны жүзеге асырудың басты кезеңдерін көрсетеді. Олар: коммуникативті сатыға дейін (тақырып таңдау, мақсат, стиль, т.б), коммуникативті саты (шешен қалпы, аудиторияны басқару, дыбыстау техникасы, т.б), коммуникативті сатыдан кейін (сөйлеген сөзді тыңдау, ілгері сөйлеуге материалдарды жетілдіре дамыту). «Шешендіктің сәні жоқ, сөзіне сүттей ұйып, қолтығына ел сыйып, басына бақыт қонбаса»,-деген қазақы қағиданың ғылыми астарын аудиторияға түсіндіруде Абат Сатыбайұлының өзіндік тұжырымдары бар.

Қазақ қоғамында шешен көптің опасы болғаны анық. Бүгінде оның маңызы арта түсті. Егемен еліміздің әрбір мемлекеттік қызметкері топ алдында әдемі сөйлеуге, ойын толық жеткізуге міндетті. Өмірді сөз өрнектейді, сөз басқарады. Тіршіліктің бастауы – сөз. Ғалымның бар еңбегі осы мүдде тұрғысынан жазылған. Ол: «Ұлттық шешендік өнердің тарамдарын білу - бүгінгі ұтқыр ойлы, шешен тілді ұрпақ тәрбиелеудің кепілі», - деп шәкірттерге игерген білімді іске асырып, сөз сөйлеу дағдысын үйретіп жүрген ұстаз.

Бүгінгі қолымызға тиіп отырған «Шешен сөйлей білеміз бе?» (Шешен сөйлеу мәдениетінің алтын қағидалары) атты оқу құралының маңызы зор. Кітапта антикалық дәуірден бүгінге дейінгі отандық және шетелдік ғұлама ойшылдардың, ғалым-қоғам қайраткерлердің, ақын-жазушылардың шешен сөйлеу табиғатына қатысты айтылған қанатты сөздері, ақыл-нақылдары және халықтың мақал-мәтелдері жинақталған. Бұндай афоризмдерді тырнақтап жинау - көп жылдық ұстаздық тәжірибенің нәтижесі. Өзі оқып, түшынып қана қоймай, автор қажетті ой-тұжырымдарын көпшілікке ұсынып отыр. Бұл кітап сонысымен құнды. Кітаптың тағы бір ұтымды жері - қанатты сөздерді тақырыптық топтарға жүйелеп, оқырманның тез ой түюіне мүмкіндік қалыптастыруы, ұтқыр ойлауға жетелеуі. Қазіргі жаһандану заманында, кітап ақтарып, керегін іздену сиреп бара жатқаны шындық.

Антикалық дәуірге, шетелдік ойшыларға бармай-ақ ежелгі қазақ қоғамы да шешен сөйлеуге үлкен мән берді. Бүгінгі жетілген, дамыған қазақ жазба әдеби тілінің басты бір арнасы - ауыз әдебиеті, оның ішінде шешендік сөздер, билер сөзі. Атасы басқаның арасынан дау шықпасын деп, ауылы басқаның арасынан жау шықпасын деп, ағайын арасынан әділет қашпасын деп, айналасын әбілет баспасын деп, жетімім ешқашан жыламасын деп, жерімді жау жағаламасын деп өмір сүрген тарихи тұлғалар, атап айтсақ Төле би, Қаздауысты Қазыбек би, Әйтеке билер ең әуелі асыл сөзді қару қылды. Қазақ «қол бастау қиын емес, көк найзалы ерің болса, көш бастау қиын емес, артыңа ерер елің болса, бәрінен шаршы топта сөз бастау қиын, тауып айтсаң мереке қылады, таппай айтсаң келеке қылады»,-дейді. Сөз – құдірет. Сөз-құдай. Ерді пұшпаққа жеткізетін де сөз, басын жерге түсіретін де сөз. Сөз саптап атқа мінген бидің аузына хан да қарайды, халық та үміт күтеді, жау да сескенеді, даугер де тоқтайды.

XI ғасырда жазылған М.Қашқаридың «Диуан лұғат ит-түрік» еңбегінде «әрдәм башы - тіл», яғни әдеп басы тіл деп сөз өнеріне үлкен баға береді. Екінші ұстаз Әл-Фараби логика ғылымын жоғары қойып, тіл мен ойлау жүйесін ұштастыруды меңгеру керек екенін ескертеді. Тіл - таным құралы және көкейдегі ойдың көрсеткіші. Шешен сөйлей білу - ең алдымен ойды дұрыс жеткізу. Ал, айтар ойды діттеген жерге нақ тигізу үшін асыл сөзбен әдіптеу, зерлеу, көркемдеу қатар жалғасын тауып жатса, шешендік өнер деген сол. Орта ғасыр ғұламалары сөз саптауға биік талаптар қойған. Мысалы, Жүсіп Баласағұн:

Біліп айтқан сөз білікті саналар,
Біліксіз сөз басыңды жеп табалар.
Бір сөзбен шеш тәмәм сөздің түйінін,
Көп сөйлеме, аз айт бірер түйінін,-

дейді. Көп сөйлеу шешендік емес, ойды жинақтап, сөзді біліп айту керек. Кітаптың «Ең қысқа сөз - мағыналы көзқарас» атты тараушасында көп біліп, дөп сөйлегеннің шешендігін, аз біліп, көп сөйлегеннің мылжыңдығын дәлелдейтін ұлағатты афоризмдер сәтті топтасқан.

Осы кітаптың «Сөз сөйлеуге даярлық - демосфендік дағды» тараушасы қазіргі таңда аса өзекті деп ойлаймын. «Небір өнер, небір даналық шыңына оларды оқып-үйренбей жету әсте мүмкін емес» деген Демокриттің сөзімен басталған бұл тараушада шешендікті оқып, үйрену керек екені туралы ой-тұжырымдар біріктірілген. «Ақындар туа пайда болады, шешендер жүре пайда болады»,-дейді Цицерон. Қазақ атамыз: «Көре-көре көсем боласың, сөйлей-сөйлей шешен боласың»,-демей ме. Мәселен, XX ғасырда қазақ өнері мен әдебиеті шын биікке көтерілді, шешендік өнер де дамыды. XX ғасыр қазаққа үш шешен берді. Біріншісі – М.Әуезов, екіншісі – А.Тоқпанов, үшіншісі - Ә.Кекілбаев. М.Әуезовты көрмесек те, ұлы жазушының жазғанын түшынып оқып, оның алдын көрген адамдардың әңгімесін естіп жүрміз. Сахна өнерінің саңлағы Асқар Тоқпановтың дәрісін тыңдап талай тәнті болғанбыз. Ал, Әбіш Кекілбаевтың шешендігін ой жеткізудің ең үздік үлгісі деп танимыз. Алғыр ой мен біліктіліктің ділмарлықпен ұласқан көркемдігі Әбіштің бойынан байқалады. Біздің ойымызша, осы қазақ шешендері оқумен, тоқумен, әлемдік білім-ғылымды игерумен қалыптасқан. Айтар сөзді алдымен ойлап алып, сөзбен көркемдеуге үлкен білік қажет. «Сөзіне қарап кісіні ал, кісіге қарап сөз алма»,-дейді ұлы Абай.

Кітаптың «Тыңдай білу - ұлылық» тараушасында адам өзіне дейінгі білік-дағдыны игеріп, жүйелі сөйлейтін маман болу үшін жақсылардың сөзін тыңдап, қорытынды жасау керек екендігін саралайды. Естілердің сөзін тыңдап, есті болу, ақылды сөзді түшына білу болашақ шешенге ең қажетті іс-әрекет екендігін тұжырымдайды.

«Шешеннің тілі - шебердің бізі» тараушасы Елбасы Н.Назарбаевтың «Ұлттық сана ұлттық тілмен қалыптасады» деген қанатты сөзімен басталған. Шешен сөйлеудің тамыры өз ана тіліңді терең білу, тарихтың терең қойнауынан келе жатқан ұлтыңның ойлау жүйесін, сөз саптау үрдісін игере білу.

Автор «Шешендік - көшбасшы көркі... Шешендік - дарындылық, ол - тілі ғана емес, ойы да жүйрік кісілерге, тілдік сезімі күшті адамдарға тән қасиет»,-деп қорытады. Кітаптың басты ұтымдылығы - оқумен, тоқумен, асыл сөзді тыңдаумен, түшынумен шешендікті үйренуге болатынын көрсете алғандығы. Болашақта топқа түсіп, ел мүддесі үшін еңбек етіп, шаршы топ алдында сөзді қару қылар маманға ой салар, қажетті оқу құралы деп бағалаймын.

Мұрат САБЫР,
Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің профессоры, ф.ғ.д.

Шешендік шыңы

Рухани жаңғыруға септесер еңбек

Шешен сөйлей білеміз бе? Талғамдыны талпындыратын, шыншылды шыңдайтын, жетеліні жетелейтін, білімдіні бағыттайтын, құймақұлақты құлшындыратын, зерделіні зеріктірмейтін, сенімдіні сергітетін, әдіскердің әлемін әрлейтін, қарекеттіні қызықтыратын, пікірліні пісіретін, енжарды да елең еткізетін салмақты сұрақ. Иә деуге именесің, білмеймін деу біртүрлі, жоқ деу - жұртыңа да, ұлтыңа да ұят.

Қолымызға тиген педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі Абат Қыдыршаевтың үлкен ізденісінің, педагогикалық пайымының құндылығы – қадап айтылған 25 қағида, 2000-ға жуық ежелгі антикалық дәуірден бүгінге дейінгі әлемдегі шешендіктің шыңына шығаратын сөз маржаны. Басқа біреулер байлық жинап жүргенде, теңіз тірлікте шашылып жатқан сөзді жинап, саралап, құрастыру – көптің қолынан келсе де ойына келе бермейтін ілтипатты іс, егемен еліміздің ертеңі – өскелең өркен тәрбиесіне, қоғамға қажетті еңбек.

Жинақ бұқараға арналған «Шешендік – ақылмен билеу өнері», «Аталы сөзге арсыз ғана тоқтамайды» деген екі бөлімнен тұрады. Оқыдым, рухтандым, ойландым, толғандым, жүрегіме жеткен жинақ туралы бірауыз жылы сөз айтуды аналық парыз санап, оқырман ретінде қаламымды қолға алдым.

Ойды ойнатқан, құйқалы сөзді құбылтқан, шырқаса шумақ шұбыртқан, ақылмен аяқ байлаған, тілімен тулақ тіліп, деммен түндік түрген, кешегі жазып сөйлемей, сананы қазып сөйлеген бабаларымыздың өнегесін өлтірмеу – әр қазақтың міндеті болуы тиіс. Автордың мақсаты – осы.

Шешендік – шынайы шешім. Шешіле сөйлегеннің бәрі шешен емес, көлбеңдеп жүргендер көсем емес екені анық. Алқада аузым бар деп айта беретіндерге, тойда тоқтамайтындарға, садақада сұңқылдайтындарға, биліктегі былдырлайтындарға, мәселені мақсатсыз мәністейтіндерге, орынсыз осқырынатындарға, баяғысын айтып бас қатыратындарға, жылысуланып жалпылдайтындарға, данасынып даурығатындарға таптырмайтын тәрбиелік тәлсім. Оқыған адам опынбас оқулықтың бірдеңе білсем, санама ілсем дейтін қазаққа берері мол.

Шолпан ҚЫДЫРНИЯЗОВА,
ақын, ҚР еңбек сіңірген мәдениет қызметкері, «Құрмет» орденінің иегері

Өнеге

Шәкірт баптаудың бағбаны

19 сәуірде Дарынды балаларға арналған мамандандырылған С.Сейфуллин атындағы №11 облыстық қазақ мектеп-интернат кешенінің гуманитарлық бағытта оқытылатын 9-10 «А» сынып оқушылары «Менің ата-анамның кәсібі» атты бағдарлама барысында Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің профессоры Қыдыршаев Абат Сатыбайұлымен және филология факультетінің 3- курс студенттерімен кездесіп қайтқан болатынбыз. Абат Сатыбайұлы ата-ана ретінде мектеп оқушыларын өз кәсібімен таныстырды. Танысу барысында Абат ағамыз оқушылардың жадында ардақты әке, білікті маман, білімді ұстаз, бір сөзбен айтқанда, үлгілі тұлға қалпында сақталды.

Ұстаз – ақылдың тозбайтұғын асылы, қасиетті мамандық иелерінің ішіндегі жауһары. Жас ұрпақты білім нәрімен сусындатар, шәкірт жүрегіне гүл егер, бала жанының бағбаны - аяулы ұстаз. «Ұстаздан шәкірт озар» деп халық бекер айтпаған-ды. Абат Сатыбайұлының шәкірттері кездесуде бұл сөзді одан ірі айқындап қана қоймай, ұстаздарының өз ісінің маманы екенін көрсете білді. Филология факультетінің студенттері өз білімдерін, шешендіктерін «Шешендік - кісі көркі» атты шеберлік сағатында көрсету арқылы профессордың үмітін ақтады. М.Балақаев: «Шешендік – тіл өнері мен сөйлеу мәдениетінің ең жоғарғы сатысы»,-деген екен. Шешендік сөз терең ойға, ұтқыр шешімге, тапқыр логикаға құрылады. Шешен сөйлей білу-ол халықты өзіне қарата білу. Ұлағатты ұстаздың студенттері шешен сөйлеу шеберлік екенін дәлелдеп, шешендік өнердің қыр-сырын, шешен сөйлеудің жолдары мен маңызын оқушылар санасына тоқыта білді. Сондай-ақ студенттер шешен сөйлеп қана қоймай, ақындық қасиеттерін де танытты. Атап айтсам, тіл туралы өлеңін Махамбетпен үндестіріп жазған «Өркен» газетінің «Журналист» жаршысының жауапты редакторы, **«Жарқыл»** кітабының авторы Еркеназ Қалижан есімді 1- курс студенті оқушыларға тілді құрметтеуге, қадірлеуге күш-жігер берген-ді. Студенттердің жүрегіне жол таба білген ардақты ұстаз бұл күнде өз еңбегінің жемісін көруде деп толықтай айта аламын. Сөйлеу мәнерімен, шешендіктерімен студенттер оқушылар жүрегінен орын алды. Бұл студенттердің барлығы дерлік болашақтан зор үміт күтерлік азамат пен азаматша деп білемін. Қазақстанның болашағы болар студенттерге тек биік белестерден көріне берулеріне тілек білдіремін. Абат ағайымызға телегей табыс, жұмысына сәттілік тілей отыра, шәкірттерінің жетістіктерін көре берсін деген ниеттемін.

Дарынды балаларға арналған мамандандырылған С.Сейфуллин атындағы №11 облыстық қазақ мектеп-интернат кешенінің 9-10 «А» сынып оқушылары *(барлығы 31 оқушы)* атынан жас студенттерді білім нәрімен сусындатып, болашаққа дайындап жатқан, шешен сөйлеуге баули білген Абат Сатыбайұлына және Махамбет Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің филология факультетінің студенттеріне үлкен алғысымызды білдіреміз.

Айдана САҒАТОВА,
Дарынды балаларға арналған мамандандырылған С.Сейфуллин атындағы №11 облыстық қазақ мектеп-интернат кешенінің 10 «А» сынып оқушысы

*«Журналист» («Journalist») жаршысының жауапты редакторы – **Еркеназ Қалижан** («ФҚТ», Фил – 11 - топ). Кеңесшісі – **Гүлден Амангелдіқызы,** «Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының әдіскері*

МАХАМБЕТ дауысы
(Голос Махамбета - Makhambet's voice)

Ереуіл атқа ер салмай,
Егеулі найза қолға алмай,
Еңку-еңку жер шалмай,..
Ерлердің ісі бітер ме?!

Пока не оседлан боевой конь,
Пока копье не сожмет ладонь,
Пока не продолжен тернистый путь,..
Разве одержишь победу, Герой!

Махамбет

№4 (29), сәуір, 2017 жыл

Рухани жаңғыру

ЛАТЫН ӘЛІПБИІНЕ КӨШУ – еліміздің рухани өміріндегі елеулі қадам

Қазақстан Республикасы Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласының жарық көруі – еліміздің саяси өміріндегі елеулі оқиға. Рухани сілкініс тұрғысында қабылданған бағдарламалық маңызды құжатта салмақты елдік мәселелер көтерілді. Солардың бірі – таяу жылдардағы міндеттер сапында аталған қазақ тілін біртіндеп латын әліпбиіне көшіру жұмыстарын бастау мәселесі. Бұл ұлттық мәселе бүгін ғана қозғалып отырған жоқ. «Қазақстан – 2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2012 жылғы Қазақстан халқына арнаған Жолдауында: «Біз 2025 жылдан бастап әліпбиімізді латын қарпіне, латын әліпбиіне көшіруге кірісуіміз керек. Бұл - ұлт болып шешуге тиіс принципті мәселе. Бір кезде тарих бедерінде біз мұндай қадамды жасағанбыз. Балаларымыздың болашағы үшін осындай шешім қабылдауға тиіспіз және бұл әлеммен бірлесе түсуімізге, балаларымыздың ағылшын тілі мен интернет тілін жетік игеруіне, ең бастысы – қазақ тілін жаңғыртуға жағдай туғызады»,- делінген - ді.

Әліпби ауыстыру мәселесі – аса күрделі тірлік. Елді бірқыдыру дүрліктірмей де қоймайды. Әжептәуір ауқымды шара болғандықтан да, оның жақтаушылары да, қарсыластары да болары сөзсіз. Оған таңғалуға, таңдай қағуға болмайды. Бәрі түсінікке , ұғымға байланысты. Тек бұл істе әрбір қазақ азаматы білек сыбанған іс - әрекет үстінде көрінуі тиіс. Сонда ғана бізде уақыттан кешеуілдеу, кеш қалу, кейін бармақ тістеу, ұлы көшке ілесе алмай ілбу болмасы анық.

Алғашқы кезекте айтарымыз, қазіргі дәуір тәжірибесі әлеми ақпарат кеңістігіне өтудің төте жолы ретінде латын жазуын таниды. Ал әлеми ақпарат кеңістігіне ретін тауып өте алмай қалған елдердің даму қарқыны бәсең болары анық. Бүгінгі таңдағы қытай мен жапондар да әліпби таңбалары бөлекше болғанымен, ғылыми - өндірістік үрдісін латын негізінде дамытуда.

Әліпбиді ауыстырудың астарында саяси - әлеуметтік те мән бар. Жасыратыны жоқ, орыс жазуынан қашу – көрші Ресей империясының сан ғасырларға созылған «ағалық» ықпалынан құтылудың, құлдық санадан айығудың бір амалы. Қазақы көпшілік қауым мұны дұрыс түсінуде. Ақиқаты, егемендіктің айғақ белгісіне елтаңба, ту, әнұранмен бірге, күнделікті тірлік мазмұны жазу да енбек. Яғни, жазу – тек әріптер жиынтығы емес. Ғылым тілінде, жазу әліпби, таңба, ереже-емлелерден құралмақ. Әліпби – тілдің дыбыс құрамы, таңба – дыбыстың қауызы, ал емле-ереже – әліпби мен таңбаның ұлттық дәнекері. Қысқасы, әліпбиі, таңбасы мен емле-ережесі үйлескен жазу – тіл егемендігінің кепілі. Тіпті, әліпби ауыстыруды айтпағанның өзінде, қазақ жазуын бір екшеп, саралап алар мезгіл жеткендей. Демек, бұл бағыттағы шараны тек әліпби ауыстыру ісі деп қарамай, кең тұрғыдан жазу реформасына ұластыру орынды болмақ.

Шынтуайтында, қазақ жазуының тарихы қазақ зиялылары үшін «әліпби айтысының» тарихы да. Оған дәлел, қазақ білімпаздарының 1924 жылғы Орынборда өткен тұңғыш съезінің материалдары. Не болмаса, Ахмет Байтұрсынұлының жазуынан латынға, латыннан кирилге көшкеніміз тарихтан белгілі. Кирилге жарлықпен бір-ақ күнде көшкеніміз де мәлім (Түрік Республикасының да өз кезінде түрік латын әліпбиіне жарлықпен бір-ақ күнде өткені де белгілі).

Қазіргі «әліпби айтысының» да ауқымы кең болары байқалды. Бұған да Елбасымыз тұқ етерін айтып, нүктесін қоя білді. Университет студенттерімен, әріптестерімізбен, қалың көпшілікпен латын қаріпіне көшу жөніндегі ой-пікір алмасқанымызда алдымыздан сандаған сауалдар бас көтереді. Тұнған сұрақ, жатқан уайым, түсінбестік ... Мүмкін, жастарға түсіндіру, білгенімізді айту аға буын өкілдерінің міндеті де болар. Ал аға буын түсінгісі келмесе ше ?.. Осы бағыттағы жұртшылықтың, жас атаулының бірқатар ой - сауалдарына ғылыми талдамаларға, баспасөз материалдарына сүйене отырып, бірер пікір қосқанды жөн көрдік.

Иә, Жаратқан қолдап, еліміз егемендікке қол жеткізді. Мемлекетіміз ешкімге жалтақтамай тірлік жасайтын дәрежеге жетті. Енді қоғами- мәдени келешектің қамын ойлау дұрыс. Түсінген тұлғаға латын әліпбиі арқылы әлеми ақпарат кеңістігіне өту, жоғары технологияны игеру – елдің тұрмыстық деңгейін көтерудің ең ұтымды жолы. Демек, Тәуелсіз мемлекетімізді жаһандық деңгейде дамуына жол ашатын латын әліпбиіне көшудің ғаламат жағдайы туып отыр. Біз мұны «Қазақстан – 2050» Стратегиясының басты мақсаттарына қол жеткізудің және әлемдегі ең дамыған 30 елдің қатарына кірудің бірден-бір мүмкіндігі деп танимыз.

Мәселенің анығына келсек, қазіргі қазақ тілі жазуында тіл бұзар емле-ережелер қаптап жүр. Сол себептен де кезінде оны танымал филолог ғалым ағаларымыздың бірі «өзіме өгей өз тілім» деп басын ұстаған. Қазір тәуелсіздік алып, қолымыз өз аузымызға жетті дегеннің өзінде де, мәңгүрт санамызға сіңіп қалған сол тіл бұзар емле - ережелерден құтылу оңай болмай отыр. Тіпті, тіл мамандарының арасында да орыс тілінің *и, у* тәрізді кірме «жетістіктерінен» айрылғысы келмейтіндер жетіп артылады. Олар оны қазақ тілінің «даму жетістігі», «жаңа сатыға көтерілген түрі» ретінде бағалап, қазіргі орыс текті ми, ки, ту, *су* деген жазуымызды латын негізінде *mi, ki, tu, su* деп жазуды ұсынуда. Егер қазақтың мый, кій, сұу,тұу деген сөздерін қайтадан *mi, ki, tu, su* деп , қазақ тілінің түбір, буын, морфем айтылымын бұзып жазатын болсақ, онда әліпби ауыстырудың еш реті жоқ.

Асылы, түсінген кісіге қазіргі әліпбиімізді «қазақ әліпбиі» деп атауға мүлдем келмейді. Өйткені ол «қазақ әліпбиі» емес, «қазақ - орыс әліпбиі», турасын айтсақ, «орыс – қазақ әліпбиі» десек болар. Әліпбиіміз бір тілдің емес, әлдеқашан қос тілдің әліпбиі ретінде бекініп алды. Латынға қарсы мамандар қазіргі 42 әріптен, «өлсем орным қара жер» дегендей, тістеніп алып, айрылғысы келмейді. Орыс жазуынан айрылса , айдалада қалатындай сезінеді. Түсіне білсек, ешбір ел әліпби құрамының көптігімен мақтана алмайды. Әріп санының көп болуы тілдің әліпбиінде бір кемдіктің барлығын аңғартады. Әріп саны неғұрлым кем болса, нағыз жетілген әліпби сол болмақ. Бұл ретте бізге ағылшын жазуының тәжірибесін пайдалану артық етпейді. Оларда аз таңбамен көп дыбысты белгілеудің ұтымды амалы бар. Емле-ережесінің күрделілігінен ағылшын жазуы ұтылған жоқ, қайта әлеми ақпараттық кеңістікте көш басында келеді. Дұрысы, орыс тілінен енген дыбыстарға арнайы таңба іздеудің қажеті жоқ. Бұл ретте де ағылшын жазуының тәжірибесі үлгі. Өзіміздегі бар таңбаны пайдаланып, емле-ереже жолымен өзге тілден енген сөздерді жазу орынды. Демек, латын әліпбиі арқылы орыс сөздерін қалай жазамыз деп уайымдаудың жөні жоқ. Ескereріміз, ешбір мемлекетте кірме сөздің жазылуына орай қосымша таңба ойлап таппай, не де болса өз әліпбиіміздің құрамынан шығару дұрыс.

Баса ескерер тұстың бірі – тілімізде өзге тілден зорлықпен енгізілген ережелер қағидаларының да жеткіліктілігі. Бұл – қазақ сөзінің айтылымын орыс сөзінің айтылымына мейлінше жақындату амалы. Сонда қазақ сөзінің өз айтылым үлгісі қайда қалады? Жазу – сол қазақ сөзінің төл айтылым үлгісін сақтаудың амалы. Бізге ауыр тиетіні – ана тіліміздің тұрқы бұзылып бара жатқандығы. Орысша тәлім алған орыс тілді ағайындарымыз орыс жазуы арқылы тілі шыққандықтан, құлағына сіңген дыбыстардың күллісін қазақ тіліне әкеліп тықпалай беруге болмайтынын ескеруі тиіс. Бұл ретте Елбасымыздың «біз орыс тіліне қарсы емеспіз, біз оның қазақ қауымына қалай ендірілгенін құптамаймыз» дегені мәлім. Демек, әліпби ауыстыруды белгілі бір елдің тіліне не жазуына қарсылық білдіру ретінде қабылдамай, қазақ тілінің жазуына реформа жасау тұрғысында бағалау жөн.

Баршаға мәлімі, тілдің емле-ережесі мектеп оқулығында. Қазақ сөзінің айтылымын орыс сөзінің айтылымына жақындастыру сол мектеп оқушыларынан басталғанын байқамай келгеніміз бе? Кез келген қазақ тілі оқулығында қазақ тілінің өзіне тән дыбыстары ретінде 7-8 әріпті бөле-жара атаймыз. Сонда қазақтың өзге дыбыстары қайда? Қазақ дыбыстарын осылайша бөлектеудің өзі шәкірт санасын тұмшалап, есейгенде мәңгүрттендіреді. Қазақ тілінің 26(28) дыбысының дыбысталуы өзге тілдің дыбыстарына мүлдем дәлме-дәл ұқсатылмайтыны , дыбыстардың өзара тіркесім емле-ережелері мүлдем бөлектігі санамызға жетпегені ме? Әріптеріміздің таңбалануы бірдей болғанымен, дыбысталуы бірдей еместігін ұға алмағанымыз ба? Әрине, жазуымызды орыс жазуына теліп, орыс жазуының емле-ережесінің мұртын бұзбай егіз қозыдай етіп көшіре берсек, орысша біз сайрамағанда, кім сайрайды. Демек, әлі де «орыс тілін үйренуге икемдіміз» деп әсіре мақтанбай, ең алдымен ана тіліміздің өзіндік колорит табиғатын таниық та.

Демек, жазудың сөздің айтылымына ықпалы ерекшелігіне бойлай білсек , жазу жүйесін қалыптастыруға аса мән беру жөн болар. Себебі жазу ережелері – тілдің ішкі табиғи заңдылықтары сақталғанда ғана жүйелі. Бұл ретте де ағылшын тілінің ықпалы өте күштілігін аңғару артық емес. Мәселен, ағылшындардың өздері де емле-ережесінің (әліпбиінің емес) күрделілігін мойындайды. Десек те, ағылшын тілінің емле-ережесі өздері үшін ғана. Ағылшын мұншама емле-ережені өздерінің қырықтан аса дыбыстарын бар болғаны 26 таңбамен беру үшін үнемді ескерген. Олар тілінің емле-ережесін өзгертуді мүлдем ойларына да алмайды. Демек, ағылшын тілінің емле-ережесі – аз таңбамен көп дыбысты қамтудың ең озық үлгісі. Ағылшын жазуы өзіндік емле-ережесімен-ақ бүкіл дүние жүзін игеруде. Олай болса, қай тілдің де ең қиын мәселесі – оның емле-ережесі. Емле-ереженің оңайы болмайды. Екінші бір тілді үйрене алмау – сол тілдің емле-ережесін меңгере алмаудан. Осы орайда айтарымыз, латын әліпбиі мен ағылшын тілінің емле-ережесін шатыстырмау жөн. Әліпби латындікі болса да, емле-ереже қазақтың өзінікі. Қазақ жазуы үшін ағылшын тілінің емле ережесінің еш қажеті жоқ, өйткені қазақ тілінің төл дыбыстары бар болғаны 26 (28), компьютер түйметақтасындағы 26 латын таңбалары толық жеткілікті.

Латын әліпбиіне көшудегі қырық уайымның бірі – бұрынғы орыс жазуы негізіндегі жазба мұраларымыздан айыраламыз, ертең оларды ешкім оқи алмайды деу. Орыс жазуын салған жерден тыйып тастайын деп отырған ешкім жоқ. Кирил жазуы латын жазуымен ондаған жыл қатар жүрмек. Оқулықтар жыл ретімен бірте-бірте латын жазуына көшірілмек. Әдеби шығармалар мен ғылыми көпшілік еңбектер де сол ретпен жаңа жазуға ауыспақ. Бұрынғы жарық көрген шығармаларымызды бәрібір қайта баспай отыра алмасымыз сөзсіз.

Бұған қоса, бүгінгі таңда келешек ұрпақты көптілділікке (қазақ, орыс, ағылшын тілдеріне) баулу мәселесі-заман талабы, сәйкесінше, мемлекеттік шаралардың бастыларының сапында. Өркениетті елдердің тәжірибесі де – көптілді ұрпақ қалыптастыру. Елге келген шетелдіктердің қай-қайсы да ең аз дегенде 2-3 тіл білетіндігін көріп жүрміз. Олар қазақ тілін үйренуге ынталы. Бұның басты себебі: батыс елдерінде жақсы тұрамын, ісім өнімді болсын десең, көп тіл білуің - заңдылық. Демек, батыс елдерінде көп тіл білу –кәсіби жетістік. Қазіргі Қазақстан мемлекетінің тіл саясаты да осы арнада өрбуде.

Ал шығыс болмай, кіріс болмайды. Қай шаруа да шығынсыз бітпесі анық. Жазу ауыстырудың да өз шығыны болары анық. Кітап басудың, оқулық шығарудың шығынын айтасыз ба? Латын әліпбиіне өтпегенде кітап баспай, оқулық шығармай құр отырмас едік.Мамандарды латынға икемдеп, қайта дайындауда да ақырзаман тудырудың еш жөні жоқ. Мұғалімдер үшін жұмыс бағыты әлімсақтан қалыптасып қалған мұғалімдердің білім жетілдіру институттары бар. Ал мектептердің өзі латын әліпбиін үйретудің ошағына айналады. Мемлекеттік мекемелер мен жекеменшік кәсіпорындардың өз мүмкіншіліктерін кім жоққа шығарады. Ақылы-ақысыз тіл үйрететін орталықтар қаншама. Университетіміз де осы ұлтымыз үшін аса өзекті де қажетті ұлы іске қазірдің өзінде сақадай-сай әзір. Кім-кімге де адастырмайтын дұрыс бағыт сілтеуге даярмыз. Біздіңше, латын әліпбиін үйренуге көп мерзімнің қажеті шамалы. Берісі 3 ай, әрісі жарты жыл жетіп жатыр.

Қысқасы, латын әліпбиіне көшерімізге еш күмән жоқ. Уақыт алмай, білек сыбана іске кіріселік! «Ілгері кеткен жұрттың қатесін енді ілгерілейін деп тұрған жұрттар істесе, көре тұра отқа түскендік болып шығады», - деп Сұлтанмахмұт Торайғыров айтқандай, жақсыдан үйренейік, жаманнан жиренейік, тек ұлттық келбетімізді жоймалық. Әліпби ауыстыру сынды ұлт ісінде кеңесе келген шешімнің кемісі болмасын ескерелік.

***Абат ҚЫДЫРШАЕВ*,**
«Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор

*«Махамбет дауысы» жаршысының жауапты редакторы – **Балдырған Ағатаева** («ҚТӘ»,02302-топ), кеңесшісі – **Гүлден Амангелдіқызы**, «Махамбет» гуманитарлық зерттеулер институтының әдіскері*

Театр-өмір айнасы

Театрды «өмір айнасы» деп алып қарасақ, оның адам жанын емдеуде зор үлес қосатынын, рухани азық алып, түйін жасайтын орнын білеміз. Театр- өмірлік сұрақтарға жауап беріп, шешім таба алатын жер деп білемін. Театрда адам өз-өзін көреді. Мына фәниде жасаған қаншама қателігін сезініп, түрлі ойға қалады. Театр жамандық пен жақсылықты айыратын орта деп қарасақ, ақ пен қараны ажыратуға да өз үлесін қосады. Кейбір мәселелердің түйінін көрермен залында отырып шешуге көмектеседі. Адам жанын тебірентіп, толқытатын да осы театр. Бірақ қазіргі біздің қоғамда «театрға барамын» немесе жастардың «кеттік, театрға барайықшы» деген сөздерін естимейміз. Сонда ертеңгі ұрпақ театрды ұмыт қалдыра ма, оларға қандай тәрбие беріп жатырмыз?-деген сансыз сауалдарға жауап таппай қалатынымыз тағы бар. Қазіргі ата-аналар неге балаларын театрға жібермейді екен, неге оларға бұйырып, санасына жеткізбейді екен, әншейінде клубқа, кафеге баруға рұқсат беріп, қыздарын әп-әсем етіп, ұлдарын тап-тұйнақтай етіп жібергенде жақсы ғой, шіркін. Барлығына ата- ананы кінәлау айып болар, бірақ ұл мен қыздың санасына да байланысты. Клубтан қандай мән-мағына алып жатырмыз замандастар? Сол клубқа кеткен ақшаға 4 билет сатып алып, театрға барып көрші, жаның тебіреніп, бір рахатқа бөленіп шығасың... Берерің емес, аларың көп. Кейде қасымда жүрген достарыма: «жүр театрға барайық»десем, «ой, қойшы, көрермені жоқ зал, не айтып, не қойғанын білмейді, отыра-отыра ішің пысады. Одан да көңілді жерлерге барайық» - дейді. Менің айтарым, мұрныңа театрдың иісі бармай, сезіне алмасаң адамдығыңа сын болар. Шынында, театр - адамды адал қасиеттерге бөлейтін киелі, рухани жер.

Жақында ғана Алматы қаласындағы Ғабит Мүсірепов атындағы қазақ мемлекеттік академиялық балалар мен жасөспірімдер театрының Орал қаласындағы гастрольдік сапары өткен болатын. 70 жылдан астам тарихы бар бұл қара шаңырақтың қойылымдарын тамашалаған көрерменнің саны көп болды. Қуантарлық жағдай. Бір маусымда қайталанбайтын қойылымдарымен елдің сүйіктісіне айналған театр жеті қойылым қойды. Олар көрерменнің ыстық ықыласына бөленген таңдаулы спектакльдер. Шыңғыс Айтматовың «Қызыл орамалды шынарым», режиссері Т.Теменов. Г.Хугаевтың «Қара шекпен» әфсанасы,режиссері А.Маемиров. М.Мақатаевтың шығармашылығы туралы «Мен ұмытылмаймын» режиссері Б.Сейтмамытұлы, «Келіндер көтерілісі» режиссері М.Ахманов және У.Шекспирдың Ромео мен Джульеттасын қазақ тіліне аударған Ә.Кекілбаевтың «Бір сен үшін тудым» режиссері Ж.Жұманбай. Балаларға арналған «Сиқырлы терезе» ертегісі мен «Ол» моноспектаклі Данияр Базарқұловтың идеясымен, Ерлан Көрібаевтың режиссерлігімен көрерменге жол тартты. Осы бір санаулы күнде театрдан алғанымыз көп болды. Бір-біріне ұқсамайтын өзіндік ерекшеліктері бар. Әр қойылымын көріп, өзіме өмірлік түйін алдым. Барымды бағалаудығынып, адамдыққа тәрбиелендім. Өзіме ерекше ұнаған «Қара шекпен» әфсанасы. Бұл қойылымды 100 мәрте көрсең де жалығуға тұрмайтын, көре отырып, сан-саққа созылған ойыңның бір арнаға тоғысқанын ұқтым. Ағдарды адамша сөйлетіп, иттің шынымен де адал екенін көретін, адамдардың адамша қылығынан гөрі, қасқырлар сияқты алауыздықпен өмір сүріп келе жатқандығын, біреудің нанын біреу жеп, аспанға сікіріп, тойынғанның белгісін жасап жүргеніміз өтірік емес, айдан анық екендігін бейнелеген Асхат Маемировтің осы бір туындысы мені таң-тамаша күйге және өмірден түйін жасауға, кімнің-кім екенін білуге көмектесті. Әрине бұл орайда әртістердің алар орны ерекше. Актерлік шеберліктерінің биік деңгейде екенін көрсетіп, халыққа әдемі жеткізе білді. Бұл-үлкен өнер. Әрине кино мен театрды салыстыруға келмейді. Түсірілімде бір сөзді қате айтсаң дубль жасап, қайта айтуға мүмкіндік бар, ал театрда ондай әрекетке жол жоқ. Міне театр актерлерінің ерен еңбектері. Осы сапарда уақыттарының тығыз екеніне қарамастан, біздің жалынды студенттермен кездесуге келген әртістерімізге шын жүректен алғысымызды білдіремін. Тұзардың рөлін сомдаған Данияр Базарқұлов, көкжалдың рөлін сомдаған Еділ Рамазанов, Сыланның рөлін сомдаған Гүлбаһрам Байбосынова және Құқардың рөлін сомдаған Ерлан Көрібаев сынды актерлер біздің университеттің қадірлі қонақтары болып, студенттермен сыр-сұхбат жасасты. Рита Бекжанқызының жүргізуімен өткен кездесуде қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі Айгүл Абиболлақызы сөз сөйлеп, қонақтарға ілтипатын білдірді. Студенттермен дидарласып, сұрақтарына жауап беріп, естелік суретке түсті. Өздерінің армандарын айтып, сырларымен бөлісті. Студенттеріміз өлең оқып, ақындарымыз жүректерінен шыққан туындыларын арнап, әсем әнмен және Ерлан ағамыздың «әрқашан күліп жүрейік» деген сөзімен кездесуіміз өз мәресіне жетті. Шын жүректен алғысымызды білдіріп, әдемі шоқ гүлдерін сыйға тарттық. Әртістердің шынайылылығына және қарапайымдылығына басымды иемін. Ғ.Мүсірепов театрына «театрдың халыққа берері және көрерменнің алары көп болсын»деп тілек тілеймін. Рахмет, мен сүйетін театр...

Жанат НУРАНОВА,
Фил-23 тобының студенті

Құттықтаймыз!

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі Е.Сағадиев Тәуелсіз Қазақстанның рухани және әлеуметтік дамуы жолында қол жеткен табыстары және оның гүлденуіне қосқан зор үлесі үшін бірқатар ғалымдарды марапаттаған болатын. Солардың бірі – М.Өтемісов атындағы БҚМУ, педагогика және психология кафедрасының доценті, педагогика ғылымдарының кандидаты Мұханбетчина Ахлима Ғабділқызы.

Ахлима Ғабділқызы университетте 2002 жылдан бері еңбек етуде. Кафедрада психология-педагогика ғылымдары аясында студенттермен, магистранттармен ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүйелі жүргізеді. 50-ден астам ғылыми еңбектері халықаралық, республикалық деңгейлерде

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ҚҰРМЕТ
ГРАМОТАСЫ

ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАННЫҢ РУХАНИ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУЫ ЖОЛЫНДА ҚОЛ ЖЕТКЕН ТАБЫСТАРЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ГҮЛДЕНУІНЕ ҚОСҚАН ЗОР ҮЛЕСІ ҮШІН

МУХАНБЕТЧИНА
Ахлима Ғабділқызы

МАРАПАТТАЛАДЫ

МИНИСТР Е. САҒАДИЕВ

АСТАНА, 2017 жыл

жарияланды. Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте ұсынылған «Әлеуметтік педагогика» оқу-әдістемелік құралы авторларының бірі.

- Бұл мен үшін үлкен қуаныш, сонымен бірге өзіме жүктелген міндеттерді де белгілейді, - деп есептейді Мұханбетчина А.Г. - Бұл жетістік тек жеке менің ғана емес, университет, тұтас кафедра ұжымының, профессор-оқытушылар құрамының еңбегі деп санаймын.

Кафедра ұжымы Мұханбетчина Ахлима Ғабділқызын кәсіби жетістігімен шын жүректен құттықтай отырып, зор денсаулық және шығармашылық табыстар тілейді.

Педагогика және психология кафедрасының ұжымы және Ш.Т.Габдрахманова

ЛУЧШИЕ В ДУЭТЕ

Лауреатами 1-ой степени Евразийского фестиваля студенческого творчества «На Николаевской» в Оренбурге (РФ) стали студенты 4 курса специальности хореографии ЗКГУ им. М.Утемисова Ерназар Катауов и Гульдар Мухамбетжанова.

Наши студенты выступили на фестивале по направлению «Хореография» в номинации «Народный танец» - «Дуэт». Всего по направлению «Хореография» в фестивале приняло участие 85 танцевальных коллективов в различных номинациях из России, Казахстана, Китая, Индии. По условиям конкурса участники показывали только один номер. Ерназар и Гульдар подготовили для оценки жюри казахский народный танец «Мереке». Они имеют большой опыт работы, являются участниками танцевального ансамбля университета «Арна», который радует своими выступлениями практически на всех проводимых праздничных мероприятиях вуза и города.

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:
Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті.
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.
ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.
Таралымы 800.

РЕДАКТОР: Марта Орынбасаровна ДЖУМАГАЛИЕВА
ТІЛШІЛЕР: Сая ДУЙСЕНБАЙ, Айша КЕМЕШОВА, Аққенже БЕРКЕНОВА
Корректор: Ақзия Адиловна НИЯЗГАЛИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН: Асель АБДУЛЛИНА
ФОТОСУРЕТ: Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында терiлiп, беттелдi. «Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды. Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3. Тел.:50-41-46

Мекен-жайымыз: 090006, Орал қ., Достық даңғылы, 162, тел.: 50-94-45. Біздің сайт: www. wksu.kz, e-mail: orken@wksu.kz